

KARAR ALMA MEKANİZMALARINA GENÇLİK ve SİVİL TOPLUM KATILIMI

"Projemiz, 2018 yılı II. Çağrı Dönemi Gençlik Projeleri Destek Programı Kapsamında T.C. Gençlik ve Spor Bakanlığı tarafından desteklenmektedir"

“Projemiz, 2018 yılı II. Çağrı Dönemi Gençlik Projeleri Destek Programı kapsamında
T.C. Gençlik ve Spor Bakanlığı tarafından desteklenmektedir.”

© 2019

İstanbul Kadın ve Kadın Kuruluşları Derneği (İKADDER)

Yayın Danışmanı

Funda OZAN AKYOL

Editör

Neyir YENİŞEHİRLİOĞLU AKBULUT

Editör Yardımcısı

Havva Nur DEMİR

Sayfa Tasarımı

Fatma Sevim ARDAL

Kapak Tasarımı

Sercan ARSLAN

Uygulama

DBY Ajans

Baskı Tarihi

İstanbul, Aralık 2019

www.ikadder.org

Twitter/@ikadder

Facebook/İkadder İkadder

ikadder@hotmail.com

Tel: +90 216 572 55 69 / Faks: +90 216 572 55 65

KARAR ALMA MEKANİZMALARINA
GENÇLİK
ve
SİVİL TOPLUM
KATILIMI

Hayır, söylenenler doğru değil,

Balıklar yüzdüğü denizi,

Kuşlar uçtuğu gökyüzünü,

Çiçekler de güneşi bilir

Arar, bulur

Yaradanın gönlüne, ruhuna nakşettiği ilham ile...

Bizlerin yeryüzünü, insanları, savaşları ve barışı

Yazılmış kitapları

Hakkı

İlle de Hakkı bildiğimiz gibi...

Bu kitap bize öğreten, yol gösteren hocamız

Dr. Gülsen ATASEVEN'e ithaf edilmiştir.

İÇİNDEKİLER

Takdim 9

Editörden 13

- » İstanbul Kadın ve Kadın Kuruluşları Derneği İKADDER 16
- » Tarihçesiyle İKADDER 17
- » Yürüttüğümüz Projeler 19
- » Uluslararası Karar Alma Mekanizmalarında Gençlik Projesi/UKGEP 20

Birinci Bölüm

Sivil Toplum ve Sivil Toplum Kuruluşları 25

- » Kavramsal Olarak Sivil Toplum ve Sivil Toplum Kuruluşları 27
- » Geleneğimizde Sivil Toplum Kuruluşları 31
- » Sivil Toplum Kuruluşlarının Fonksiyonları 35
- » Gençler Sivil Toplum Kuruluşlarında Neler Yapabilir? 37
- » Gençler Sivil Alanda Hangi Statülerde Yer Alabilir? 40
- » Dernekler 41
- » Çocuk Dernekleri (18 Yaş Altı) Nasıl Kurulur? 45
- » Vakıflar 47
- » Girişim Grupları/Sivil İnisiyatifler 50
- » Sivil Toplum Kuruluşlarında Bir Çalışma Sistematiği Olarak Proje ... 52
- » Toplumsal Bir Dönüşüm Aracı Olarak Kampanya 59

İkinci Bölüm

Sivil Toplum Kuruluşları ve Savunuculuk 63

- » Sivil Toplum Kuruluşları ve Savunuculuk Çalışmaları 65
- » Yerel Düzeyde Savunuculuk 69
- » Ulusal Düzeyde Karar Alma Mekanizmalarına Katılım 78

Üçüncü Bölüm

Uluslararası Karar Alma Mekanizmaları 85

- » Avrupa Birliği (AB) 88
- » Avrupa Birliği ve Gençlik 98
- » Avrupa Birliği Eğitim ve Gençlik Programları Merkezi (ULUSAL AJANS) 107
- » Avrupa Birliği ve Sivil Toplum 110
- » Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı (AGİT) 114
- » Avrupa Konseyi (AK) 121
- » Birleşmiş Milletler (BM) 134
- » BM Ana Organları 137
- » Birleşmiş Milletler Bünyesinde STK'larla İlgili Organlar, Programlar ve Özel Teşkilatlar 145
- » G20 171
- » İslam İşbirliği Teşkilatı (İİT) 175
- » İslam İşbirliği Teşkilatı ve Gençlik 181
- » İslam İşbirliği Teşkilatı ve Kadın 183
- » İslam İşbirliği Teşkilatı ve Sivil Toplum 184
- » İslam İşbirliği Teşkilatı Gençlik Forumu (ICYF) 187
- » Türk Dili Konuşan Ülkeler İşbirliği Konseyi 192
- » Türk Konseyi ile İlişkili Kurumlar 199

Dördüncü Bölüm

Türkiye'nin Dış Misyonunda Görev Alan Bazı Kurumlar 203

- » Türkiye Maarif Vakfı 206
- » Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı (TİKA) 207
- » Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı (YTB) 210
- » Yunus Emre Enstitüsü 213
- » Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı (AFAD) 215

Sözlük 217

Kaynakça 227

TAKDİM

Elinizdeki bu kitabın hikâyesi Mart 2017’de başladı. O yıl Birleşmiş Milletler Kadının Statüsü Komisyonu’nun düzenlediği etkinlikleri takip etmek için bir grup kadın STK temsilcisiyle New York’a gitmiştik. Dünyanın her yerinden kamu kurumlarının temsilcileri, akademisyenler ve aktivistlerin kadın konusunda küresel politikalara yönelik savunuculuk faaliyetleri yürütmesine şahitlik ettik, biz de lobi faaliyetleri gerçekleştirdik. Bununla birlikte STK’ların dünyadaki politik süreçler üzerindeki etkilerini gözlemlerken kişisel olarak derin bir yalnızlık duygusu hissettim. Kararların alındığı ve ülkelere servis edildiği bu önemli mekanizmayı Türkiye’den çok az STK’nın etkin kullandığını gördüm.

Şöyle dediğinizi duyar gibiyim:

“Ülkemiz, birçok önemli uluslararası etkinliğe ve yapıya evsahipliği yapıyor ve bu başlıklar STK gündeminde çok önemli bir yer teşkil ediyor.”

Evet, bu şüphesiz tartışma götürmeyen bir gerçek. Ancak bizim savunduğumuz tez;

“Artık STK’lar olarak uluslararası gündemi sadece takip etmemeli, biz oluşturmaliyiz, yönlendirme sürecinde aktif rol almalıyız.”

Bu doğrultuda Türkiye içinde yürüttüğümüz iletişim, istişare ve işbirliği faaliyetlerinin uluslararası ayağının inşa edilmesi gerekliliğine inanarak çalışmalarımıza başladık.

Elbette ki temel adım doğru bilgiye ulaşmaktan geçiyordu. Bu kapsamda önce STK’lar olarak etki edebileceğimiz veya işbirliği yapabileceğimiz kurumları listeledik. Sahada bu kuruluşlara yönelik akreditasyon modellerini de içeren bir savunuculuk rehberinin bulunmadığını fark ettik. Bu ihtiyaçtan hareketle “Uluslararası Karar Alma Mekanizmalarında Gençlik Projesi (UKGEP)” ni hazırladık.

Alanımızın sınırlarını belirleyebilmek adına gençlik sahasında çalışabileceğimiz mekanizmalara odaklanmayı tercih ettik. Bu çerçevede en uygun hibe kaynağı olarak gördüğümüz T.C. Gençlik ve Spor Bakanlığı’na başvurduk. Projemiz, Gençlik ve Spor Bakanlığı’nın hibe desteği ile hayata geçti.

UKGEP kapsamında bu alanda farkındalığı ve motivasyonu yüksek gençlere ulaşmak için duyuru çalışmaları yaptık. Titizlikle yürütülen başvuru ve mülakat süreçlerinin sonucunda on beş genç belirledik.

On beş genci ve proje ekibimizi ulusal karar alma mekanizmalarının ve ülkemizde bulunan uluslararası yapıların yetkilileri ile bir araya getirerek katılımcılık ve akreditasyon süreçlerini derinlemesine tartıştık. Ulaştığımız bilgileri gençlere ve gençlik alanında çalışan STK’lara aktarabilmek için kitabımızın hazırlığına başladık. Bu süreçte proje katılımcısı olan bütün gençlerimiz destek verdi.

Uzmanlaşmak ve genel çerçevenin ötesinde bütün kurumları tek tek ele alarak kitaba aktarmak ihtiyacı oluştuğunda, bu alanda daha önceki çalışmaları, eğitimleri ve sivil toplum deneyimleri doğrultusunda gönüllü arkadaşlarımızdan çekirdek bir ekip oluşturduk. Bu ekibin titiz çalışmaları sonucunda elinizdeki kaynak yayına hazırlandı.

Son olarak,

Projemizin alt yapısı için emek veren ve sekreteryaya çalışmalarımızda görev alan Fatma Nur Çakır ve Şeyma Özaydın’a;

Proje sürecinde bizden desteğini esirgemeyen kıymetli Yönetim Kurulumuza;

Sabrı, incelikli çalışması ve ruhunu kattığı üretim süreçleriyle rol modelimiz Sevim Ardal’a;

Bütün etkinliklerimizin organizasyonlarında görev alan, bizzat katılan ve adanmışlığıyla örnek olan Başkan Yardımcımız Firdevs Tavukçu’ya;

Hayalimizin projeye dönüşmesi ve uygulanması için sınırsız emek veren, motivasyonumuzu her daim diri tutmamızı sağlayan Proje Koordinatörümüz Sayın Hülya Azaklı’ya;

Proje faaliyetlerimize katılan, katkı veren, saha araştırmalarında görev alan kıymetli gençlerimiz, Esra Nur Yılmaz, Ayşe Mürşide Kaya, Saliha Vildan Baytekin, Feyza Nur Başkaya, Eslem Nur Kaya, Zeynep Şahin, Zeynep Şevval Büyükizgi, Merve Nur Aksoy, Aslınur Şahin, Beyza Sarımeahmet, Emine Büşra Yavaşoğlu, Medine Nur Kalyoncu, Semra Karip, Merve Özbek, Şeyma Özaydın, Şerife Tuğçe Doğan, Esra Nur Salih, Ayşe Nur Koç, Emine Özcan Kartal, Beyza Nur Yalçinkaya ve İklima İkbal Türköz’e;

Proje kazanımlarımızın kayda geçmesi için fedakârca gece-gündüz saha taraması yapan, kurumlarla yazışmalar yürüten, elde ettiği verileri yorumlayan, yeterli görmediği noktalarda tekrar tekrar üzerinden geçen, hazırladıkları bu yayını alanda çalışan gençlik STK'larına ve gençlere sunan kıymetli kardeşlerim ve dostlarım Editörümüz Neyir Yenişhırlioğlu Akbulut ve Editör Yardımcımız Havva Nur Demir'e;

Vizyonumuzu uluslararası çalışmalara yöneltmemizi tavsiye eden, bu konuda her zaman ilhamımız ve destekçimiz olan kıymetli hocamız Dr. Gülsen Ataseven'e teşekkürlerimizi sunuyorum.

Kitabımızın haktan, adaletten yana duruş sergileyen, hak temelli savunuculuk yapan gençlere ve gençlik STK'larına faydalı olması umuyduyla...

Funda OZAN AKYOL
İKADDER Yönetim Kurulu Başkanı

EDİTÖRDEN

Eğitim hayatım boyunca ve sonrasında, sivil toplum çalışmaları-na ve gönüllü faaliyetlere aktif olarak katıldım. Bu süreçte gençlerin ve Sivil Toplum Kuruluşlarının karar alma mekanizmalarına dahil olmasının ne kadar önemli olduğunu yakından gözlemleme fırsatı buldum.

TÜİK verilerine göre 2018 yılı sonu itibarı ile Türkiye'de genç nüfus, toplam nüfusun yüzde 15.8'ini oluşturuyor. Genç nüfus oranı yüksek, dinamik bir ülke olarak Türkiye'de gençlerin yerel ve ulusal karar alma mekanizmalarını etkilemesi, hükümetin gençlik politikalarını yönlendirmesi, ancak ve ancak gençlerin ve gençlik STK'larının aktif katılımı ile mümkün olabilir. Bu durum yerel ve ulusalda olduğu gibi uluslararası mekanizmalarda da aynı şekilde hayati önem taşır.

Bugün dünyada yükselen bir trendle sivil inisiyatifler pek çok alanda karar alıcıları yönlendiriyor, yasaların ve politikaların oluşma sürecine etkin katkı veriyor. Ancak "Toplumsal ve Siyasal Bilimler" alanında yaptığım teorik okumaların hayata yansıyan yönünü yakalamak için gayretim, beni ülkemizdeki gençlerin ve gençlik örgütlerinin katılım-cılık konusunda sahip oldukları olanakları etkin kullanmada yetersiz olduğu gerçeğiyle yüzleştirdi. İşte tam da bu ihtiyaçtan hareketle eli-

nizdeki kitabın ana çıkış noktasını “gençlik ve sivil toplum” olarak belirledik. Gençlerimizin bu alanda teşvik edilmesi, cesaretlendirilmesi, bilgiye ulaşabilmeleri ve kendileri için bir yol haritası çizmelerinin kolaylaştırılması, bu kitapta kazandırmayı hedeflediğimiz genel perspektif ile daha mümkün ve ulaşılabilir olacaktır.

Bu çalışmada, yerel, ulusal ve uluslararası karar alma mekanizmalarına sivil toplumun etkisi, karar alma mekanizmalarına nasıl yön verebileceklerinin yanı sıra akredite olabilecekleri kurum ve kuruluşları tanıtmaya çalıştık.

Bu kapsamda sivil toplum alanına gönül vermiş birisi olarak, gençlere ve Sivil Toplum Kuruluşlarına rehber niteliği taşıyan bu çalışmanın içinde yer almak benim için son derece büyük anlam taşıyor. Gençlerin ve Sivil Toplum Kuruluşlarının bu sahaya dair bilgi eksikliğinin giderilmesi ve sahada etki oluşturabilecek bir güç potansiyeli taşıdıklarının gösterilerek cesaretlendirilmesi ile aktif katılımlarının en üst düzeye çıkacağı motivasyonu bu kitabı kaleme aldık.

Ayrıca ifade etmek isterim ki bu kitabın hazırlık sürecinde ülkemizin uluslararası gençlik gündeminde çok kıymetli bir noktada olduğunu görme fırsatım oldu. Hem Avrupa Birliği ve Avrupa Konseyi ile gençlik politikaları kapsamında yapılan işbirliği, ulaşılabilir hibe imkanları, hem de İslam Dünyası ile Türk Dünyası’nın nabzının attığı uluslararası gençlik yapılanmaları önemli fırsatlar oluşturuyor.

Bütün bunların yanı sıra Türkiye’nin, dünya çapında bir gençlik merkezi olma yolunda attığı adımları görmek beni ayrıca çok heyecanlandırdı. 2022 yılında İstanbul’da açılması planlanan “BM Gençlik Merkezi” ile İstanbul’un BM Gençlik Üssü olması artık çok yakın bir hedef haline dönüştü. Gençlik adına atılan bu adımlar gençlerin ak-

tif katılımı ve uluslararası dinamikleri öğrenmesi ile kıymet kazanacak ve değerlendirilecektir.

Bu kitabın editörlüğünü üstlenmem için bana teklif getiren ve böyle değerli bir çalışmanın içinde yer alma fırsatı sunan kıymetli büyüğüm Funda OZAN AKYOL’a, tüm yazım aşamasında desteklerini her daim hissettiren İKADDER ailesine, yol arkadaşım Havva Nur DEMİR’e, her daim yanımda olan aileme ve bu yolda yürümem için beni cesaretlendiren, yol göstericim, örnek aldığım Kıymetli Hocam Dr. Gülsen ATASEVEN’e teşekkürlerimi sunuyorum.

Neyir YENİŞEHİRLİOĞLU AKBULUT

İSTANBUL KADIN VE KADIN KURULUŞLARI DERNEĞİ İKADDER

Vizyonumuz

Farklılıklara saygı zemininden hareketle, ülkemizden başlayarak, sürdürülebilir barış, refah ve mutluluğun yaygınlaştığı, sorunları işbirliği ve dayanışma ile çözebilen STK'ların yer aldığı bir dünya.

Misyonumuz

STK'ların kendi aralarında, diğer kişi ve kuruluşlarla iletişim, istişare, işbirliği modelleri geliştirerek, özellikle Gönüllü Kadın Kuruluşlarının, kadının ve ailenin statüsünü yükseltmek için çalışmalar yapmak.

TARİHÇESİYLE İKADDER

Bir grup gönüllü kadının 1970'li yıllarda çıktığı hizmet yolculuğu, Hanımlar İlim ve Kültür Derneği, Şefkat Vakfı, Hanımlar Eğitim ve Kültür Vakfı, Kadın Sağlıkçılar Dayanışma Derneği, Felakette Acil Yardım Derneği, Gökkuşuğu İstanbul Kadın Kuruluşları Platformu gibi birçok kuruluşun çalışmalarının temelini oluşturdu. Öz değerlerimizle modern yöntemleri buluşturan bu kuruluşlar, iletişim, istişare ve işbirliği zemininde çalışmalar yürüttüler.

2006 yılında kurulan İKADDER'in ilkeleri de, bu ruhun devamı niteliğindedir. İKADDER, İstanbul'da çeşitli alanlarda topluma hizmet veren kadınlar ile gönüllü kadın kuruluşlarının başkanları, üyeleri ve gönüllülerinin bir araya gelmesi ile kuruldu. Derneğimiz, küresel düşünüp, toplumsal sorunlara yerel, özgün çözümler üreten kuruluş ve gönüllü kadınların buluşma adresi oldu.

İKADDER, STK'ların kendi aralarında, diğer kişi ve kuruluşlarla iletişim, istişare, işbirliği modelleri geliştirerek, özellikle gönüllü kadın kuruluşlarının, kadının ve ailenin statüsünü yükseltmek için çalışmalar yapmaktadır.

İKADDER, ayrıca Türkiye genelinde faaliyet gösteren çeşitli platformların çalışmalarına destek vermekte; dört yüzün üzerinde STK'yla iletişim, istişare ve işbirliği zemininde bir araya gelmektedir.

İKADDER, T.C. Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Aile ve Toplum Hizmetleri Genel Müdürlüğü Danışma Kurulu ve İstanbul Valiliği İl Afet ve Acil Durum Müdürlüğü Kurul Üyesidir. T.C. İçişleri Bakanlığı'nın yürüttüğü "STK'lar İle İşbirliği İçin Kamu Sektörünün Güçlendirilmesi Projesi" Yönlendirme Komitesinde yer almıştır. Avrupa Dayanışma Programı kapsamında akreditasyonunu tamamlamıştır.

İKADDER, Birleşmiş Milletler Ekonomik ve Sosyal Konseyi (ECOSOC)'ne Özel Danışmanlık Statüsünde akreditedir.

YÜRÜTTÜĞÜMÜZ PROJELER

- » Kadın STK'ları Destekleme ve Geliştirme Projesi/KSDG
- » Aile Odaklı Medya İzleme ve Değerlendirme Projesi/AİLEMİZ-P
- » STK'lar Geleceğin Liderlerini Arıyor Projesi/STK GELAP
- » Aile ve Gençleri Uyuşturucu ve Madde Bağımlılığından Koruma Projesi/UYMA!
- » STK'lar ve Kamu Gençler İçin Buluşuyor Projesi/STK KAGEP
- » Gençler İle Çözüm Odaklı Araştırma Geliştirme Projesi/GENAP
- » Öncü Kadınlar Öncü STK'lar Projesi
- » Türkiye'nin Lider Kadınları Projesi
- » Karar Alma Mekanizmalarına Gençlerin Katılımı Projesi/KAMGEP
- » Değişen Dünyada Kadim Kurum Aile Projesi

ULUSLARARASI KARAR ALMA MEKANİZMALARINDA GENÇLİK PROJESİ/UKGEP

İstanbul Kadın ve Kadın Kuruluşları Derneği/İKADDER'in T.C. Gençlik ve Spor Bakanlığı'nın "2018 Yılı Gençlik Projeleri Destek Programı II. Çağrı Dönemi" kapsamında hibe aldığı "Uluslararası Karar Alma Mekanizmalarında Gençlik Projesi/UKGEP", 1 Ocak 2019-31 Aralık 2019 tarihleri arasında yürütüldü.

Projenin Amacı:

Gençlerin ve gençlik alanında çalışan kuruluşların uluslararası sahada etkin çalışmalar yapabilmeleri için;

- » Gençlik alanını kapsayacak şekilde uluslararası karar alma mekanizmalarının yapıları, çalışma yöntemleri ve akreditasyon süreçlerinin tanınmasını sağlamak,
- » Gençlik Politika Belgeleri, uluslararası sözleşmeler vb. materyallere toplu olarak ulaşılabilecek şekilde bir bilgi altyapısı oluşturmaktır.

Projenin odaklandığı diğer hususlar;

- » Gençlerin kişisel ve sosyal gelişimlerini desteklemek,
- » Ortak bir amaç etrafında birlikte ve uyumlu çalışma kapasitelerini geliştirmek,
- » Liderlik altyapılarını ve katılımcılıklarını desteklemek olarak belirlendi.

Projeden Faydalanan Hedef Kitleler:

Birincil Hedef Kitle: Proje faaliyetlerinin ulusal ayağına katılan on beş genç

İkincil Hedef Kitle: Gençler ve gençlik alanında çalışan STK'lar olarak tanımlandı.

Proje, uluslararası karar alma mekanizmalarının tanınması, gençlerin ve gençlik STK'larının akreditasyon süreçlerini öğrenmesi ve aktif olarak kullanmasına yönelik faaliyetler içermektedir.

Proje süresi boyunca İstanbul içi ve İstanbul dışında farklı kurum ve kuruluşlar tarafından düzenlenen konferans, seminer, panel, fuar vb. etkinlikler takip edilerek proje ve proje çıktıları ile ilgili bilgilendirme yapıldı.

Proje, uluslararası karar alma mekanizmalarının tanınması, gençlerin ve gençlik STK'larının akreditasyon süreçlerini öğrenmesi ve aktif olarak kullanmasına yönelik faaliyetler içermektedir.

Proje kapsamında hedef kitle içerisinde yer alan gençlerin yurt içinde gençlik alanında uluslararası lobicilik deneyimi geliştirebileceği birebir temaslar ve ziyaretler gerçekleştirildi.

Bu ziyaret ve görüşmeler arasında;

- » T.C. Gençlik ve Spor Bakanı Dr. Mehmet Muharrem Kasapoğlu ile ulusal gençlik politikası ve gençlere yönelik Bakanlık hizmetlerinin değerlendirilmesi,
- » T.C. Dışişleri Bakan Yardımcısı Faruk Kaymakçı ile kamu diplomasisi ve savunuculuk alanında gençlik STK'larının rolü, AB üyelik süreçleri ve gençlerin alana katkısı,
- » TBMM ziyaretlerinde parlamentelerle, yasama süreçleri, ulusal/uluslararası gençlik katılımı ve kadın politikaları kapsamında;
 - Doç. Dr. Sare Aydın ile gençlik, kadın ve uluslararası çalışmalar,
 - Dr. Leyla Şahin Usta ile Avrupa'da karar alma, sürdürülebilir savunuculuk çalışmaları ve STK'lar,
 - Zafer Sırakaya ile uluslararası STK çalışmaları,
 - Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu Başkanı Canan Kalsın ile kadın hakları çalışmaları konularının değerlendirilmesi,
- » T.C. Dışişleri Bakanlığı Avrupa Birliği Başkanlığı Mali İşbirliği ve Proje Uygulama Genel Müdürü Bülent Özcan ile Avrupa'da gençlere yönelik imkanlar ve uluslararası süreçlere gençlerin katılımı,
- » T.C. Aile Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Kadının Statüsü Genel Müdürü Gülser Ustaoglu ile uluslararası sözleşmeler bağlamında kadın konusu,

- » Avrupa Konseyi Türkiye Ofisi yetkilileri ile Konsey çalışmaları, STK'larla ilişkileri ve Konsey'de Türkiye'nin rolü,
- » Birleşmiş Milletler Enformasyon Merkezi yetkilileri ile BM Sistemi, STK akreditasyon süreçleri, Türkiye'nin BM'deki rolü,
- » İslam İşbirliği Teşkilatı Gençlik Forumu yetkilileri ile Forumun çalışmaları ve gençlik kuruluşları ile işbirliği alanları
- » Türk Konseyi yetkilileri ile Konseyin gelecek vizyonu ve gençlerin sürece katılımı konuları değerlendirildi.

Saha ziyaretleri, literatür taramaları, araştırmalar ve birebir görüşmelerden elde edilen sonuçlar proje katılımcısı gençlerden oluşan gönüllü bir çalışma ekibi tarafından derinlemesine tahlil edildi.

Sahada özellikle bilgi altyapısı eksikliği hissedilen konular belirlenerek gençlere ve gençlik STK'larına yönelik karar alma mekanizmaları hakkında bilgi içeriği üretildi. Bu içerikle ülkemizdeki gençlik çalışmalarının niteliğinin artması hedeflendi.

BİRİNCİ BÖLÜM

SİVİL TOPLUM VE SİVİL TOPLUM KURULUŞLARI

KAVRAMSAL OLARAK SİVİL TOPLUM VE SİVİL TOPLUM KURULUŞLARI

Türk Dil Kurumu “sivil” kavramını, “askerî olmayan, asker sınıfından olmayan, üniforma veya özel giysi giymemiş olan” şeklinde tanımlar. Yine Türk Dil Kurumu, “sivil toplum”u, “devletin denetimi altında olmayan, kararlarını bağımsız vererek toplumsal etkinliklerde bulunan bireyler topluluğu” olarak ifade eder. Literatürde Sivil Toplum Kuruluşu kavramının yerine; üçüncü sektör (devlet ve özel sektörden sonra), kâr amacı gütmeyen kuruluşlar, kar dağıtmayan kuruluşlar, demokratik kitle örgütleri ve gönüllü teşekküller/kuruluşlar kavramları da kullanılmaktadır.

Prof. Dr. Ömer Çaha “Bir Kez Daha Sivil Toplum” adlı yazısında sivil toplumu, “bireylerin kendi arzularıyla oluşturdukları ortak yaşam alanı” şeklinde ifade etmektedir.

Sivil Toplum Kuruluşları en genel ifadeyle, aile (özel/bireysel alan), devlet (kamu otoritesi) ve piyasa dışında yer alan örgütlenmeleri tarif eder.

Sivil Toplum Kuruluşları, toplumsal yarar ekseninde devletten ve özel sektörden bağımsız, gönüllülük esasına dayalı çalışmalar yürüten, kar amacı gütmeyen kuruluşlardır.

Batı literatüründe STK'nın en yaygın kullanılan kavramsal karşılığı “Non-Governmental Organizations-NGO/Hükümet Dışı Kuruluşlar”dır. Bu kavram, devlet ile organik bir bağı bulunmayan, sivil alanın sesini yükseltmeye yönelik çalışmalarda bulunan kuruluşları kapsar.

Sivil toplum kavramı, Batı toplumlarında orta sınıfa kentsel yaşamda sağlanan birtakım sivil özgürlükler temelinde ortaya çıkan, merkezi otoriteden bağımsız ve özerk kurumların şahsında gelişme imkânı bulan toplumsal alanı ifade eder. (Gülğün Erdoğan Tosun, İzmir’de Sivil Toplum, Alfa Yayınları, İstanbul, 2006, s.10)

Sivil toplum-politik toplum ilişkisi açısından Batılı toplumlarda biri İngiltere ve Amerika’da uygulanan Anglo-Sakson model, diğeri ise Fransız modeli olmak üzere iki farklı gelenekten söz edilebilir. Bu iki sivil toplum modeli arasında derin tarihsel, kültürel, gelenek ve tecrübelerden kaynaklanan temel farklılıklar vardır. İngiltere ve Amerika’da, İskoç Aydınlanması çerçevesinde gelişen liberal gelenek sivil toplum-politik toplum ilişkisini belirleyen temel dinamiktir. Bu ülkeler, tarihsel ve toplumsal birikimlerini modern kurumlarla sentezleyerek politik toplumun merkezi belirleyiciliğinden çok, aristokratların ve yerel toplulukların uzlaşmasıyla oluşan geniş tabanlı sosyal dinamikler tarafından yönetilmektedir.

Sivil toplum kavramı ve bu kavramla ilgili olarak örgütlülük, katılım vb. ifadeler tarihsel süreçte farklı dönemlerde farklı şekilde anlamlandırılmış olup, bugün modern toplumlardaki karşılığını bulmuştur. Si-

vil Toplum Kuruluşlarına sağlanan özgürlükler ve haklar ülkelerdeki demokrasinin göstergesi olacak kadar da önemli bir konu olarak değerlendirilmektedir.

Tarihsel ve toplumsal birikimleri ve tecrübeleri göz ardı ederek, kurucu aklın rehberliğinde yeni bir toplum oluşturmayı tercih eden Fransa’da görülen sivil toplum modelinde, politik toplum merkezi bir konumda yer almakta ve toplum yukarıdan aşağıya doğru politik toplumun öngörülerini istikametinde dönüştürülmektedir (Hira-Şan, 2009).

Sivil toplum kavramı ve bu kavramla ilgili olarak örgütlülük, katılım vb. ifadeler tarihsel süreçte farklı dönemlerde farklı şekilde anlamlandırılmış olup, bugün modern toplumlardaki karşılığını bulmuştur.

Fransız modeli, Bodin, Hobbes ve Hegel gibi düşünürlerin temsil ettiği devlet eksenli siyasal düşünce geleneğini, Anglo-Sakson model ise Locke, Smith ve Ferguson’un temsil ettiği birey eksenli siyasal düşünce geleneğini oluşturmuş ve bu iki geleneğin dışında geli-

şen üçüncü bir çizgi de Marx ve takipçileri tarafından geliştirilmiştir (Çaha, 2007:17-18).

Sivil Toplum Kuruluşları bugün gerek yerel, gerek ulusal, gerekse uluslararası düzeyde karar alma ve uygulama süreçlerinin odağında yer almaktadır. Geliştirilen akreditasyon modelleri, üyelik veya danışmanlık statüleri ile karar alıcı ve uygulayıcılarla nitelikli bir paydaşlık ilişkisi geliştirilmektedir.

Sivil Toplum Kuruluşları sürdürülebilir kalkınmanın, demokratikleşmenin, toplumsal gelişim ve dönüşümün önemli aktörleri olarak etkin bir rol icra etmekte ve bu şekilde kabul görmektedir. Sivil Toplum Kuruluşları, toplumsal sorunların belirlenmesinde, çözüm önerilerinin geliştirilmesinde, yasaların oluşturulmasında, uygulanmasında ve denetlenmesinde temel siyasi aktörlerin “seçmen”den çok daha fazla dikkat ettiği önemli bir katılımcılık ve denetleme mekanizmasına dönüşmüştür.

*Sivil Toplum
Kuruluşları bugün
gerek yerel, gerek
ulusal, gerekse
uluslararası
düzeyde karar
alma ve uygulama
süreçlerinin
odağında yer
almaktadır.*

GELENEĞİMİZDE SİVİL TOPLUM KURULUŞLARI

Yaşadığımız coğrafyada bugün, kavramlar, kavramların nitelikleri, tanımlar batılı benzerleri veya izdüşümlerine göre anlamlandırılmaktadır. Sivil toplum ve STK’ların da bu açıdan ele alındığı birçok çalışmaya ulaşmak mümkündür. Ancak batılı düşünce tarzının ötesinde bir yaklaşımla sivil toplum kavramına baktığımızda geleneğimizde ve beslendiğimiz kaynaklarda bu kültürün önemli örneklerini görmek mümkündür.

Sivil Toplum, modern bir kavramdır ve kanunlar çerçevesinde gönüllülerin bir araya gelerek toplum yararı için çalıştığı örgütleri ifade eder. Sivil toplum anlamı açısından değerlendirildiğinde geleneğimizde önemli örnekler görmek mümkündür.

Bütün Sivil Toplum Kuruluşlarının var olmasındaki en büyük faktör, aynı tarihimizdeki vakıfların kuruluşunda olduğu gibi, kişilerin hür iradesi ile ortaya çıkmış gönüllülük esasıdır. Gönüllülük esasına dayanan bu kuruluşların hayrat sistemi sayesinde bulundukları coğrafyada hızla büyüyüp çoğaldıklarını söylemek mümkündür.

Yüzlerce yıllık medeniyetimizin en önemli unsurlarından olan vakıflar, gönüllülük esasına dayanarak önemli toplumsal sorunların çözü-

münde etkili olmuştur. Etimolojik kökenine baktığımızda Arapça bir sözcük olan “vakf”; durdurma, hareketten alıkoyma, hareketsiz bırakma ve tamamen verme, büsbütün verme anlamlarına gelmektedir.

Vakıflar, toplumsal sorunların ve huzursuzlukların giderilmesinde, eşitlik ve adaletin sağlanmasında önemli bir rol oynamıştır. Osmanlı döneminin vakıf kültürü ve yapısı incelendiğinde, bugün sosyal dev-

letlerin üstlendiği birçok kamusal hizmetin vakıflar tarafından üretil- diği görülmektedir.

Osmanlı döneminin vakıf kültürü ve yapısı incelendiğinde, bugün sosyal devletlerin üstlendiği birçok kamusal hizmetin vakıflar tarafından üretildiği görülmektedir.

Vakıflar sayesinde, güçlü devlet tarafından mülkiyet haklarının çiğnenmesi engellenmiş, zengin mimari miras korunabilmiş, toplumu zor duruma düşürebilecek ağır vergi yükünün kaldırılabilmesi sağlanmış, yaşlılık ve maluliyet maaşları verilebilmiş, sigortanın bilinmediği bir çağda ilkel olarak da olsa loncalar ve mahalle halkı için sigorta sağlanmış, insanların kullanabileceği

liman, deniz feneri, çeşme, sarnıç, kütüphane, kaldırım gibi her türlü binalar yapılmış, şehirlerde kaleler ve surlar inşa edilerek şehir savunmasını, hatta haccın gerçekleşmesi ve İslam’ın yayılması sağlamıştır.^[1]

Vakıf kültürü ve sivil toplum anlayışının bir benzerini de Ortaçağ Anadolu’sundaki ahilikte görmekteyiz. Ahilik o dönemin toplumsal ve kültürel dokusuna yön vermiş kurumlardan biridir. Türk kültürü-

^[1] OĞUZ İbrahim (2014), **Midilli’de Osmanlı Vakıfları**, Mersin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih Ana Bilim Dalı, Doktora Tezi, Mersin

nün içerisinde sosyal ve ekonomik düzende önemli bir yeri olan Ahilik, 13. yüzyıldan 20. yüzyıla kadar Anadolu’daki esnaf ve sanatkâr birliklerine verilen isimdir. Ahilik Teşkilatına mensup kişiler “Ahi” diye anılır ve bu kişilerin sanat, ticaret ya da bir meslek sahibi olması gerekir. Kişi bunun yanında olgun, ahlaklı, merhametli, iyiliksever ve her işinde, her davranışında dürüst ve güvenilir olmalıdır. Ahlakla sanatı ve onun kollarını, dallarını yoğurarak kişinin ruhunda, etinde, kemiğinde özümlemiş bir kurum olan bu Ahilik, Türkler dışında hiçbir ulusta yoktur.^[1]

Ayrıca, 13. yüzyılda Anadolu Selçukluları zamanında Ahi Teşkilatının bir benzeri olan Bacıyan-ı Rum yani Anadolu Bacıları Teşkilatı kadınların örgütlenmesine bir örnek olarak verilebilir. Fatma Bacı isminde ve Hacı Bektaş-ı Veli hazretlerine yakınlığı ile bilinen tasavvuf ehli bir kadının önderliğinde kurulan bu kadın teşkilâtı, özellikle İslamlaştırma çalışmalarına aktif olarak katılması ve asker teşkilâtında kilit roller üstlenmesiyle, modern anlamda bir “sivil inisiyatif örgütünün” belki de en sağlam örneklerinden birini teşkil ediyor.^[2] Türk tarihini incelediğimizde; kadının her dönemde sosyal ve siyasi konumu açısından önemli mevkilerde söz sahibi olduğunu görüyoruz.

Türk tarihini incelediğimizde; kadının her dönemde sosyal ve siyasi konumu açısından önemli mevkilerde söz sahibi olduğunu görüyoruz.

^[1] Ahiyan Ahilik Kültürü, <http://www.ahiyen.org/ahilik-tarihi.html>, (ET:11.08.2016)

^[2] <http://www.ahiyen.org/baciyani-rum/63-baciyani-i-rum.html> (ET:11.08.2016)

Son olarak geleneğimizden Sivil Toplum Kuruluşlarına örnek olarak “Hılfu’l Fudûl”u verebiliriz. Bu kurum Hz. Muhammed (s.a.v.)’in de bir dönem içinde bulunduğu bir cemiyettir. Buradaki Hılf kelimesi, dayanışma, anlaşma ve birliktelik üzerine yapılan sözleşme anlamına gelir, Fudul kelimesi ise fadl kelimesinin cem’i olup faziletli, erdemli, üstün olanlar gibi anlamlara gelir.^[1]

SİVİL TOPLUM KURULUŞLARININ FONKSİYONLARI

- » Toplumsal örgütlenme zemini sağlamak,
- » Demokrasinin gelişmesine katkıda bulunmak,
- » Eğitim, sosyal dayanışma, çevre, sağlık, spor, haklar vb. insan hayatına dokunan konularda toplumsal fayda odaklı hizmetler üretmek,
- » Yasal süreçleri takip etmek, yasama alanını etkilemek, kanunların çıkmasında veya uygulanmasında takipçi olmak/savunuculuk faaliyetleri yürütmek,
- » Devlet ile vatandaş arasında bağ oluşturmak, toplumsal taleplerin kamu yönetimine ulaşmasını sağlamak,
- » Kamunun hesap verebilirliğini ve şeffaflığını toplum yararına etkilemek,
- » Merkezi veya yerel yönetimlerin ulaşamadığı sahalarda toplumsal ihtiyaçların belirlenmesi ve karşılanmasında aktif olmak,
- » Yerel, ulusal veya uluslararası kapsamda, deprem, sel vb. doğal afetler veya savaş, çatışma gibi insan eliyle gerçekleşen felaketlerin zararlarının önlenmesi için çalışmalar yapmak, bu konularla ilgili önlem odaklı hizmetler üretmek,
- » Toplumsal barışı pekiştirmek,

^[1] ARI Salih (1998), “Hılfu’l-Fudûl Cemiyetinin Sosyal Dayanışmadaki Rolü”, Yüzüncü Yıl Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi Sayı:2 Aralık, s.375-384

- » Uluslararası çalışmalar yapmak, uluslararası toplumu ve karar alma mekanizmalarını etkilemek,
- » Ülkeler, milletler, kültürlerarası temas ve etkileşim oluşturmak,
- » Mesleki dayanışma sağlamak,
- » Etnik, dini vb. temellere dayanan dayanışma ağları oluşturmak,
- » Engellilik, yoksulluk gibi sorunlar yaşayan dezavantajlı gruplar için sosyal destek sağlamak,
- » Gençlerin toplumsal hayata katılımı için fırsat oluşturmak, ulusal veya ulus ötesi projelerle vizyonlarını desteklemek,
- » Yenilikçi yöntemler geliştirmek, gerek yurt içinden, gerekse yurt dışından iyi uygulamaların transferini sağlamak ve yaygınlaştırmak,
- » Sürdürülebilir kalkınmaya katkı sağlamak,
- » Toplumsal olaylarda hızlı mobilize olarak etki oluşturmak.

GENÇLER SİVİL TOPLUM KURULUŞLARINDA NELER YAPABİLİR?

Sivil Toplum Kuruluşlarının oluşturmayı hedeflediği dönüşümde “gençlik” odak noktasında yer almaktadır. Kuruluşların hedeflerine ulaşmaları, etkililiği, varlıklarının devamlılığını sağlayabilmeleri için gençlerle kurdukları bağ son derece önemlidir.

Gençler sivil toplum çalışmalarına katılarak, hem kendi gelişimlerine hem de dâhil oldukları kurumların kapasitelerine katkı sağlar, çevrelerini genişletir, iş hayatına hazırlanır ve mesleki birikimlerini artırır.

Gençliğin enerjisi, STK’larda yeni ve farklı çalışma başlıklarının üretilme sürecini destekler. Sivil Toplum Kuruluşları fırsatlara ulaşmada dezavantaj yaşayan gençler için olanak sağlayarak toplumsal adaleti pekiştirir.

Bireysel olarak yapıldığında maliyeti yüksek olan uluslararası seyahatler, Sivil Toplum Kuruluşlarının yürüttükleri hareketlilik projeleri kanalıyla ekonomik ve ulaşılabilir bir çerçeve oluşturur. Böylece gençler yabancı dil öğrenme ve vizyon geliştirme fırsatına erişir.

Gençler, Sivil Toplum Kuruluşları kanalıyla hayalini kurdukları başlıklarda çalışma ve proje üretme fırsatı bulurlar. Hak temelli savunuculuk yapmanın en önemli zemini olan bu yapılarla farkındalık taşıdıkları alanlarda örgütlü hareket etme imkânına erişirler. Yeni beceriler edinir, var olan yeteneklerini geliştirir, iş ve meslek hayatı için avantajlara ulaşırlar.

Sivil Toplum Kuruluşları, gençlerin kişisel gelişimlerine tüm hayatları boyunca kullanabilecekleri şekilde etki eder. Gençler, STK'lar kanalıyla ekip çalışması becerilerinin geliştirilmesi, hızlı, etkin ve ölçülebilir iş üretme sistematığının oluşması, çok kültürlülüğü tanıma ve içselleştirme olanağına erişirler.

Sivil Toplum Kuruluşları, gençlerin kişisel gelişimlerine tüm hayatları boyunca kullanabilecekleri şekilde etki eder.

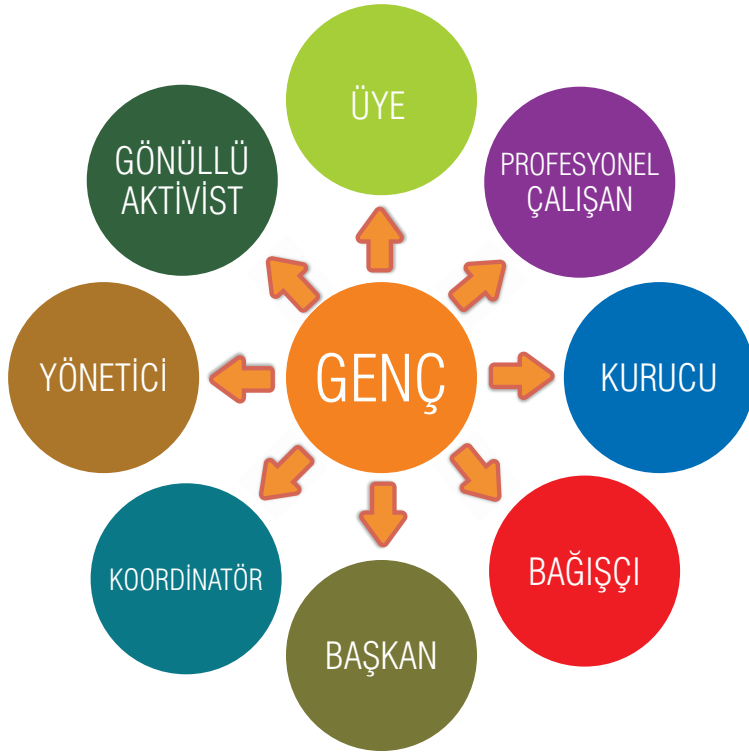
Sivil Toplum Kuruluşları aracılığıyla ulaştıkları, fikirlerini özgürce dile getirme farkındalıklarının gelişmesiyle yaşadıkları kente, ülkeye ve dünyaya karşı sorumluluk bilinçleri artar.

Eğitim, sağlık, yoksulluk, madde bağımlılığı, mülteci vb. toplumsal alanlarda ve sorunlarda özgün ve yenilikçi fikirler ve projeler geliştirme ve uygulama zemini bulurlar. Sahada gençlere yönelik yürütülen etkinlik, çalışma ve projelere ulaşma fırsatı edinirler.

Bu etkileşimde gençlerin rolü aşağıdaki şekillerde olabilir:

- » STK'nın veya yürüttüğü çalışmaların hedef kitlesi,
- » STK'larda, Komisyon veya Birimlerde;
 - o Kurucu
 - o Yönetici
 - o Üye
 - o Gönüllü
 - o Profesyonel çalışan,
- » STK'ların kampanya, proje, etkinlik vb. faaliyetlerinde görevli, sorumlu,
- » İlgi alanları ve yetenekleri doğrultusunda mesleki eğitim, kişisel gelişim programları, geziler vb. faaliyetlerde katılımcı,
- » Eğitimci, teknisyen vb. görevlerde yarı zamanlı veya iş odaklı çalışan,
- » Küçük katkılarla bireysel bağışçı.

GENÇLER SİVİL ALANDA HANGİ STATÜLERDE YER ALABİLİR?

DERNEKLER

Anayasamızın 33. Maddesine göre “Herkes, önceden izin almaksızın dernek kurma ve bunlara üye olma ya da üyelikten çıkma hürriyetine sahiptir. Hiç kimse bir derneğe üye olmaya ve dernekte üye kalmaya zorlanamaz. Dernek kurma hürriyeti ancak, milli güvenlik, kamu düzeni, suç işlenmesinin önlenmesi, genel sağlık ve genel ahlâk ile başkalarının hürriyetlerinin korunması sebepleriyle ve kanunla sınırlanabilir.”

4721 sayılı Türk Medeni Kanununda dernekler, “gerçek veya tüzel en az yedi kişinin kazanç paylaşma dışında belirli ve ortak bir amacı gerçekleştirmek üzere, bilgi ve çalışmalarını sürekli olarak birleştirmek suretiyle oluşturdukları, tüzel kişiliğe sahip kişi topluluklarıdır” şeklinde tanımlanmaktadır.

Dernekler, 2004 yılında yürürlüğe giren 5253 sayılı Dernekler Kanununa ve 2005 yılında Resmi Gazetede yayınlanan Dernekler Yönetmeliğine tabidirler. Derneklerle ilgili işlemler T.C. İçişleri Bakanlığı Sivil Toplumla İlişkiler Genel Müdürlüğü ve illerdeki taşra teşkilatları tarafından yürütülür.

Derneklerle ilgili bazı yasal düzenlemeler “2860 sayılı Yardım Toplama Kanunu”, “2911 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu” ve “5072 sayılı Dernek ve Vakıfların Kamu Kurum ve Kuruluşlarıyla İlişkilerine Dair Kanun” kapsamında yapılmıştır.

Dernek Kuruluşu İçin;

1. Gerçek veya tüzel en az yedi kurucunun olması gerekmektedir.
2. Derneğin adı belirlenir. Belirlediğiniz dernek adının kullanılıp kullanılmadığını bulduğunuz şehirdeki Dernekler Müdürlüğü'nü arayarak öğrenebilirsiniz.
3. Dernek tüzüğü hazırlanır. Dernekler Mevzuatı gereği tüzükte yer alması gereken zorunlu hususlar ve örnek dernek tüzüğüne Sivil Toplumla İlişkiler Genel Müdürlüğü'nün web sitesinden ulaşabilirsiniz. (www.siviltoplum.gov.tr) Dernekler, tüzüklerinde gösterilen amaç ve bu amacı gerçekleştirmek üzere belirtilen çalışma konuları dışında faaliyet yürütemeyecekleri için dernek tüzüğünün hazırlanmasında genel çerçevenin çok dikkatle oluşturulması gerekmektedir.
4. Dernek kuruluşu için gerekli belgeler;
 - » Gerçek veya tüzel en az yedi kurucu tarafından doldurulmuş ve imzalanmış Dernekler Yönetmeliği Ek-2'de bulunan Kuruluş Bildirim Formu,
 - » Dernek kurucuları tarafından her sayfası imzalanmış iki adet Dernek Tüzüğü,

**Dernekler Mevzuatı
gereği tüzükte yer
alması gereken
zorunlu hususlar
ve örnek dernek
tüzüğüne Sivil
Toplumla İlişkiler
Genel Müdürlüğü'nün
web sitesinden
ulaşabilirsiniz.**

- » Dernek kurucuları arasında tüzel kişilikler varsa; bu tüzel kişilerin unvanı, yerleşim yeri ve kuruluş belgesi ile tüzel kişiliklerin organları tarafından yetkilendirilen gerçek kişi de belirtilmek kaydıyla bu konuda alınmış kararın fotokopisi,
 - » Kurucular arasında yabancı uyruklular varsa, bunların Türkiye'de yerleşme hakkına sahip olduklarını gösterir belgelerin fotokopileri,
 - » Yazışma ve tebligatı almaya yetkili kişi veya kişilerin adı, soyadı, yerleşim yerlerini ve imzalarını belirten liste,
 - » Dernek merkezinin tapu kütüğünde mesken olarak gösterilen yerlerde bulunacak olması halinde kat malikleri kurulunun oybirliği ile alacağı karar örneği.
5. Dernekler, kuruluş bildirimi ve eklerini mülki idare amirliğine vermek suretiyle tüzel kişilik kazanırlar. Böylece dernek kurulmuş olur.
 6. Mülki idare amirliği tarafından başvuru sahibine kuruluş bildirimi ve eklerinin alındığına dair "Alındı Belgesi" verilir.

**Dernekler,
kuruluş bildirimi
ve eklerini mülki
idare amirliğine
vermek suretiyle
tüzel kişilik
kazanırlar.**

Dernekler Bilgi Sistemi (DERBİS)

DERBİS, bürokratik işlemleri azaltarak derneklerin sorumlu oldukları bildirimlerin elektronik ortamda yapılmasına olanak sağlayan bir bilgi sistemidir.

DERBİS çerçevesinde dernekler, yılda bir defa Nisan ayı sonuna kadar vermek zorunda oldukları Beyanname, kongrelerini takiben hazırladıkları Genel Kurul Sonuç Bildirimi, taşınma durumunda Yerleşim Yeri Değişikliği Bildirimi, Taşınmaz Mal Bildirimi, Yurt Dışı Yardım Alma Bildirimi gibi hususlarda elden dosya takibi yapmadan online işlem gerçekleştirebilmektedirler. Ayrıca yine bu sistemin alt başlıklarından olan PRODES (Proje Destek Sistemi) üzerinden Sivil Toplumla İlişkiler Genel Müdürlüğü'nün hibelerine başvuru yapılabilmektedir.

DERBİS, bürokratik işlemleri azaltarak derneklerin sorumlu oldukları bildirimlerin elektronik ortamda yapılmasına olanak sağlayan bir bilgi sistemidir.

Sistemin online yapılandırılması sonucunda bürokratik işlerin azalmasının yanı sıra ülkemizdeki derneklerle ilgili istatistiki bilgi üretilmesi de mümkün olmuştur. Bu istatistiki bilgilere Sivil Toplumla İlişkiler Genel Müdürlüğü'nün web sitesinden ulaşılabilir.

Dernekler, DERBİS sistemine dernek başkanının Sivil Toplumla İlişkiler Genel Müdürlüğü'nden aldığı bir şifre üzerinden erişirler.

ÇOCUK DERNEKLERİ (18 YAŞ ALTI) NASIL KURULUR?

Dernek kurabilmek için 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu'nun 57'nci maddesine göre dernek kurucularının fiil ehliyetine sahip olması gerekmektedir. Yine aynı kanunun 10'uncu maddesine göre fiil ehliyeti için; ayırt etme gücüne sahip olmak, kısıtlı olmamak ve ergin olmak gereklidir. Erginlik de 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu'nun 11'inci maddesi gereğince 18 yaşın doldurulmasıyla veya evlenmeyle ya da aynı kanunun 12'inci maddesinde şartların varlığı halinde “ergin kılınma” ile mümkündür.

Ancak 5253 sayılı Dernekler Kanunu'nun 3'üncü maddesine göre; 15 yaşını bitiren ayırt etme gücüne sahip küçükler; toplumsal, ruhsal, ahlaki, bedensel ve zihinsel yetenekleri ile spor, eğitim ve öğretim haklarını, sosyal ve kültürel varlıklarını, aile yapısını ve özel yaşantılarını korumak ve geliştirmek amacıyla yasal temsilcilerinin yazılı izni ile Çocuk Dernekleri kurabilir veya kurulmuş Çocuk Derneklerine üye olabilirler.

“12 yaşını bitiren küçükler yasal temsilcilerinin izni ile çocuk derneklerine üye olabilirler ancak yönetim ve denetim kurullarında görev almazlar. Çocuk Derneklerine 18 yaşından büyükler kurucu veya üye olamazlar.” hükmü gereğince Çocuk Derneği kurabilmelerine imkân

bulunmaktadır. Çocuk Dernekleri'nde tüzel kişiler kurucu veya üye olamaz.

Ülkemizde Çocuk Dernekleri'nin kurulması, mevzuatta tanınan bir hak olmakla birlikte, henüz bu alanda ciddi bir örgütlenme olduğundan bahsetmek mümkün değildir.

Çocukluk çağının öncelikli amaçları arasında “örgütlülük”, “sivil toplum”, “katılım” konularının olmadığı kabul edilebilir bir durumdur. Ancak yaşadığı topluma ve çağa değer katmak adına katılımcılık ve sosyal sorumluluk çalışmalarının son derece önemli olduğundan hareketle Çocuk Derneklerinin kurulması ve çalışmalarının desteklenmesine özel önem verilmelidir. Bu kapsamda STK'lar ve eğitim kurumlarının önemli bir rolü olacağı düşünülmektedir.

VAKIFLAR

4721 sayılı Türk Medeni Kanunu'na göre vakıflar, “gerçek veya tüzel kişilerin yeterli mal ve hakları belirli ve sürekli bir amaca özgülemele-riyle oluşan tüzel kişiliğe sahip mal topluluklarıdır”.

Vakıf kurmak için;

- » Amaç ve hedefler doğrultusunda 5737 sayılı Vakıflar Kanunu kapsamında vakıf senedi hazırlanır,
- » Hazırlanan senet noterde tasdik ettirilir,
- » Resmi senet, yetkili kişi tarafından Asliye Hukuk Mahkemesi'ne başvurularak tescillenir,
- » Vakıf kurma işlemi resmî senetle temsilci aracılığıyla yapılabilir. Temsil yetkisinin noterlikçe düzenlenmiş bir belgeyle verilmiş olması ve bu belgede vakfın amacı ile özgülenecek mal ve hakların bulunması gerekir.

Vakıf Senedi

Vakıf Senedinde Türk Medeni Kanunu'nun 106. maddesi gereğince dikkat edilecek hususlar;

- » Vakfın adı; kanuna, ahlaka, adaba aykırı olmamalı ve vakfın amaçları ile uyumlu olmalıdır. Herhangi bir kamu kurum ya da kuruluşunun ismi kullanılamaz.
- » Vakfın amacı; hukuka uygun, belirli ve anlaşılabilir olmalıdır.
- » Özgülenen mal ve haklar; kurucuya ait olmalı ve amacı en azından başlangıç itibari ile gerçekleştirmeye yetmelidir.
- » Özgülenen mal varlığı nakit ise; paranın vakıf adına Türkiye sınırları içerisindeki bir bankaya kuruculardan birinin hesabına yatırılıp, vakıf adına bloke edilerek dekontunun tescil başvurusu yapılan mahkemeye ibrazı gerekmektedir.
- » Taşınmaz ya da taşınır bir mal varlığı ise değer tespitin mahkemece yaptırılması ve ilgili sicillerine (tapu sicili, trafik sicili gibi) vakıf adına tescili sağlanmalıdır.
- » Vakfın kurulması ile özgülenen mal ve haklar vakıf tüzel kişiliğine geçer.
- » Organları; vakfın bir yönetim organı olması zorunludur. Vakfın işleyişinin kolaylaşması açısından, amacının kapsamına ve faaliyetlerine uygun olarak mütevelli heyeti, yönetim organı ve bir denetim birimi olması uygun olur.

Özgülenen mal ve haklar; kurucuya ait olmalı ve amacı en azından başlangıç itibari ile gerçekleştirmeye yetmelidir.

- » Vakfın organlarının kaç kişiden oluşacağı, toplantı ve karar yeter sayılarının senet metninde gösterilmesi, organların görev ve yetki sınırlarının yeterince belirtilmesi halinde, vakfın işleyişinde sıkıntıya düşülmesinin önüne geçilmiş olur.
- » Vakıf organlarında kamu görevlileri görev unvanlarını kullanarak görev alamaz.
- » Vakfın yerleşim yeri; vakıf faaliyetlerinin yürütüldüğü merkezin bulunduğu yerdir. Vakıf senedinde gösterilecek adresin açık olarak ayrıntılı şekilde yazılması zorunludur.

Vakıfların gerek kurulması, gerekse çalışmalarının yürütülmesi bürokratik işlemlerle yüklü ve maliyeti (insan gücü ve finansman) yüksek olmakla birlikte, sistematigi gereği daha sürdürülebilir bir hizmet alanı açmaktadır.

Gençlerin farklı düzeylerde geliştireceği bağlantılarla sivil toplum kültürünün kadim başlığı olan vakıfçılık ruhunu yakından tanımaları ve bir yaşam biçimi olan gönüllülüğü içselleştirmeleri mümkün olacaktır.

Vakıfların kurulması, çalışmalarının yürütülmesi bürokratik işlemlerle yüklü ve maliyeti yüksek olmakla birlikte, sistematigi gereği daha sürdürülebilir bir hizmet alanı açmaktadır.

GİRİŞİM GRUPLARI/SİVİL İNİSİYATİFLER

Girişim Grupları veya diğer bir ifadeyle Sivil İnisiyatifler; en az üç kişinin belli bir amaç ve hedef doğrultusunda bir araya gelerek oluşturdukları sivil toplum yapılanmalarıdır. Yasal mevzuat kapsamında olmaksızın çalışmalarını yürütürler, kurulduklarına dair herhangi bir yere bildirimde bulunma, kayıt olma, izin alma durumunda değildir.

Girişim grupları, Sivil Toplum Kuruluşları olarak tanımlanmakla birlikte, resmi yüklenici olarak hibe alma, bağış toplama vb. faaliyetler yapamaz.

Girişim grupları, Sivil Toplum Kuruluşları olarak tanımlanmakla birlikte, resmi yüklenici olarak hibe alma, bağış toplama vb. faaliyetler yapamaz. Ancak başta çalışma sahalarıyla ilgili bakanlıklar olmak üzere kamu kurumları, üniversiteler, medya vb. aktörler tarafından muhatap olarak kabul edilmektedirler.

Gençler için avantajlı bir STK yapılanmasıdır, yasal prosedürler olmadan bir araya gelerek örgütlenmeyi kolaylaştırır. Girişim Grupları'nda

çalışmaların yürütülebilmesi için görev paylaşımının yapılması gerekmektedir. Girişim Grupları'nda "koordinatör, sekreter vb." belirlenerek herkesin katkısı doğrultusunda sorumluluk alması sağlanmalıdır.

Grubun amacı, hedefi, ilkeleri, katılım şartları, görev ve sorumluluklar vb.nin belirlenmesi ve kayıt altına alınmasıyla üyelerin işleri kolaylaşacak, çalışmalar daha hızlı ve etkin yürütülecektir.

Girişim Grupları dikkat çekici, akılda kalıcı bir isim/kısa isim ve logo belirleyip, sosyal medya imkanlarını aktif kullanarak sahası ile ilgili çok sayıda kişiye ulaşma fırsatı yakalayabilir, kampanya yürütebilir ve kamu kurumları, yerel yönetimler, üniversiteler ve diğer STK'larla aktif işbirliği geliştirebilir.

Bugün önemli ve nitelikli çalışmaları olan dernek statüsünde hizmet veren bazı STK'lar, sahaya önce Girişim Grubu olarak girmiş, ihtiyaç duyduğu durumda yasal süreçleri takip ederek dernekleşmiştir.

SİVİL TOPLUM KURULUŞLARINDA BİR ÇALIŞMA SİSTEMATİĞİ OLARAK PROJE

Sivil Toplum Kuruluşları, varoluş sebepleri doğrultusunda tüzük/senetlerinde belirledikleri amaçlara ulaşabilmek için birçok farklı etkinlik ve çalışma yürütürler. Bu faaliyetlerin bir dönüşüm ve etki oluşturabilmesi için belirlenen sorun alanının iyi bir analiz sürecinden geçirilmesi, kurumun kapasitesi doğrultusunda bir planlamanın yapılması, uygulama çalışmalarının sonrasında bir ölçme/değerlendirme gerçekleştirilmesi gerekmektedir.

Proje, fikir düzeyinden sonuç düzlemine kadar geçen sürenin bir disiplin doğrultusunda değerlendirilmesi anlamına gelmektedir.

Bu süreç bütüncül olarak proje şeklinde tanımlanmaktadır.

Proje, fikir düzeyinden sonuç düzlemine kadar geçen sürenin bir disiplin doğrultusunda değerlendirilmesi anlamına gelmektedir. Projeler, STK'ların amacına ulaşması kadar, fon kaynaklarına erişebilmesi, sürdürülebilir nitelikte işler ortaya koyması ve kendi kurumsal kapasitesini geliştirmesi için de önemli bir araç niteliğindedir.

Proje Nedir?

Proje, belirli bir zaman ve bütçe doğrultusunda belirlenen amaca ulaşmaya yönelik planlanan faaliyetler bütünüdür. Proje tasarımı, uygulamada gerekli olan kaynakların (finansal, fiziksel veya iş gücü) da planlanmasını gerekli kılar.

Proje ile İlgili Temel Kavramlar:

Amaç: Elde edilmek istenen sonucun en basit, temel düzeyde anlatımıdır. Projenin faaliyetlerinin ve hedefinin tanımlanabilmesi/planlanabilmesi için amacın net bir şekilde belirtilmesi gerekir. Projelerde amaç, gerçekleştirilecek faaliyetler değil, faaliyetler sonrasında hedef kitlenin elde edeceği fayda ve yaşayacağı değişimdir.

Hedef Kitle: Projenin doğrudan ve olumlu şekilde etkilediği gruptur.

Bütçe: Proje kapsamında planlanan etkinliklerin gerçekleştirilmesi için yapılacak harcamalar önceden belirlenir. Bu harcamalara örnek olarak personel, ulaşım, ekipman, ofis giderleri, basım-yayın, izleme-değerlendirme, tercüme masraflarını verebiliriz. Proje bütçesinde yer alan kalemler proje faaliyetleri ile uyumlu olmalıdır. Projeyi fonlayan kuruluşların hangi masrafları karşılayacağı farklılık göstermekte olup, hibe başvuru rehberlerinde belirtilmektedir.

Projelerde amaç, gerçekleştirilecek faaliyetler değil, faaliyetler sonrasında hedef kitlenin elde edeceği fayda ve yaşayacağı değişimdir.

Etkinlikler: Amaca ulaşmak için gerçekleştirilecek etkinlikler önceden planlanır. Projenin içeriğine uygun; geziler, kamplar, ziyaretler, seminerler, eğitimler, sertifika programları vb. etkinlikler düzenlenebilir. Burada önemli olan düzenlenen etkinliğin projenin içeriğine uygun olmasıdır.

Zaman Planı: Projenin faaliyetlerinin ve bu faaliyetlerin gerçekleştirilme sürecinin belirlenmesi, uygulanabilir bir takvimin oluşturulmasını ifade eder.

Ölçülebilir Sonuçlar: Projenin sonucunda hedef kitledeki değişim ve elde edilecek sonuçları ifade etmektedir.

Amaca ulaşmak için yapılacak her etkinliğin bir sonucu olacaktır. Bu denklemin planlanarak proje boyunca takip edilmesi önemlidir.

Proje Hazırlamanın Aşamaları:

Proje, öncelikle uygulayıcılarını harekete geçiren bir motivasyon, belirlenmiş bir sorun, o sorunu çözmeye yönelik bir fikir ve bir değişim sağlama arzusu ile başlar. Bu fikrin olgunlaşması, araştırma, analiz ve yazım süreciyle de projelendirme gerçekleşir. Proje hazırlamak için aşağıdaki aşamaları takip etmek kolaylık sağlayacaktır:

1. Proje bir ekip ve iyi yapılandırılmış bir koordinasyon işidir. Bir projenin tek bir kişi tarafından tasar-

Proje, uygulayıcılarını harekete geçiren bir motivasyon, belirlenmiş bir sorun, o sorunu çözmeye yönelik bir fikir ve bir değişim sağlama arzusu ile başlar.

lanması, yürütülmesi ve sonuçlandırılması mümkün değildir. Bu kapsamda harekete geçerken öncelikle doğru bir ekip ve kurumsal bir yapıya sahip olup olmadığının değerlendirilmesi gerekir. “Bu projeyi uygulayacak STK, proje fikri ve planlanan yöntemler doğrultusunda, tüzük, amaç, kurumsal kapasite ve değerler açısından uygun mu?” sorusunun cevabı kritik önem taşır.

2. Projeler, kâğıda dökülmüş metinler üzerinden yürütülür. Hayal, fikir veya sözlü sunumlar “proje” olarak değerlendirilemez. Bu açıdan projenin tasarlanma ve yazılma sürecine zaman ayrılmalıdır. Projenin bir analiz süreci sonrasında yazılması, uygulamaların başarılı ve sonuç odaklı olması için önemlidir.

1970’li yıllardan itibaren uluslararası ölçekte kabul gören “Proje Döngüsü Yönetimi” olarak tanımlanan sistematikte mevcut durumun net olarak görülebilmesi için bazı analiz teknikleri kullanılmaktadır. Bunlar; Paydaş Analizi, Sorun Analizi, Hedef Analizi, Strateji Analizi olarak isimlendirilmektedir.

Planlama sürecinin en önemli ayağını oluşturan bu analiz sürecini takiben, projenin yazım aşamasına geçilir.

a. Paydaş Analizi: Projeden olumlu veya olumsuz etkilenecek kurum, kuruluş, kişi veya gruplar paydaş olarak tanımlanır. Proje faaliyetlerinin odağında yer alan “hedef kitle” de paydaşların en önemlisi olarak nitelendirilebilir. Analizin ilk aşaması, paydaşların belirlenmesi ile başlar. Her bir paydaş için ayrı ayrı özellikleri, beklentileri, projeye yönelik motivasyonları ve potansiyellerinin belirlenmesi ile Paydaş Analizi gerçekleştirilir.

b. Sorun Analizi: Projenin motivasyonunu oluşturan temel unsur, bir sorunu ortadan kaldırabilmek, kalıcı bir etki oluştura-

bilmektir. Sorunların oluşmasında onu besleyen birçok faktör/yan sorunlar mevcuttur. Bir değişim sağlayabilmek ve doğru noktaya odaklanabilmek için sorunlar arasındaki ilişkilerin neden-sonuç bağlamında analiz edilmesi gerekmektedir. Sorun analizinde kullanılan “Sorun Ağacı Yöntemi” şematik olarak neden-sonuç ilişkisini ortaya koyar.

c. Hedef Analizi: “Sorun Analizi” yöntemiyle sahadaki problemler arasındaki neden-sonuç ilişkisinin ortaya koyulmasını takiben, sorunu ortadan kaldıracabilecek hedefler sıralanır. Bu analiz tekniğinde “Sorun Ağacı” esas alınarak onunla bağlantılı bir “Hedef Ağacı” oluşturulur. Hedefler arasındaki ilişkinin gerçekçi, net ve anlaşılabilir olmasına dikkat edilir.

d. Strateji Analizi: Yukarıdaki analizlerin netleştirilmesini takiben kurumsal kapasite, ilgililik, yapılabilirlik gibi ilkeler çerçevesinde projenin gerçekleşmesi için bir stratejinin ortaya koyulduğu aşamadır. Hedef analizi sonucunda ortaya çıkan fotoğrafın yorumlanarak projede faaliyetlerin hangi alana odaklanacağını belirlenmesi olarak da ifade edilebilir.

3. Hibe veren bazı kurumlar başvuru sürecinde “Mantıksal Çerçeve Analizi” yapılarak bir matrisle Proje Başvurularına eklenmesini talep etmektedir. “Mantıksal Çerçeve Matrisi”, “Projenin Genel Hedefleri”, “Amacı”, “Sonuçlar”, “Faaliyetler” ile “Doğrulanabilir Göstergeler”, “Doğrulama Kaynakları” arasındaki ilişkiyi “Varsayımlar”la destekleyerek ortaya koyar.
4. Bütün bu analiz süreçlerinin sağlıklı bir şekilde yürütülerek proje amacının net olarak belirlenmesi gerekmektedir. Proje amacı tes-

pit edilirken ve yazılırken faaliyetlere değil yapılacak olan çalışmaların sonucunda oluşacak değişime odaklanmak gerekmektedir.

5. Projenin uygulanacağı alanla ilgili yasal mevzuatın bilinmesi, uygulama süreçlerinde yaşanabilecek sorunların önüne geçilmesi açısından önem arz eder. Projenin hayata geçmesi için kurulabilecek ortaklıklar, alınacak izinler, yapılması gereken sözleşme ve protokoller önceden tasarlanmalı, gerekli iletişimler kurulmalı, bu bağlamda karşılaşılabilecek riskler de düşünülerek güçlü bir altyapıyla proje uygulamalarına hazırlanmalıdır.
6. Projeden istifade edecek olan “Hedef Kitle”nin projeye katılım durumu önceden test edilmeli, anket, görüşme vb. metotlarla beklenti ve ihtiyaçları belirlenmeli, projede katılımcılık düzeyine önem verilmelidir.
7. Projenin saha ayağı olan “Faaliyetler” en iyi şekilde yapılandırılmalıdır. Hangi faaliyetler, hangi sırayla gerçekleştirilecek, sorumluları kimler olacak gibi başlıklar detaylı olarak planlanmalıdır. Bu noktada her bir faaliyet için gerekli ekip ve ekipman da belirlenerek bütçe oluşturulmalıdır.
8. Proje tasarlanırken planlanan çıktı ve sonuçlar ile projenin sonucunda elde edilen çıktı ve sonuçların mukayesesi ile projenin başarısı ölçülebilir.

Projenin uygulanacağı alanla ilgili yasal mevzuatın bilinmesi, uygulama süreçlerinde yaşanabilecek sorunların önüne geçilmesi açısından önem arz eder.

9. Proje metninin hazırlanmasını takiben fon imkânları araştırılarak, finansman için başvuru yapılabilecek kurum ve kuruluşlar listelenmelidir. Farklı kurumlar farklı başvuru formları ve şablonları kullanırlar. Bu kapsamda başvuru dosyasını hazırlarken proje metnine bazı ekleme ve çıkarmalar yapmak gerekebilir.
10. Projelerde değerlendirme ve raporlama oldukça önem arz etmektedir. Bu sebeple projeler tamamlandığında mutlaka bir sonuç raporu hazırlanması gerekmektedir. Hibe alınarak yapılan projelerde sonuç raporu hazırlamak ve sunmak hali hazırda bir zorunluluktur. Raporlama aşamasında kolaylık olması için proje sürecinde çalışma ve faaliyetlerin kayıtlarının düzenli olarak tutulması gerekmektedir, fotoğraf vb. belgelemeye ayrıca önem verilmelidir.

Proje sistematigi ölçülebilir, sürdürülebilir ve finansman kaynaklarına ulaşılabilirliği açısından gençlik STK'ları için önemli bir kolaylık sağlamaktadır. Proje hazırlama konusunda yapılan eğitim programlarının erişilebilirlik düzeyi yüksektir. Gençlerin bu programlara katılarak projelerde yazım ve uygulama süreçlerinde görev almaları sivil toplum kültürüne ve kendi kişisel gelişimlerine katkı sağlayacaktır. Sivil toplum sektörünün gelişmesinde proje mantığının yerleşmesi son derece etkili olmuştur. Bu çerçevede sivil toplum alanında varlık göstermek, sektöre/hizmet alanına katkı sağlamak, görev aldığı STK'nın kurumsal kapasitesini geliştirmek, sosyal sorumluluk çalışmaları yapmak için proje disiplini önemli bir enstürman olarak görülmelidir.

TOPLUMSAL BİR DÖNÜŞÜM ARACI OLARAK KAMPANYA

Kampanyalar, farkındalık yaratmak, bir grubun sesini duyurmak, öncelik olarak belirlenen bir hususta kamuoyunu aydınlatmak, karar alıcı ve uygulayıcıları etkilemek için yürütülen faaliyetlerdir. Dijital dünyanın hayatı kolaylaştıran yenilikleri, kampanyaların maliyetsiz ve efektif olarak hayata geçmesinde çok büyük bir kolaylık sağlamıştır.

Türk Dil Kurumu, kampanyayı, “politika, ekonomi, kültür vb. alanlarda belirli bir süredeki etkinlik dönemi” olarak tanımlar. Kampanya Sivil Toplum Kuruluşlarının amaçlarına ulaşmak için sıklıkla kullandıkları bir çalışma yöntemidir.

Kampanyalar gençler ve gençlik STK'ları için toplumsal meselelerde söz söylemek, varlık göstermek ve değer üretmek amacıyla kullanılabilecek önemli, pratik ve etkili bir çalışma sistematigidir. Organizasyon yaparken, faaliyetleri yürütürken kurumsal bir kimlik veya tüzel bir kişilik gerekmediği için gençlere özgür bir alan sağlar.

Bir kampanya hazırlarken yola çıkanların cevaplaması gereken bazı sorular vardır. Bu soruların cevabının net olması kampanyanın başarısı ile doğrudan ilgilidir.

- » Neden bir kampanya yapma ihtiyacı duyuyoruz? Vermek istediğimiz net mesaj nedir?
- » Kampanyamızın hedef kitlesi kim veya kimlerdir?
- » Kampanyamızın daha geniş bir hedef kitleye ulaşması için hangi grupları tarafımıza çekebiliriz? Bizi güçlendirecek ortaklarımız kimler olabilir?
- » Hedef kitemizin bu kampanyadan beklentisi nedir?
- » Bu çalışmayı yapmak için kuruluşumuzun hangi imkânlarını kullanabiliriz?
- » Kampanyamız ne zaman başlamalı?
- » Mevcut durum (siyasi/ekonomik vb.) bizim bu kampanyayı yürütmemiz için uygun mu?
- » Kampanyamız nasıl ve hangi durumlarda bitirilmeli?
- » Başarı kriterlerimiz neler olmalıdır?

Kampanyanın Planlanması

Kampanyada odaklanacağımız ve bilgilendirmeyi amaçladığımız hedef kitle, amaca ve başarıya ulaşmak için kritik bir öneme sahiptir. Bu kapsamda kampanyanın amacının ve hedef kitlesinin titizlikle belirlenmesi için araştırmalar, ön değerlendirmeler ve analizlerin yapılması gerekmektedir.

Kampanyanın akılda kalması ve hedef kitleye net olarak ulaştırıl-

**Kampanyanın
amacının ve hedef
kitlesinin titizlikle
belirlenmesi için
araştırmalar, ön
değerlendirmeler ve
analizlerin yapılması
gerekmektedir.**

ması için sloganlar önemli bir araç olarak karşımıza çıkar. Sloganlar belirlenirken, basit düşünmeye özen gösterilmelidir. Çok uzun ve karmaşık cümleler mesajın ulaşmasını ve kalıcı olmasını engellemektedir. Sloganın akılda kalıcı ve özgün olmasına özen gösterilmelidir. Eğer kampanyada logo kullanılacaksa mutlaka sloganla ve diğer görsellerle uyumlu olmalıdır.

Slogan örneği olarak İstanbul Kadın ve Kadın Kuruluşları Derneği (İKADDER)'in, "STK'lar ve Kamu Gençler için Buluşuyor Projesi"nde gençleri Sivil Toplum Kuruluşlarına çağırarak için kullandığı "Burada Sana Yer Var" sloganını verebiliriz.

**Kampanyanın
özünde; duyurmak,
yaymak ve mümkün
olduğu kadar çok
kişiye ulaşmak
vardır.**

Kampanyanın özünde; duyurmak, yaymak ve mümkün olduğu kadar çok kişiye ulaşmak vardır. Medya kelime anlamı itibarıyla "iletişim ortamı" demektir. Bu kapsamda medya, kampanyaların geniş kitlelere ulaşması için önemli bir zemindir. Özellikle de sosyal medya ciddi bir bütçeye ihtiyaç duymaksızın kampanyaları yaygınlaştırmayı kolaylaştırır. (örn; web sitesi, Twitter, Facebook, Instagram vb.)

Unutulmamalıdır ki, sosyal medya üzerinden gençlerin katılımı ile maliyetsiz veya çok düşük maliyetli bir kampanya planlamak ve yürütmek mümkün olacaktır.

Yerel televizyon, radyolar, gazeteler, toplu taşıma araçlarındaki ekranlar, STK programları, gençlik merkezlerinin iletişim araçları kampanya duyuruları için uygun mecralar olacaktır.

Kampanya bütçesinin, hazırlık aşamasında belirlenmesi gerekmektedir. Ön hazırlık sürecinde etkinlik, basılı/görsel malzeme (afiş, el broşürü vb.), ekipman gibi masraflar planlanarak bütçenin oluşturulması gerekmektedir.

Kampanyanın yürütülmesi için bir finansmana ihtiyaç duyuluyorsa sponsor desteği aranabilir. Bunun için de öncelikle ihtiyaç duyulan desteğin türünün belirlenmesi gerekmektedir. (Örn; mad-

Kampanyalar toplumsal meselelerde söz söylemek, varlık göstermek ve değer üretmek amacıyla kullanılabilir, önemli, pratik ve etkili bir çalışma sistematiğidir.

di, aynı, mekân, uzman ihtiyacı vb.). Bu aşamadan sonra kampanya detaylarının ve ihtiyaç duyulan desteğin yer aldığı bir dosya hazırlanmalıdır. Bu dosya sponsor olabilecek ve daha önce benzer faaliyetlere sponsorluk yapmış kurumlara iletilir.

Kampanyaların yürütülmesi kadar başarısının ölçülmesi de önemlidir. Bunun için kampanyanın aşama aşama izlenmesi ve değerlendirilmesi gerekmektedir. Geri bildirim-

ler, katkılar, haberler, makaleler, farklı kurumlar tarafından hazırlanan projeler, bu konuda yapılan yasal düzenlemeler vb. materyaller kampanyanın başarısının ölçülmesi için önemli materyallerdir. Kampanya boyunca bunlar sistematik olarak dosyalanarak faaliyetlerin bitmesini takiben değerlendirme yapılmalıdır. Yürütülen kampanyanın sonuçlarının raporlanması ileride yapılacak çalışmalara ışık tutacaktır.

İKİNCİ BÖLÜM

SİVİL TOPLUM KURULUŞLARI VE SAVUNUCULUK

SİVİL TOPLUM KURULUŞLARI VE SAVUNUCULUK ÇALIŞMALARI

Sivil Toplum Kuruluşları, günümüzde yerel, ulusal ve uluslararası düzeyde politikaların üretilmesini ve uygulanmasını etkileyen karar alma süreçlerinin önemli aktörleri olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu etkileme çalışmalarını “savunuculuk” olarak ifade etmek mümkündür.

Savunuculuk aşağıdaki şekillerde tanımlanabilir:

- » Toplumdaki önemli bir konuya yönelik farkındalık oluşturarak, karar alıcıların gündemine getirip, çözüm üretmeye çalışmaktır.
- » İnsanların hayatlarını etkileyen konularda kurumsal, yerel, bölgesel, ulusal veya uluslararası karar alma süreçlerine katılmasıdır.
- » Toplumsal bir sorun yaşayan sessiz bir kesimin sesinin duyurulması ve haklarının korunması için çözüm geliştirmektir.
- » STK’ların ortak bir çıkar için herhangi bir kamu politikasını etkileme biçimidir.
- » Karar alıcıları etkileyerek, yasaları ve politikaları toplumdan dışlanmış kesimler lehine değiştirmek için, bilgiyi stratejik olarak kullanma sürecidir.

- » İlgili taraf ve kurumlarla işbirliği içerisinde toplumsal bir değişiklik yapmaya çalışmaktır. Belli bir vizyona ulaşabilmek için kısa dönemli hedefleri içerebilir.
- » Hedef kitleleri etkilemek için lobi yapmak, halkı örgütlemek, kampanya yürütmek, araştırma yapmak ve sonuçlarını paylaşmak gibi birçok değişik yöntemi kapsayabilir.

Savunuculukta Temel Unsurlar

Savunuculuk alanında genellikle odak noktası, politikaların oluşturulması, uygulanması veya yürütülmesinde değişiklik oluşturmaktır. Bu kapsamda;

- » Organize, planlı, tanımlı bir süreç doğrultusunda çalışmak,
- » Sahip olduğu farkındalığın toplum boyutunda veya karar alıcılar nezdinde kabulünü sağlamak,
- » Karar alma süreçlerine katılım,
- » Çalışmanın düzlemini yerel, ulusal veya uluslararası zeminde yürütmek temel unsurlar arasında sayılabilir.

Savunuculuk planlaması, bu çalışmayı yapan kişi, grup veya kuruluşun kendisini tanımlamasıyla başlar. Faaliyetlerin neye odaklanacağı, nasıl yapılacağı, sonuçlarının nasıl değerlendirileceği “Biz kimiz, değerlerimiz nelerdir?” sorularına verilecek cevaplar ile doğru-
dan ilgilidir.

**Savunuculuk
alanında genellikle
odak noktası,
politikaların
oluşturulması,
uygulanması veya
yürütülmesinde
değişiklik
oluşturmaktır.**

Kurumun kimliği, kendisini nasıl tanımladığı, savunuculuk faaliyetlerinin amacını olduğu kadar yöntemlerini de belirleyici bir unsurdur.

Odaklanması gereken diğer bir konu da sahanın analiz edilmesidir. Sorun olarak belirlenen ve değiştirilmesi istenilen konu başlığında;

- » Çalışan kişi ve kurumlar,
- » Yürütülen program, proje ve çalışmalar,
- » İlgili mevzuat,
- » Sorunu oluşturan kaynaklar,
- » Amacımıza ulaşmamıza karşı olan kişi veya gruplar,
- » Bu alanda bizi bekleyen zorluklar,
- » Uygulama yöntemlerimiz (iletişim tekniklerimiz, ekibimiz, bütçemiz vb.),
- » Sonuçların izlenme yöntemleri,
- » Ulusal ve uluslararası iyi uygulamalar incelenmelidir.

Bu aşamada Sorun Analizi, SWOT Analizi ve SMART Analizi vb. teknikler kullanılabilir. Analizlerin yapılmasını takiben, talebin tanımlanması ve gerçekçi bir şekilde sınırlarının belirlenmesi gerekmektedir. Bu noktada sahadan elde edilen veriler kullanılarak genel çerçeve oluşturulur, amaç ve stratejiler belirlenir. Savunuculuğun amacının net olarak ifade edilmesi gerekmektedir. Savunuculuk stratejisi belirlenirken saha analizinden elde edilen veriler, kurum kimliği ve kapasite-

**Kurumun kimliği,
kendisini nasıl
tanımladığı,
savunuculuk
faaliyetlerinin
amacı olduğu
kadar yöntemleri
de belirleyici bir
unsurdur.**

tesisi dikkate alınır. Bu iş için ayrılacak bütçe, gönüllü veya profesyonel insan kaynağı, sahip olunan network, amaca ulaşmak için hangi faaliyetlerin nasıl yürütüleceği belirlenir.

Savunuculuk faaliyetlerinin objektif kriterlerle, kurum bağımsızlığını etkilemeyecek ortak veya fonlarla gerçekleştirilmesi gerekmektedir. Değiştirilebilir, dönüştürülebilir, sürdürülebilir, gerçekçi konu başlıklarına odaklanmış, zaman planını oluşturmuş, günceli yakalayabilen, işbirliği geliştirme ve dahil etme stratejilerini doğru konumlandırmış, sloganları etkili, görsellerle desteklenmiş ve sosyal medyayı etkin kullanan savunuculuk faaliyetlerinin başarıya ulaşabilirlik düzeyi yüksektir.

Gençlerin ve gençlik STK'larının savunuculuk faaliyetleri yaparken temasa geçebileceği, politik süreçlerde etkili, sürdürülebilir ilişkiler geliştirebileceği yerel, ulusal ve uluslararası kurum ve yapıları bu kitabın ilerleyen sayfalarında bulabilirsiniz.

YEREL DÜZEYDE SAVUNUCULUK

Yaşadığı topluma değer katabilmenin ilk adımı yerel düzeyde başlar. Bu anlamda gençlerin ve gençlik STK'larının katılımcılık ekseninde atacağı temel adımlar, yerelde karar alma mekanizmalarına nasıl dâhil olabileceklerini bilmeleri ve bu yöntemleri etkin kullanmalarından geçer.

Avrupa Konseyi tarafından hazırlanan ve aralarında Türkiye'nin de bulunduğu 47 üye ülke tarafından 27 Eylül 2017 tarihinde kabul edilen "Guidelines For Civil Participation In Political Decision Making" belgesinin (Politik Karar Alma Süreçlerine Sivil Katılım Rehberi), TÜSEV tarafından hazırlanan tercümesinde^[1] sivil katılım ve karar verme süreci aşağıdaki şekillerde tanımlanmıştır:

Sivil Katılım: Bireylerin, sivil toplum kuruluşlarının ve sivil toplumun genel olarak kamu otoritelerinin karar alma süreçlerine katılımıdır. Politik karar alma süreçlerinde sivil katılım, siyasal partilerle doğrudan ilişki kurmak ve ekonomik çıkar elde etmek ile ilgili lobicilik faaliyetleri gibi siyasi faaliyetlerden farklıdır.

^[1] <https://tusev.org.tr/tr/haberler/avrupa-konseyi-politik-karar-alma-sureclerine-sivil-katilim-rehberi-cevirisi-yayimlandi#.XfNLkZChk0M>

Karar Verme Süreci: Ulusal, bölgesel veya yerel düzeyde, yetki sahibi bir kamu otoritesi tarafından, bir politika belgesinin, stratejinin, bir yasanın veya düzenlemenin geliştirilmesi, benimsenmesi, uygulanması, değerlendirilmesi ve yeniden düzenlenmesi veya toplumun tamamını ya da bir kısmını etkileyen herhangi bir kararın alındığı bir süreçtir.

Yine bu rehberde karar alma sürecine sivil katılımın; bilgilendirme, danışma, diyalog ve aktif katılım da dâhil olmak üzere farklı biçimlerde olabileceği ifade edilmiştir.

STK'ların savunuculuk kapasiteleri şehir hayatındaki politikalara etki düzeyini belirlemektedir.

Sivil Toplum Kuruluşları, hem yerelde hem de ulusal düzeyde siyaset kurumu ve devlet aygıtı karşısında toplumda önemli bir denge unsuru olarak görev yapar. Yerel Yönetimler, sorunların çözümünde “paydaş” olarak gördüğü, işbirliği yaptığı, sosyal yardımdan eğitime, göçle gelen problemlerden afetlere hazırlığa kadar birçok alanda ortaklık geliştirdiği STK'larla fikri katkı, şehir hayatına yönelik öneri ve talepler konusunda etkileşime girmektedir. Bu noktada STK'ların savunuculuk kapasiteleri şehir hayatındaki politikalara etki düzeyini belirlemektedir.

Birey olarak seçimlerde oy verme şeklinde iştirak edilen kent yönetimine, örgütlülük düzeyi artırılarak daha efektif etki etmek mümkündür. Kent yaşamına katılım süreci değerlendirildiğinde, öncelikle bunun çift taraflı, bilinçli, isteğe bağlı ve aktif bir eylem olduğunu da ifade etmek gerekir. Katılımcılığı etkileyen unsurlar arasında;

- » Demokrasi kültürünü,
- » Yasal mevzuatı,
- » Yöneticilerin kişisel özelliklerini,
- » Toplumdaki örgütlülük ve sivil toplumun gelişmişlik düzeyini sayabiliriz.

Başarılı bir yerel yönetim, planlama ve uygulama süreçlerine halkın dâhil edilmesinden geçer. Bu dâhil etmede en etkili yöntem, yerel halkın veya onları temsil eden Sivil Toplum Kuruluşlarının karar alma süreçlerine katılımıdır.

Katılımcılık modelleri arasında Kent Konseyleri, yerel yönetimlerin düzenlediği toplantı ve etkinliklere katılma, bir vatandaşlık hakkı olan dilekçe ve bilgi edinme hakkını kullanma, kamuoyu yoklamalarına iştirak etme ve sosyal medya üzerinden yapılan savunuculuk faaliyetlerini sayabiliriz.

Bugün belediyeler, sosyo-kültürel etkinlikleriyle kent yaşamına çok önemli bir değer katmakta, ücretsiz veya çok düşük ücretlerle birçok etkinliği ulaşılabılır kılmaktadır. Bu programların bir kısmı katılımcılığa imkan verecek şekilde fikri düzeyde paylaşımları sağlayabilmektedir. Ayrıca STK'lar geliştirdikleri ilişkiler, iletişimler ve projelerini sunma metoduyla kendi değerleri ve amaçları doğrultusunda bu programları şekillendirebilmektedir.

Sosyal medya, hızlı, maliyetsiz oluşu, kapsayıcılığı ve erişilebilirlik düzeyinin yüksekliğiyle devlet-vatandaş arasındaki duvarların yıkıl-

Başarılı bir yerel yönetim, planlama ve uygulama süreçlerine halkın dâhil edilmesinden geçer.

masında etkili olmuştur. Tekniği doğru kullanıldığında organize bir hareket veya kimi zaman da bireysel bir çaba, kent politikalarını değiştirebilmekte, talepler doğru adresleri bularak karşılanabilmektedir.

Ayrıca yerel düzeyde karar alma süreçlerine katılım noktasında aşağıdaki enstrümanlardan bahsetmek mümkündür:

1. Mevzuattaki Düzenlemeler

Yerelde katılımçılık denildiğinde aşağıdaki kanunlarda STK'larla ilgili düzenlemeler bulunmaktadır:

- » 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu
- » 5393 sayılı Belediye Kanunu
- » 5302 sayılı İl Özel İdareleri Kanunu

Bu kanunlar çerçevesinde STK'lar görev alanlarına giren konuların görüşüldüğü İhtisas Komisyonu toplantılarına katılabilir ve görüş bildirebilirler.

STK'lar görev alanlarına giren konuların görüşüldüğü İhtisas Komisyonu toplantılarına katılabilir ve görüş bildirebilirler.

Bu konu ilgili mevzuatta şu şekilde ifadelendirilmektedir:

“...Gündemdeki konularla ilgili olmak üzere; kurum temsilcileri, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları, üniversitelerin ilgili bölümlerinin, sendikalar (oda üst kuruluşu bulunan yerlerde üst kuruluşun, sendika konfederasyonunun bulunduğu yerde konfederasyonun) ve uzmanlaşmış sivil toplum örgütlerinin temsilcileri ile

davet edilen uzman kişiler, oy hakkı olmaksızın ihtisas komisyonu toplantılarına katılabilir ve görüş bildirebilir. İhtisas komisyonlarının görev alanına giren işler bu komisyonlarda görüşüldükten sonra büyükşehir belediye meclisinde karara bağlanır. Komisyon raporları alenidir, çeşitli yollarla halka duyurulur ve isteyenlere büyükşehir belediye meclisi tarafından belirlenecek maliyet bedeli karşılığında verilir...”

İl Özel İdareleri Kanunu, Stratejik Plân ve Performans Plânı Madde 31’de;

“Vali, mahallî idareler genel seçimlerinden itibaren altı ay içinde; kalkınma plân ve programları ile varsa bölge plânına uygun olarak stratejik plân ve ilgili olduğu yılbaşından önce de yıllık performans plânı hazırlayıp il genel meclisine sunar. **Stratejik plân, varsa üniversiteler ve meslek odaları ile konuyla ilgili sivil toplum örgütlerinin görüşleri alınarak hazırlanır ve il genel meclisinde kabul edildikten sonra yürürlüğe girer.** Stratejik Plân ve Performans Plânı bütçenin hazırlanmasına esas teşkil eder ve il genel meclisinde bütçeden önce görüşülerek kabul edilir.” ifadesi yer almaktadır.

2. Yerel Gündem 21 ve Kent Konseyleri

1992 yılında Rio de Janeiro’da gerçekleştirilen BM Dünya Çevre ve Kalkınma Konferansı sırasında, 21. yüzyılın ana hedefi olarak belirlenen sürdürülebilir kalkınmaya nasıl ulaşılabileceği belgelendirilmiş

Stratejik plân, varsa üniversiteler ve meslek odaları ile konuyla ilgili sivil toplum örgütlerinin görüşleri alınarak hazırlanır.

ve Türkiye'nin de Başbakan düzeyinde temsil edildiği Konferans'ta, "Gündem 21" başlıklı somut bir küresel eylem planı benimsenmiştir.

Rio Konferansı'nı takip eden tüm zirveler, söz konusu küresel ortaklık kavram ve ilkelerini pekiştirici bir işlev görmüştür. Gündem 21'in temel yaklaşımı, tüm program alanlarına yönelik finansman politikalarının belirlenmesi, yeni kaynakların geliştirilmesi, uygulanabilir teknik ve ekonomik araçların belirlenmesi, merkezi yönetim-yerel yönetim ilişkilerinin, yerele yetki devri anlayışı doğrultusunda güçlendirilmesi, hükümet ve hükümet-dışı kuruluşlar arasında işbirliğinin yapılandırılması ve halkın etkin katılımının sağlanması gibi öncelikler üzerine inşa edilmektedir.

Gündem 21 Belgesi içerisinde, "Yerel Gündem 21" kavramının geliştirildiği 28. bölümde, yine yerel yönetimlerin halka en yakın yönetim kademesi olarak, sürdürülebilir kalkınma konusundaki yaşamsal konularının altı çizilmektedir. Bu bölümde dört ana hedef ortaya konmaktadır:

- » Her ülkedeki yerel yönetimlerin, kendi belde halkları ile katılımcı bir süreci başlatmaları ve kendi kentleri için bir Yerel Gündem 21 konusunda görüş birliği sağlamaları;
- » Uluslararası topluluk ile yerel yönetimler arasındaki işbirliğinin artırılması ve uluslararası ölçekte yerel yönetimler arasındaki işbirliğini güçlendirici adımların atılması;
- » Deneyim ve bilgi alış-verişini zenginleştirmek amacıyla, yerel yönetim birlikleri ve diğer yerel yönetimlerin temsilcileri arasındaki eşgüdüm ve işbirliği düzeyinin geliştirilmesi;

- » Her ülkedeki yerel yönetimlerin, karar alma, planlama ve uygulama süreçlerine kadınların ve gençlerin etkin olarak katılımını sağlayacak programlar geliştirmeleri ve uygulamaları.

Yerel Gündem 21 sürecini takiben Kent Konseyleri oluşturulmuş 2006 yılında Yönetmeliği Resmi Gazete'de ilan edilmiş, 2009'da bazı değişiklikler yapılmıştır. Kent Konseylerinin tanımı Resmi Gazete'de şu şekilde ifade edilmiştir:

"Merkezi yönetimin, yerel yönetimin, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının ve sivil toplumun ortaklık anlayışıyla, hemşehrilik hukuku çerçevesinde bulunduğu; kentin kalkınma önceliklerinin, sorunlarının, vizyonlarının sürdürülebilir kalkınma ilkeleri temelinde belirlendiği, tartışıldığı, çözümlerin geliştirildiği ortak aklın ve uzlaşmanın esas olduğu demokratik yapılar ile yönetim mekanizmaları"

Kent Konseyleri, 5393 sayılı Belediye Kanunu ve 26313 sayılı Kent Konseyi Yönetmeliği'ne dayanarak kurulmuş yapılardır.

Kent Konseyinin görevleri:

- a) Yerel düzeyde demokratik katılımın yaygınlaştırılmasını, hemşehrilik hukuku ve ortak yaşam bilincinin geliştirilmesini, çok ortaklı ve çok aktörlü yönetim anlayışının benimsenmesini sağlamak,

Yerel Gündem 21 sürecini takiben Kent Konseyleri oluşturulmuş 2006 yılında Yönetmeliği Resmi Gazete'de ilan edilmiş, 2009'da bazı değişiklikler yapılmıştır.

- b) Sürdürülebilir gelişme sorunlarının çözümüne yönelik uzun dönemli bir planın hazırlanması ve uygulanmasını sağlamak,
- c) Kente ilişkin temel stratejiler ve faaliyet planlarının belirlenmesinde, uygulama ve izleme süreçlerinde tüm kenti kapsayan ortak bir aklın oluşturmaya katkıda bulunmak,
- d) Yerellik ilkesi çerçevesinde katılımcılığı, demokrasiyi ve uzlaşma kültürünü geliştirmek,
- e) Kentin kimliğine ilişkin tarihi, kültürel, doğal ve benzeri değerlere sahip çıkmak ve geliştirmek,
- f) Kent kaynaklarının etkili, verimli ve adil kullanımına katkıda bulunmak,
- g) Sürdürülebilir kalkınma anlayışına dayalı kentin yaşam kalitesini geliştiren, çevreye duyarlı ve yoksulluğu giderici programları desteklemek,
- h) Sivil toplumun gelişmesine ve kurumsallaşmasına katkıda bulunmak,
- j) Çocukların, gençlerin, kadınların ve engellilerin toplumsal yaşamdaki etkinliklerini arttırmak ve yerel karar alma mekanizmalarında aktif rol almalarını sağlamak,
- k) Kent yönetiminde saydamlık, katılım, hesap verebilirlik, öngörülebilirlik ilkelerinin uygulanmasına katkıda bulunmak,
- l) Kent Konseyi'nde oluşturulan görüşlerin değerlendirilmek üzere ilgili belediyeye gönderilmesini sağlamaktır.

Kent Konseyleri'nin altında Meclisler ve Çalışma Grupları oluşturularak toplumun farklı kesimlerinin katılımcılığının artırılması hedeflenmektedir. Bu yapılarla kadın ve gençlik meclisleri başta olmak üzere Kent Konseyleri'nin görev alanlarında, yönetim anlayışına dayalı ve sürdürülebilir kalkınma içinde çeşitli toplum kesimlerinin kent yönetimine gönüllülük esası doğrultusunda katkıda bulunmaları, kaliteli ve yaşanabilir bir kentin yönetiminde aktif rol almaları hedeflenmektedir.

Kent Konseyleri altında kurulan Gençlik Meclisleri, gençlerin şehir hayatına dair beklentilerini iletmeleri, karar alma süreçlerine katılmaları için çok önemli bir araçtır. Ülkemizde ilçeler ve iller düzeyinde gençlerin Kent Konseyleri'ne katılımı veya Gençlik Meclisleri'nin etkinliğiyle ilgili yaygın bir araştırma mevcut değildir. Ayrıca yerel düzeydeki bu mekanizmalar genellikle siyasi kalmakta ve kucaklayıcı bir perspektif sunmamaktadır. Gençlik STK'larının sahada aktif görev almasıyla bu durumun değişmesi mümkün olacaktır.

***Kent Konseyleri
altında kurulan
Gençlik Meclisleri,
gençlerin şehir
hayatına dair
beklentilerini
iletmeleri, karar
alma süreçlerine
katılmaları için çok
önemli bir araçtır.***

ULUSAL DÜZEYDE KARAR ALMA MEKANİZMALARINA KATILIM

1) Türkiye Büyük Millet Meclisi (TBMM)

Türkiye Büyük Millet Meclisi Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı'nın hazırladığı Yeni Sisteme Göre Yasama El Kitabı -2018, Komisyonları aşağıdaki şekilde tanımlamaktadır:

Komisyonlar: Uzmanlıkları dikkate alınarak seçilen belirli sayıda milletvekilinden oluşan ve Genel Kurulda görüşülecek metinleri olgunlaştıran kurullardır.^[1]

Kanun yapım sürecinin mutfağını oluşturan komisyonlarda gerekli inceleme ve görüşmeler yapıldıktan sonra kanun teklifleri, Genel Kurulda görüşmeye hazır hale getirilmektedir. Kanun yapım sürecinde görev alan komisyonlara Yasama Komisyonları denir. Komisyon toplantılarına komisyon başkanınca davet edilen ilgili kamu kurum ve kuruluşları ile Sivil Toplum Kuruluşlarının temsilcileri ve görüşüne başvurulacak uzmanlar katılabilir.

Özellikle son yıllarda kadın alanında yapılan düzenlemelerin STK'lar tarafından yakından takip edildiği, öneri ve taleplerin çeşitli mekaniz-

^[1] Türkiye Büyük Millet Meclisi, *Yeni Sisteme Göre Yasama El Kitabı* (2018).

malar aracılığıyla doğrudan yasama sürecine etki edecek şekilde savunuculuk yapıldığı görülmektedir.

Yasama sürecine katkı vermek isteyen STK'lar, TBMM'nin web sitesinden komisyon çalışmalarını takip edebilirler.

2) Türkiye Cumhuriyeti Bakanlıkları

Türkiye'de cumhurbaşkanlığı sisteminde yapılan güncellenmeler doğrultusunda Bakanlıklarla ilgili de önemli değişiklikler gerçekleşmiştir. Bununla birlikte yeni sistem, Bakanlıkların Sivil Toplum Kuruluşlarıyla ilişki düzeylerinin korunması, politikaların planlanması, uygulanması ve değerlendirilmesinde aktif iletişim ve işbirliğinin devam etmesi üzerine yapılandırılmıştır. Ancak sahadaki en temel eksikliklerden olan kamu kurumları ve özellikle de bakanlıklar nezdinde STK'ların akreditasyonu konusunda her hangi bir gelişme olmamıştır.

Son yıllarda Bakanlıklar düzeyinde ülke genelinde kapsayıcı ve katılımcı bir şekilde yürütülen "STK'larla İşbirliği İçin Bakanlıkların Kurumsal Kapasitelerinin Güçlendirilmesi" Projelerinden de bahsetmek mümkündür. Bu projelerle sürdürülebilir kamu-STK işbirliğinin sağlanması için bir dönüşüm hedeflenmektedir.

Ayrıca Bakanlıkların, Danışma Kurulları ve İstişare Kurulları da bulunabilmektedir. Danışma Kurulları ve İstişare Kurullarında, STK'ların dışında kamu kurumlarının temsilcileri, akademisyenler ve konuyla ilgili uzmanlar görev alarak multidisipliner bir çalışma ortamı oluşturulur.

Ülkemizin Kalkınma Planlarına yönelik öneriler geliştirmek gençlik STK'ları açısından önemli bir savunuculuk alanıdır. Daha önce Kal-

kınma Bakanlığı Özel İhtisas Komisyonları tarafından yürütülen, yeni sistemde T.C. Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı'nın görev alanında yer alan Kalkınma Planlarının hazırlık aşamasında kamu, özel sektör, sivil toplum ve üniversiteler bir araya gelmektedir. Komisyon çalışma gruplarının hazırladığı raporlar kalkınma planları için veri oluşturur.

On Birinci Kalkınma Planı Özel İhtisas Komisyonları arasında "Kalkınma Sürecinde Sivil Toplum Kuruluşları" komisyonu yer almıştır. Ayrıca gençlerin sosyal ve ekonomik hayata katılımını artırmaya, gençlere sunulan hizmetlerin kalitesini geliştirmeye; dezavantajlı çocukların yaşam kalitelerini yükseltmeye ve temel hizmetlere erişimlerini artırmaya; bütün çocukların potansiyellerini geliştirebilecekleri ortam ve koşulları sağlamaya yönelik politika önerileri geliştirmek üzere "Çocuk ve Gençlik Özel İhtisas Komisyonu" oluşturulmuştur. Gençler de Sivil Toplum Kuruluşları kanalıyla bu komisyonlara görüş ve önerilerini sunabilirler.

3) Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu

Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu TİHEK'e, bireysel veya tüzel kişiler başvuruda bulunabilmektedir.

1990'lı yıllarda Türkiye'de insan haklarının kurumsallaşma süreci başlamıştır. AB ilerleme raporlarında, Paris Prensiplerine uygun bir kurumsal yapının kurulması yönünde yapılan tavsiyeler ile merkez ve yereldeki tecrübelerin etkisiyle 21.06.2012 tarihinde 6332 sayılı Kanunla Türkiye İnsan Hakları Kurumu (TİHK) kurulmuştur.

20.04.2016 tarihinde 6701 sayılı Kanun çerçevesinde değişen ihtiyaçlar doğrultusunda, kurumun kapasitesini artırmak, ayrımcılık yasası ve eşit muamele ile ilgili temel yasal çerçevenin düzenlenmesini sağlamak amacıyla uluslararası örnekler göz önünde bulundurularak Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu (TİHEK) yapılması tamamlanmıştır. TİHEK'e, bireysel veya tüzel kişiler başvuruda bulunabilmektedir. Başvuruların 6701 sayılı kanun kapsamına girebilmesi için cinsiyet, din, dil, ırk, inanç, mezhep, felsefi ve siyasi görüş, etnik köken, servet, doğum, medeni hal, sağlık durumu, engellilik ve yaş temellerinden en az birine dayanması gerekmektedir.

**TİHEK,
Türkiye'nin
taraf olduğu
uluslararası
insan hakları
sözleşmelerinin
uygulanmasını
izler.**

Başvurular kanuni temsilci veya vekil aracılığı ile de yapılabilmektedir.

6701 sayılı kanunda, TİHEK'in insan haklarının korunması ve ayrımcılıkla mücadele kapsamında faaliyet yürüten kamu kurum ve kuruluşları, Sivil Toplum Kuruluşları, meslek kuruluşları ve üniversitelerle işbirliği yapacağı belirtilmektedir.

Kurum ile STK'ların işbirliğinin aşağıdaki başlıklarda olması öngörülmüştür:

- » Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası insan hakları sözleşmelerinin uygulanmasını izler, bu sözleşmeler uyarınca kurulan inceleme, izleme ve denetleme mekanizmalarına devletin sunmakla yükümlü olduğu raporların hazırlanması sürecinde, ilgili Sivil Toplum Kuruluşlarından da yararlanmak suretiyle görüş bildirir, bu

raporların sunulacağı uluslararası toplantılara temsilci göndererek katılır.

- » Kurum, görev alanına giren konularla ilgili olarak çalışmalarda bulunmak üzere kamu kurum ve kuruluşları, Sivil Toplum Kuruluşları ve konuyla ilgili uzmanların katılımı ile altı ay süreli geçici komisyonlar oluşturabilir. Başkan, bu süreyi üç aya kadar uzatabilir. Gerekli görülmesi hâlinde Kurul, altı aylık süreyi iki katına kadar uzatabilir. Ayda ikiyi geçmemek kaydıyla komisyonların toplantılarına ilişkin giderler Kurum bütçesinden karşılanır.
- » Ayrımcılık yasağıyla ilgili konularda sorunları ve çözüm önerilerini tartışmak ve bu konularda bilgi ve görüş alışverişinde bulunmak amacıyla, kamu kurum ve kuruluşları, Sivil Toplum Kuruluşları, sendikalar, sosyal ve mesleki kuruluşlar, yükseköğretim kurumları, basın ve yayın kuruluşları, araştırmacılar ve ilgili diğer kişi, kurum ve kuruluşların katılımıyla istişare komisyonu oluşturulur.
- » Kurum, insan hakları sorunlarını tartışmak ve insan hakları konularında bilgi ve görüş alışverişinde bulunmak amacıyla, kamu kurum ve kuruluşları, Sivil Toplum Kuruluşları, sendikalar, sosyal ve mesleki kuruluşlar, yükseköğretim kurumları, basın ve yayın kuruluşları, araştırmacılar ve ilgili diğer kişi, kurum ve kuruluşların katılımıyla merkezde ve illerde istişare toplantıları gerçekleştirir.

4) Kamu Denetçiliği Kurumu (Ombudsmanlık)

Kamu Denetçiliği Kurumu anayasamızın 74. Maddesinde yer alan anayasal bir kurumdur. 6328 sayılı Kanunun 5. Maddesi gereğince “Kurum, idarenin işleyişi ile ilgili şikâyet üzerine, idarenin her türlü eylem ve işlemleri ile tutum ve davranışlarını; insan haklarına dayalı

adalet anlayışı içinde, hukuka ve hakkaniyete uygunluk yönlerinden incelemek, araştırmak ve idareye önerilerde bulunmakla...” görevlendirilmiştir.

2013 yılından beri faaliyet göstermekte olan kurum TBMM’ye bağlı bir denetim mekanizması olarak faaliyetlerini sürdürmekte ve halkın avukatlığını yaparak aldığı kararlar ile idareye yol göstermektedir. Kamu Denetçiliği Kurumu, idarenin hizmet kalitesinin yükseltilmesine, iyi yönetim ilkelerinin yerleşmesine, insan haklarının gelişmesine, hukukun üstünlüğünün sağlanmasına, hak arama kültürünün yaygınlaşmasına, şeffaf, hesap verebilir, insan odaklı bir idarenin oluşmasına katkı sağlamaya çalışmaktadır. Ombudsmanlığa tüm kamu kurum ve kuruluşları hakkında şikâyet başvurusunda bulunulabilmektedir.

Dernekler ve vakıflar da vekilleri aracılığıyla ombudsmanlığa başvurabilirler.

5) Cumhurbaşkanlığı İletişim Merkezi (CİMER)

20 Kasım 2006 tarihinde faaliyete geçen CİMER, vatandaşların talep, şikâyet ve ihbarlarını doğrudan Cumhurbaşkanlığına ileten bir web portalıdır. İnsan haklarından biri olan dilekçe hakkının kolaylaşması ve demokratik katılım yolu ile yönetim üzerinde kamuoyu denetiminin sağlanması amacıyla kurulmuştur. Halkla ilişkiler kavramını tüm kamu teşkilatlarına yayma noktasında önemli bir adımdır.

CİMER’e <https://www.cimer.gov.tr/> ‘den ve ayrıca telefon ve dilekçe ile de başvuru yapılabilmektedir. Yapılan tüm başvurular sistem tarafından başvuru yapan kişiye verilen başvuru numarası ile takip edilebilmektedir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

ULUSLARARASI

KARAR ALMA MEKANİZMALARI

AVRUPA BİRLİĞİ (AB)

Kurum İsmi:	Avrupa Birliği (AB)
Orijinal İsim:	European Union (EU)
Kuruluş Tarihi:	1 Kasım 1993
Kurum Merkezi:	Brüksel, Belçika
Türkiye'nin Üyelik Durumu:	Üyelik süreci devam etmektedir.
Sivil Toplum Akreditasyonu:	Sivil Toplum Kuruluşları ilgi alanlarına göre çatı kuruluşlara ya da ağlara üye olarak faaliyetlerde bulunabilmektedir.
Kurum İnternet Sitesi:	https://europa.eu

AVRUPA BİRLİĞİ (AB)

Avrupa, tarihi boyunca komşuları arasında kanlı savaşlara sahne olmuştur. Avrupalı liderler ve düşünürler, kalıcı barışı sağlayabilmenin Avrupa ülkelerini ekonomik ve siyasal olarak birbirlerine bağlayarak olabileceği düşüncesi ile Avrupa Birliğini kurmaya karar vermişlerdir. Robert Schuman (Eski Fransa Dışişleri Bakanı), Jean Monnet'in (Eski

Milletler Cemiyeti Genel Sekreteri) tasarısına dayanarak, 9 Mayıs 1950 tarihinde Avrupa Kömür ve Çelik Topluluğu vesilesiyle kalıcı barışı sağlamak için Avrupa ülkelerinin ekonomik ve politik olarak birleşmesi noktasında önemli adımlar atmıştır.

Bu süreçte kurucu ülkeler Belçika, Fransa, Almanya, İtalya, Lüksemburg ve Hollanda'dır. Avrupa Kömür Çelik Topluluğu'nun ilk başkanı Schuman Deklarasyonu'na ilham veren bu fikrin sahibi Jean

Avrupalı liderler ve düşünürler kalıcı barışı sağlayabilmenin Avrupa ülkelerini ekonomik ve siyasal olarak birbirlerine bağlayarak olabileceği düşüncesi ile Avrupa Birliğini kurmaya karar vermişlerdir.

Monnet'tir. Topluluğun kurulması sayesinde ülkeler kendi iradeleri ile egemenliklerinin bir kısmını ulusüstü kurumlara devretmiş oldular. 1957 yılında başka alanlarda da ekonomik işbirlikleri sağlamak amacı ile Roma Antlaşması imzalanarak Avrupa Ekonomik Topluluğu (AET) kurulmuştur. Topluluğun amacı serbest sermayenin dolaştığı bir pazar oluşturmak ve sonrasında siyasi bütünlüğe gitmekti.

1960'larda Avrupa ülkeleri aralarında ticaret yaparken birbirlerinden vergi almayı durdurmuşlardır. Bu süreç ekonomik faaliyetlerin rahat yürütüldüğü bir dönemi de beraberinde getirmiştir. 1993'te Tek Pazar, "dört özgürlük" ile tamamlanmıştır: Mal, hizmet, insan ve para hareketi. Tüm bu gelişmelerle Avrupa Ekonomik Topluluğu'na üye devletler arasında barışçıl bir işbirliği ortamı oluşmuştur. Topluluğun kurumları Maastricht Antlaşması ile 1992 yılında daha da güçlenerek geniş yetkilere sahip olmuş ve böylece Avrupa Birliği doğmuştur. Hali hazırda Avrupa Birliğine üye 28 ülke bulunmaktadır.

Avrupa Birliği Kurumları

- **Avrupa Parlamentosu:** Avrupa Parlamentosu 28 üye devletin toplamda 751 temsilcisinden oluşmaktadır. Üye devletlerin vatandaşlarının demokratik menfaatlerini ve siyasi görüşlerini temsil eden bir organdır. Parlamentoda yer alan 751 üye, devletlerine göre değil, temsil ettikleri siyasi görüşlere göre grup oluştururlar. Parlamento 8 siyasi parti grubu ve bağımsız üyelerden oluşmaktadır. Avrupa Parlamentosu AB

Avrupa Parlamentosu 28 üye devletin toplamda 751 temsilcisinden oluşmaktadır.

kurumları içerisinde doğrudan halk tarafından seçilen tek organdır. Parlamento genel kurulu Strazburg'da, siyasi grup ve komiteler Brüksel'de, sekreteryası ise Lüksemburg'da toplanmaktadır. Avrupa Parlamentosu'nda görüşülecek konular öncelikle farklı görev alanlarına sahip 24 komitede tartışılır ve elde edilen sonuç rapor ile Genel Kurul'a sunulur. Parlamento yasama yetkisini Avrupa Birliği Konseyi ile paylaşmaktadır. Üye devletleri bağlayacak olan hukuki düzenlemeleri, AB bütçesini, Konsey ile onaylamaya yetkilidir. Dış politika konularında Parlamento Danışma Organı niteliğindedir. Parlamento aynı zamanda AB kurumlarına siyasi denetimde bulunabilir.

- **Avrupa Birliği Konseyi:** AB üye ülkelerinin ulusal çıkarlarını temsil eden ve üye devletlerin hükümetlerinde görev yapan bakanlardan oluşan bir yapıdır. Konsey toplantılarına üye devletlerin konu ile ilgili bakanları katılmaktadır. Konsey başkanlığı altı aylık dönemlerle üç farklı üye devlet içerisinde el değiştirmektedir. Konsey içerisinde çeşitli çalışma grupları yer almaktadır. Daimi Temsilciler Komitesi (COREPER) Birlik nezdindeki büyükelçilerden oluşur. Avrupa Konseyi Parlamento ile birlikte yasal düzenlemelerin kabul edilmesi ve bütçenin onaylanması yetkisine sahiptir. Konseyde oybirliği, oyçokluğu ve nitelikli çoğunluk olmak üzere üç farklı çerçevede kararlar alınabilmektedir. Üye devletlerin ekonomi politikaları arasındaki uyumu sağlamak, üye ülkeler

*Avrupa Birliği
Konseyi, AB
üye ülkelerinin
ulusal çıkarlarını
temsil eden ve
üye devletlerin
hükümetlerinde
görev yapan
bakanlardan
oluşan bir yapıdır.*

ile üçüncü ülkeler ve uluslararası örgütlerle uluslararası anlaşmalar imzalamak ve Birliğin Ortak Dış ve Güvenlik Politikası alanına yönelik politikaların belirlenmesi AB Konseyi'nin yetki alanlarındadır.

- **Avrupa Komisyonu:** Avrupa Komisyonu her bir üye devletten bir kişinin yer aldığı 5 yıl süre için seçilen 28 üyeden oluşmaktadır. Bu üyelere "Komiser" adı verilmektedir. Komiserler bir veya daha fazla AB politikasının yürütülmesinden sorumludur. Komisyon, Bakanlar Kurulu gibi hareket etmekte ve Komisyon'da Komiserlerin dışında AB görevlilerinden oluşan 25.000 kişilik bir idari teşkilat yer almaktadır. Komisyon Başkanı AB Zirvesi tarafından belirlenir ve ataması Parlamento'nun onayı ile yapılır. Komisyon Merkezi Brüksel'dedir. Birliğin Yürütme Organı niteliğinde olan Komisyon AB üyesi devletlerden bağımsız bir niteliğe sahiptir. AB hukukunun idari olarak uygulanması ve gözetilmesi görevi Komisyona aittir. Birliğin bütçesini ve politikalarını uygulayan Komisyon, AB hukukunu ihlal ettiği iddiasıyla üye devletleri Avrupa Birliği Adalet Divanı'nda dava edebilir.
- **Avrupa Birliği Zirvesi:** Üye devletlerin başbakanları veya devlet başkanları ile Avrupa Birliği Zirve Başkanı ve Avrupa Komisyonu Başkanının katılımı ile yılda dört defa gerçekleşmektedir. Avrupa Birliği Zirvesi'nin herhangi bir yasama yetkisi yoktur. Birliğin gelişmesi ve Avrupa bütünleşmesi doğrultusunda öncelikleri ve

*Avrupa
Komisyonu her bir
üye devletten bir
kişinin yer aldığı
5 yıl süre için
seçilen 28 üyeden
oluşmaktadır.*

temel politikaları belirleyen kararlar alır. Avrupa Birliği Zirvesine, üye devletler tarafından iki buçuk yıl süre için atanan ve görev süresi bir defa uzatılabilecek AB Zirvesi Başkanı başkanlık eder. Zirve Başkanı, aynı anda herhangi bir ulusal görevde yer alamaz.

- **Avrupa Birliği Adalet Divanı:** Avrupa Birliği Adalet Divanı, Avrupa Birliği'nin yargı organıdır. Adalet Divanı ve Genel Mahkeme olmak üzere ikili bir yapıdan oluşur. Kurumun esas amacı AB hukukunun Avrupa Birliği içerisinde her yerde aynı şekilde yorumlanması ve uygulanmasını sağlamaktır. Divan 28 yargıçtan ve 11 hukuk sözcüsünden oluşmaktadır. Divan Lüksemburg'da faaliyet göstermektedir.
- **Avrupa Sayıştayı:** Birliğin tüm gelir ve giderlerinin incelenmesi, işlemlerinin hukuka ve usule uygun olup olmadığı Sayıştay tarafından kontrol edilir. Her bir üye devletten birer üye olmak üzere 28 üyeden oluşmaktadır. Bu üyeler kendi ülkelerinde denetim kurumlarında çalışmış veya çalışan kişilerdir ve 6 yıllık bir süre ile tayin edilirler.
- **Avrupa Merkez Bankası:** Avrupa Merkez Bankası Avrupa Birliği altında tüzel bir kişiliğe sahip bağımsız bir organdır. Amacı para birimi olarak Avro kullanan AB üyesi ülkelerin fiyat istikrarını sağlamaktır. Avrupa Merkez Bankası; AB'nin para politikasının tespiti ve uygulanması, döviz işlemlerinin yürütülmesi, üye devletlerin resmi döviz rezervlerinin tutulması ve yönetilmesi, ödeme sistemlerinin düzgün işlemesi amacı ile çalışmalar yürütür. Merkezi Frankfurt'tadır. Karar alma organları; Yürütme Kurulu, Yönetim Konseyi ve Genel Kurul'dur.

- **Bölgeler Komitesi:** Avrupa Birliği içerisindeki yerel ve bölgesel yönetimlerin temsilcilerinden oluşan danışma niteliği taşıyan bir komitedir. Komite üyeleri aynı zamanda Avrupa Parlamentosu üyesi olamazlar. Komite çeşitli uzmanlık grupları halinde çalışır. Komite bünyesinde çeşitli alt komiteler kurulabilir. Bu komiteler çeşitli sorunlar üzerinde görüş taslakları ya da karar önerileri oluşturmaktadır.
- **Avrupa Yatırım Bankası:** Birliğin hedeflerinin gerçekleştirilmesi için yatırımları finanse etmek üzere kurulmuştur. Üyeleri AB üyesi devletlerden oluşmakta olup tüzel kişiliğe sahiptir. Amacı birliğin çıkarı doğrultusunda iç pazarın dengeli ve düzgün gelişimine katkı sağlamaktır. Banka kredi vermek sureti ile kazanç amacı gütmeksizin bazı alanlardaki projelerin finanse edilmesini sağlar. Trans-Avrupa ulaşım ve telekomünikasyon ağlarının geliştirilmesine, çevrenin korunmasına, enerji kaynaklarının sürdürülebilirliğinin sağlanmasına ve Avrupa sanayinin ve KOBİ'lerinin uluslararası düzeyde rekabet gücünün artırılmasına yönelik finansman kredisinin sağlanması, Avrupa Yatırım Bankası'nın temel görevini oluşturmaktadır. Banka ayrıca, Avrupa Birliği'ne üye olmayan üçüncü devletlerdeki uygun projelerin kredi yoluyla desteklenmesi aracılığıyla Birliğin üye olmayan devletlere yönelik işbirliği politikalarının hayata geçirilmesine yardımcı olmaktadır.

**Bölgeler
Komitesi,
Avrupa Birliği
içerisindeki
yerel ve bölgesel
yönetimlerin
temsilcilerinden
oluşan danışma
niteliği taşıyan
bir komitedir.**

- **Avrupa Ombudsmanı:** Bağımsızlığı antlaşmalar ile güvence altına alınmış Maastricht Antlaşması ile Avrupa Birliği'nin kurumsal yapısına kazandırılmış bir kurumdur. Ombudsmanlığa birlik üyesi ülkelerin vatandaşları başvurabilmektedirler. Birliğin organları, kurumları veya diğer birimlerinin faaliyetlerinde söz konusu herhangi bir kötü yönetim var ise bu durum ombudsmanlığa iletilmektedir. Ombudsman bu şikayetleri araştırarak rapor hazırlamaktadır.
- **Ekonomik ve Sosyal Komite (ESK):** Parlamento, Komisyon ve Konseye yardımcı olmak amacı ile işçi ve işveren grupları ile belirli toplum kesimlerinin farklı menfaatlerini temsil eden gruplardan seçilen 350 üyesi olan bir danışma kurumudur. Ekonomik ve Sosyal Komite'de hükümet temsilcileri ya da AB kurumlarının temsilcileri üye olarak yer almamaktadır. Komite çeşitli uzmanlık grupları halinde çalışmakta olup bünyesinde alt yapılar kurma imkanı vardır. Üyelerin tespitinde farklı ekonomik ve sosyal grupların temsil edilmesine dikkat edilmektedir.

Danışma, diyalog ve işbirliği, ESK'nin görev ve fonksiyonu olarak tanımlayabileceğimiz üç temel başlık olarak karşımıza çıkmaktadır.

Danışma, diyalog ve işbirliği ESK'nin görev ve fonksiyonu olarak tanımlayabileceğimiz üç temel başlık olarak karşımıza çıkmaktadır. Avrupa Bakanlar Konseyi, Avrupa Komisyonu, Avrupa Parlamentosu gibi kurumlar ekonomik ve sosyal konularda alacağı kararlarda

Komite'yi danışman olarak muhatap almaktadır. Bu da ESK'nın danışma fonksiyonunun son derece önemli olduğunu göstermektedir.

Avrupa Birliği sınırları içerisindeki Sivil Toplum Kuruluşları, işçi-işveren gibi çeşitli gruplar arasındaki sorunların konuşulup tartışılması ve aralarındaki çatışmaların en aza indirgenmesinde ESK'nın diyalog fonksiyonu etkili olmaktadır. Komite birçok sivil kesimi bir araya getirerek uzlaşma zemini fırsatı sunmaktadır. Komite sadece sivil grupları bir araya getirmekle kalmamakta aynı zamanda bu kesimleri hükümet temsilcileri ile de buluşturarak taleplerini ve görüşlerini karşı tarafa direkt olarak iletebilme imkanı sunmaktadır.

Komite, bir diğer görevi olan işbirliği fonksiyonu kapsamında, hem AB üyesi ülkelere hem de üçüncü ülkelere sosyo-ekonomik ilişkiler geliştirmelerinde yardımcı olur. AB bünyesinde yer alan kurumların benzerlerinin üçüncü ülkelerde de kurulmasını destekler ve bu ülkelerdeki Sivil Toplum Kuruluşlarının güçlendirilmesine katkıda bulunur. ESK, üye ülkeler dışındaki ülkelerle olan münasebetlerini, şayet ortaklık antlaşması varsa, bu antlaşma hükümlerine göre oluşturulan Müşterek İstişari Komitelerle, antlaşma yoksa çeşitli "Temas Grupları" vasıtasıyla yürütmektedir.^[1] Türkiye-AB Karma İstişare Komitesi Türkiye ve AB arasındaki Ekonomik ve Sosyal işbirliğinin güçlendirilmesi amacıyla kurulmuştur. Türkiye'nin çeşitli ekonomik ve sosyal çıkarlarını temsil eden kişiler ve AB Ekonomik ve Sosyal Komitesinden eşit sayıda üyeden oluşmaktadır. Karma İstişare Komitesi Ortaklık Konseyine sunmak amacı ile görüş hazırlar. Bağlayıcılığı olmayan bu görüşlere oy çokluğu ile karar verilir.

^[1] Ateş, Mustafa, Ekonomik ve Sosyal Konsey Sekreteryası, Avrupa Birliği Ekonomik ve Sosyal Komitesi, 2006

Ekonomik ve Sosyal Komite, Avrupa Halklarının içinde yer aldığı önemli bir katılımıcılık modeli ve bir sivil toplum platformu olarak ifade edilebilir.^[1]

AB & Türkiye İlişkileri

Türkiye Cumhuriyeti kuruluşundan bu yana uluslararası sahadaki kuruluşları takip etmiş OECD, NATO gibi yapılarda etkin bir üye olarak yer almıştır. Avrupa Ekonomik Topluluğu'nun kurulmasından sonra da Türkiye 31 Temmuz 1959'da Topluluğa ortaklık başvurusunda bulunmuştur.

Türkiye ile Avrupa Ekonomik Topluluğu arasındaki ortaklık ilişkisinin hukuki altyapısını oluşturan Ankara Anlaşması, 12 Eylül 1963'te imzalanmış, 1 Aralık 1964'te TBMM'de onaylanarak yürürlüğe girmiştir; Avrupa Topluluğu ile topluluğa üye olmayan bir ülke arasında yapılan, o ülkenin tam üyeliğini veya o ülke ile Topluluk arasında gümrük birliği kurulmasını öngören anlaşmadır. Bu anlaşma ile Türkiye AET'ye "ortak üye" olmuştur.

Türkiye-AB ilişkileri 1970'lerin başından 1980'lerin ikinci yarısına kadar siyasi ve ekonomik nedenlerden dolayı istikrarsız olarak ilerlemiş, 12 Eylül 1980 darbesi ile ilişkiler tamamen askıya alınmıştır. 1983 yılında Türkiye'de sivil idarenin tekrar başa gelmesi ile beraber dondurulmuş olan Türkiye-AET ilişkileri canlanmıştır. Türkiye 14 Nisan 1987 tarihinde Ankara Anlaşması'nda öngörülen dönemlerin tamamlanmasını beklemeden üyelik başvurusunda bulunmuş ancak topluluk bu talebi reddetmiştir. Türkiye-AB ilişkilerinin Ortaklık Anlaşması çerçevesinde geliştirilmeye devam etmesi kararı alınmıştır.

^[1] Ateş, 2006

Bu öneri Türkiye tarafından olumlu karşılanmış ve Türkiye-AB arasındaki Gümrük Birliği 1 Ocak 1996'da yürürlüğe girmiştir. Böylece Türkiye-AB ortaklık ilişkisinin "Son Dönemi"ne geçilmiştir. Gümrük Birliği Türkiye-AB ilişkilerine ayrı bir boyut kazandırmıştır.

10-11 Aralık 1999'da Helsinki'de yapılan AB devlet ve hükümet başkanları zirvesi Türkiye-AB ilişkisi için dönüm noktası olmuştur. Bu

zirvede Türkiye'nin adaylığı kesin olarak onaylanmış ve diğer aday ülkeler ile eşit haklara sahip olacağı kesin olarak ifade edilmiştir.

**3 Ekim 2005'te
Lüksemburg'da
gerçekleşen
Hükümetlerarası
Konferans ile
Türkiye-AB
müzakere süreçleri
resmen başlamıştır.**

17 Aralık 2004'teki Brüksel Zirvesi'nde Türkiye'nin siyasi tüm kriterleri yeterli ölçüde karşıladığı belirtilerek 3 Ekim 2005'te müzakerelere başlama kararı alınmıştır. 3 Ekim'de Lüksemburg'da gerçekleşen Hükümetlerarası Konferans ile Türkiye-AB müzakere süreçleri resmen başlamıştır.

Bu Türkiye-AB ilişkileri için çok önemli bir dönüm noktasıdır. Türkiye'nin Avrupa Birliği adaylık süreci hala devam etmektedir.

AVRUPA BİRLİĞİ ve GENÇLİK

Avrupa Birliği Gençlik Stratejisi

Avrupa Birliği gençlerin sahip olduğu potansiyelin doğru şekilde değerlendirilmesinin, kapsayıcı ve sürdürülebilir büyüme için çok önemli olduğunu savunmakta gençlerin toplumsal hayatın her alanında aktif katılım göstermesi ile bunun sağlanabileceğini ifade etmektedir.

AB Gençlik Stratejisi “İnsan sermayesine erken yatırım” anlayışı ile gençlere daha iyi eğitim ve iş fırsatları sağlayarak gençlerin topluma aktif katılımlarının desteklenmesini hedeflemektedir. Avrupa Birliği Gençlik Stratejisi eğitim-öğretim, istihdam ve girişimcilik, sağlık, katılım, gönüllü faaliyetler, sosyal içerme, gençlik ve dünya, yaratıcılık ve kültür olmak üzere sekiz alanda girişimlerini sürdürmektedir.

Avrupa’da gençlik politikaları Avrupa Konseyi ve Avrupa Komisyonu tarafından yürütülmekte ve yönlendirilmektedir. Avrupa Konseyi üye sayısının daha fazla olması sebebi ile çok daha geniş bir alanı kapsamakta ancak Avrupa Komisyonu sadece birlik üyesi ülkelere hizmet vermektedir. Avrupa Komisyonu, Avrupa’da gençlerin her alanda katılımını artırmak için pek çok açılımlar yapmış ve kapsamlı politikalar

ortaya koymuştur. Avrupa Komisyonu gençlik çalışmalarına dair pek çok yeniliği beraberinde getirirken bir diğer dönüm noktası ise “Beyaz Kitap” (White Paper)’ın yayınlanması ile olmuştur. Beyaz Kitap, belirli bir konudaki Birlik eylemlerine yönelik somut öneriler içeren belgelerdir.

Bu bağlamda gençlik alanında 2001 yılında yayınlanan Beyaz Kitap, Avrupa Gençlik Politikası’nı net olarak ortaya koymaktadır. Beyaz Kitap, Avrupa Komisyonu’nun farklı çevrelerle yapmış olduğu araştırmalar sonucunda beş ana tema ortaya çıkarmıştır. Kitabın çerçevesini oluşturan bu beş ana tema; katılım, eğitim, istihdam, refah, Avrupa değerleri şeklinde belirlenmiştir.

Türkiye’de de, AB’nin gençlik stratejileri doğrultusunda gençlere yönelik çeşitli faaliyetler yürütülmektedir. T.C. Dışişleri Bakanlığı Avrupa Birliği Başkanlığı, gençler için çeşitli tanıtım ve bilgilendirme faaliyetleri düzenlemekte, ayrıca AB Eğitim ve Gençlik Programları Merkezi Başkanlığı (Ulusal Ajans) tarafından yürütülen 2014-2020 dönemi için yenilenerek Erasmus+ adını alan program kültürlerarası entegrasyon, gençlerin öğrenim hareketliliği, topluma katılımı noktasında sunduğu imkanlarla gençlerin kariyerlerine ve gelişimlerine önemli katkılarda bulunmaktadır.

**Avrupa Komisyonu
gençlik çalışmalarına
dair pek çok yeniliği
beraberinde
getirirken bir diğer
dönüm noktası
ise “Beyaz Kitap”
(White Paper)’ın
yayınlanması ile
olmuştur.**

Gençlere Sunulan Fırsatların Yer Aldığı Ağlar:

1. **Avrupa Gençlik Portalı (European Youth Portal):** Avrupa'da yaşamak, eğitim almak veya çalışmak isteyen gençler için Avrupa'ya dair gerekli bilgi ve olanakların tamamını sunan bir platformdur. Site 34 ülkeyi kapsamakta ve 28 dilde hizmet vermektedir. Türkçe dil seçeneği de bulunmaktadır. Özellikle, Avrupa Dayanışma Programı (ESC) yapmak isteyen gençlerin proje arama sürecinde bakacağı ilk kaynak bu site olmalıdır. Tüm ESC projeleri, ev sahibi ve gönderici kuruluşların iletişim adresleri ve gönüllü çağrıları portalda mevcut olup gençlerin başvurusunu beklemektedir. Avrupa Gençlik Portalı bünyesinde, gençler için birçok gönüllü hizmet imkanı sunan projelere de ulaşmak mümkündür. Örnek olarak Avrupa'da gerçekleşen film/

Avrupa Gençlik Portalı bünyesinde, gençler için birçok gönüllü hizmet imkanı sunan projelere ulaşmak mümkündür.

müzik/oyun festivallerinde gönüllü çalışmak ve yeni deneyimler elde etmek isteyen gençler için gerekli linkler portaldaki "gönüllülük" sayfasında yer almaktadır.

2. **Avrupa Dayanışma Programı (European Solidarity Corps):** Program gençlerin kendi ülkelerine, yurtdışındaki topluluklara veya bireylere yarar sağlayan projelerde gönüllü olmaları veya çalışmaları için imkan sunan bir Avrupa Birliği girişimidir. Eski adı Avrupa Gönüllü Hizmeti (AGH) olarak bilinmektedir. Bireysel olarak ESC'ye başvurmak için 18 yaşını doldurmuş ve 31 yaşından gün almamış olmak gerekmektedir. STK'lar bu kitabın

ilgili bölümünde yer verilen şekilde akreditasyon sağlayarak proje hazırlamakta; hedef kitlelerindeki gençlere Avrupa Dayanışma Programı'nın imkanlarını ulaştırabilmektedir. Program kapsamında gerçekleşen projeler kısa ve uzun dönem olabilmektedir. Programa katılmak isteyen gençler internet sitesi üzerinden başvuruda bulunabilirler. Türkiye'den çok sayıda genç ESC imkanlarından faydalanarak Avrupa'da dil öğrenimi ve vizyon geliştirme fırsatlarına erişebilmektedir.

Bireysel başvuru için izlenmesi gereken yollar şu şekildedir:

- » Öncelikle ESC Database'den (https://europa.eu/youth/volunteering/evs-organisation_en) yer alan kuruluşları inceleyip tercih ettiğiniz ve başvuracağınız kuruluşa karar veriyorsunuz.
 - » ESC sistemi üzerinden bir başvuru gerçekleştiriyor ve https://europa.eu/youth/solidarity_en adresine girerek sisteme üye oluyorsunuz. Üyelik sonrasında sistemin size verdiği numara ESC üye numaranız olacaktır.
 - » Son adım olarak ise, ESC sistemi üzerinde halihazırda sisteme yüklemiş olduğunuz Europass CV ve Motivasyon Mektubu ile başvurunuzu yapabilirsiniz.
 - » Daha detaylı bilgi için <https://youth.org.tr/avrupa-dayanisma-programi/> sitesini ziyaret edebilirsiniz.
3. **Europass:** EUROPASS AB'de bir eğitim programına girmek isteyen ya da iş arayan vatandaşların beceri ve yeterliliklerinin Avrupa'da açıkça ve kolay anlaşılmasını sağlamak amacıyla yetkinlik ve yeterliliklerde şeffaflığı sağlayan bir portfolyodur. Avrupa vatandaşlarının beceri ve yeterliliklerini Avrupa'da açık ve kolayca anlaşılır hale getiren aşağıdaki beş dökümandan oluşmaktadır.

- 1- Özgeçmiş (CV)
- 2- Dil Pasaportu
- 3- Europass Hareketlilik
- 4- Sertifika Eki
- 5- Diploma Eki

Avrupa Birliği ve Avrupa ekonomik alanında yer alan 38 ülkede Ulusal Europass Merkezleri yer almaktadır. Bu merkezler Europass belgelerine dair tüm faaliyetleri koordine etmek, Europass'ı kullanmak ve Europass hakkında detaylı bilgi almak için erişilecek ilk irtibat noktasıdır. Ülkemiz bu oluşuma katılım sağlamakta olup, bu konuda Mesleki Yeterlilik Kurumu yetkilendirilmiştir. Türkiye'de Mesleki Yeterlilik Kurumu-Ulusal Europass Merkezi Ankara'dadır. İş

İş arayanlar, öğrenciler, işverenler, öğretmen ve eğitimciler, yüksek öğretim personelleri Europass'ten farklı alanlarda faydalanabilmektedirler.

arayanlar, öğrenciler, işverenler, öğretmen ve eğitimciler, yüksek öğretim personelleri Europass'ten farklı alanlarda faydalanabilmektedirler. Tüm bu hedef kitle özgeçmiş ve dil pasaportu dökümanına internet sitesinden erişebilir ve online (<https://europass.cedefop.europa.eu/>) olarak doldurabilirler. Diğer üç belge; Europass Hareketlilik, Sertifika Eki; Diploma Eki, mesleki eğitim otoritelerince düzenlenmektedir. Gençler, AB Projelerine iştirak ettiklerinde deneyimlerini Europass'e iletibilmektedir.

Avrupa'da eğitim, çalışma, gönüllülük/değişim ve Avrupa'da yaşama konularında detaylı bilgi sahibi olabilmek için Europass (<https://europass.cedefop.europa.eu/tr>) internet sitesine girerek detaylı ve Türkçe dökümanlara ulaşabilirsiniz. Avrupa vatandaşı olmayanlar da Europass'ten faydalanabilmektedirler.

4. Avrupa Gençlik Bilgi Aktarım Ağı (Eurodesk): Eurodesk, gençler için eğitim ve gençlik alanlarındaki Avrupa fırsatları ve gençlerin Avrupa faaliyetlerine katılımı hakkında bilgi sağlayan Avrupa Bilgi Ağıdır. 35 Avrupa ülkesinde faaliyette bulunan Eurodesk Bilgi Ağı, ülkemizde de Türkiye Ulusal Ajansı bünyesinde 2008 yılından bu yana faaliyetlerini sürdürmektedir.

Eurodesk hizmetleri şunları içerebilir:

- » Ücretsiz soru yanıtlama hizmeti (e-posta ile, faks ile, telefonla, ziyaretle),
- » Soru sahiplerine yönelik yardım hizmetleri,
- » Fonlarla ilgili internet erişimi sağlanması,
- » Eğitimler düzenlenmesi ve destek hizmetleri,
- » Konferanslar, seminerler ve diğer etkinliklerin düzenlenmesi,
- » Kaynak materyallerin basılması ve dağıtılması,
- » Gençlik Programları ile ilgili bilgilerin yaygınlaştırılması.
- » Eurodesk Türkiye Temas Noktaları

Eurodesk Türkiye Temas Noktaları, TC. Dışişleri Bakanlığı, Avrupa Birliği Başkanlığı, AB Eğitim ve Gençlik Programları Merkezi Başkanlığı (Ulusal Ajans) tarafından, gençlere ve gençlere hizmet eden-

lere Avrupa Fırsatları hakkında bilgi vermekle yetkilendirilmiş kuruluşlardır.

Eurodesk Türkiye Birimi (eurodesktr@eurodesk.eu) ile doğrudan temas kurulabileceği gibi, en yakın temas noktası ile de yüz yüze görüşme imkânı da bulunmaktadır.

5. Avrupa Gençlik Bilgilendirme ve Danışma Ajansı (ERYICA):

Ulusal ve bölgesel gençlik bilgi ve koordinasyon ağları ve organlarından oluşan bağımsız bir Avrupa kuruluşudur. ERYICA, 17 Nisan 1986'da İspanya'nın Madrid kentinde kurulan uluslararası, hükümet dışı, kar amacı gütmeyen, gençlerin tam ve güvenilir bilgiye sahip olma haklarını sağlayarak topluma aktif katılımlarını teşvik eden bir kuruluştur. ERYICA üye kuruluşlar üzerinden varlığını sürdürmektedir. Üyeler kanalı ile yerel ve bölgesel gençlik bilgi merkezleri ve ulusal ağlara ait hizmetler geniş yelpazede her yıl milyonlarca gence ulaşmaktadır. ERYICA'da üç farklı şekilde yer almak mümkündür. Üyeler, Bağlı Organizasyonlar ve İşbirliği yapılan organizasyonlar. Her kategori için aday kuruluşun yazılı talebi, Yönetim Kurulu tarafından incelenir. Başvuru için <https://www.eryica.org/our-network> sitesinden başvuru formuna ulaşabilirsiniz.

6. Gençlik Eğitimi Kaynak Merkezi (SALTO): 2000 yılında Avrupa Komisyonu Eğitim Stratejisinin bir parçası olarak kurulan SALTO gençlik çalışmaları ve eğitimleri ile ilgili bilgi sunan sanal bir merkezdir. Merkez, Avrupa Gençlik Programı kapsamında destek, ileri öğrenme ve eğitim hizmetleri gibi konularda hizmet vermektedir. <https://www.salto-youth.net/>

7. Avrupa Gençlik Forumu (European Youth Forum): Avrupa Birliği, Avrupa Konseyi ve Birleşmiş Milletler gibi uluslararası kurum-

larda gençlik hakları için çaba gösteren Avrupa'daki Ulusal Gençlik Konseylerinin ve uluslararası sivil toplum örgütlerinin yer aldığı bir platformdur. Forum tüm Avrupa'da yüzden fazla gençlik organizasyonunu temsil etmekte ve milyonlarca genç insanı bir araya getirmektedir. Gençlik Forumu gençlerin kendilerinin ve temsil ettikleri kuruluşların ihtiyaç ve çıkarlarını savunarak topluma aktif olarak katılımlarını gerçekleştirmeleri ile kendi yaşamlarını geliştirmelerine fırsat sunar.

Avrupa Gençlik Forumu'nun üç ana amacı vardır:

- » İyileştirilmiş gençlik katılımı,
- » Güçlü gençlik organizasyonları,
- » Daha fazla gençlik özerkliği

Hali hazırda 41 Ulusal Gençlik Konseyi ve 65 uluslararası gençlik sivil toplum organizasyonu forumda yer almaktadır. Avrupa Gençlik Forumu, katılım, sosyal ve ekonomik içerme, gençlik hakları, daha güçlü genç organizasyonları ve sürdürülebilir kalkınma başlıkları altında çeşitli proje ve organizasyonlar gerçekleştirmektedir.

Foruma katılım, üye ve ortak olmak üzere iki farklı şekilde olabilmektedir. Üyelik, platformun politika ve karar alma süreçlerinde yer almak isteyen gençlik örgütleri için tasarlanmıştır. Tam üyelik, aday üyelik ve gözlemci üyelik olmak üzere üç farklı üyelik çeşidi bulunmaktadır. Ortaklık ise gençlerle çalışan çeşitli Sivil Toplum Kuruluşlarının Gençlik Forumu etkinliklerine katılıp Forumla çalışmalarına olanak oluşturmaktadır.

Foruma üye olmak için gereken genel kriterler şu şekilde sıralanabilir:

1. Avrupa Gençlik Forumu'nun amacını kabul etmek ve bu doğrultuda çalışmalar yürütmek,
2. Sivil Toplum Kuruluşu statüsü bulunmak, çalışmalarında kar amacı gütmemek,
3. Demokratik bir amaç doğrultusunda ve demokratik bir yapılanmaya sahip olmak ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin ilkelerini kabul etmek,
4. Avrupa Gençlik Forumu Tüzüğü'nü tam olarak kabul etmek,
5. Gençlerle çalışmak ve gençler tarafından yürütülen karar alma organlarına sahip olmak,
6. Kararlarında herhangi bir dış otorite tarafından yönlendirilmemek.

Avrupa Birliği Eğitim ve Gençlik Programları Merkezi (ULUSAL AJANS)

1999 yılında gerçekleşen Helsinki Zirvesi ile Türkiye'nin AB üyeliği sürecinin başlaması ile beraber topluluk programlarından yararlanılmaya başlanmıştır.

Ocak 2002 tarihli Bakanlar Kurulu kararı ile Türkiye'de Ulusal Ajans görevini üstlenmek üzere AB Eğitim ve Gençlik Programları Dairesi kurulmuştur. Türkiye Ulusal Ajansı 2018 yılında 4 nolu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile Dışişleri Bakanlığı'nın bağlı kuruluşu olan Avrupa Birliği Başkanlığı'nın ilgili kuruluşu olmuştur.

Ulusal Ajansın görevleri kapsamında, AB eğitim programları ve fırsatlarını ülke içerisinde duyurma, koordine etme, yürütme, izleme, Avrupa Komisyonu'na rapor halinde sunma, sözleşmeleri imzalama yer almaktadır. Her Avrupa ülkesinin kendine ait Avrupa Birliği programlarını takip etmesi amacı ile kurulmuş bir Ulusal Ajansı bulunmaktadır.

ERASMUS+

2014-2020 yıllarını kapsamakta olan AB eğitim, gençlik ve spor alanındaki hibe programıdır. Erasmus+ 1 Ocak 2014 tarihi ile uygulan-

Erasmus+ 1 Ocak 2014 tarihi ile uygulanmaya başlayan farklı yaş grupları ve farklı hedef kitlelere yönelik destekler içeren çatı programın genel adıdır.

maya başlayan farklı yaş grupları ve farklı hedef kitlelere yönelik destekler içeren çatı programın genel adıdır. Erasmus+ programı kapsamında desteklenen faaliyetler üç ana eylem ve iki özel eylem altında toplanmaktadır. 2004 yılından bu yana 30 bine yakın proje desteklenmiş ve 400 bine yakın genç Erasmus+ kapsamında yurtdışında eğitim görme ve kişisel yeteneklerini geliştirme fırsatı bulabilmişlerdir.

Ana Eylem 1: Bireylerin Öğrenme

Hareketliliği: Eğitim-öğretim-öğrenim, staj, profesyonel gelişim, yaygın öğrenme temelli gençlik aktiviteleri, gönüllü çalışmalar bireylerin öğrenme hareketliliğine yönelik faaliyetler şeklinde olabilmektedir. Ayrıca program kapsamında Avrupa'da veya dünyanın herhangi bir yerinde yükseköğrenim kurumlarında eğitim alınabilmekte ya da eğitim verilebilmektedir.

Ana Eylem 2: Yenilik ve İyi Uygulamaların Değişimi için İşbirliği: Sivil Toplum Kuruluşları, eğitim kurumları, gençlik örgütleri, iş dünyası, yerel ve bölgesel otoriteler arasında eğitim öğrenim ve gençlik aktiviteleri kapsamında kurumsal ortaklıklar oluşturulmasına fırsat vermektedir.

Ana Eylem 3: Politika Reformuna Destek: AB üyesi ya da AB üyesi olmayan ülkelerde bilimsel temellere dayalı politika yapımına destek olma amacı ile Erasmus+ Programının ana eylemlerinden biri olarak belirlenmiştir.

Özel Eylem1: Jean Monnet Programı: Jean Monnet Programı Avrupa bütünleşmesi alanında yükseköğretim kurumları düzeyindeki çalışmaları desteklemeyi amaçlamaktadır.

Özel Eylem2: Spor Destekleri: Avrupa spor boyutunun sistematik olarak geliştirilmesine katkı sağlamaktır.

AVRUPA BİRLİĞİ ve SİVİL TOPLUM

Avrupa Birliği'ne göre sivil toplum, gönüllü kuruluşlar, işçi sendikaları, işveren örgütleri, tüketici örgütleri, sosyal örgütler, dini topluluklar, medya ve kısmi olarak yerel topluluklar ve belediyelerden oluşmaktadır. Sivil Toplum vatandaşların kendi hakları için serbest bir şekilde örgütlenebildiği ve faaliyetler yapabildiği bir alan sunar. STK'lar AB içerisinde aktif bir pozisyonda yer almaktadır.

Avrupa Komisyonu, Avrupa Parlamentosu ve Avrupa Konseyi içerisinde STK'lar özellikle ilgi alanlarına göre çatı kuruluşlara ya da ağlara üye olarak aktif lobicilik yapmakta ve temsilyetlerini en üst düzeyde gerçekleştirmeye çalışmaktadırlar. AB üye ülkeleri içerisindeki STK'lar AB içerisinde bu denli aktif katılımcılık gösterirken, Türkiye'deki STK'lar da Türkiye-AB ilişkileri ile ilgili önemli rol oynamaktadırlar. Türkiye'nin AB'ye üyelik mü-

***Türkiye'nin AB'ye
üyelik müzakere
sürecinin politik
sebeplerden dolayı
yavaşladığı dönemler
dahil ülkemizdeki
STK'larla AB ilişkileri
son derece etkin
yürümektedir.***

zakere sürecinin politik sebeplerden dolayı yavaşladığı dönemler dahil ülkemizdeki STK'larla AB ilişkileri son derece etkin olarak yürümektedir. İşte tam da bu noktada Sivil Toplum Kuruluşları olarak uzmanlık alanlarına giren konularda AB çatı kuruluş veya ağlarında yer alarak gündem oluşturup, söz hakkı elde edilebilir.

Akreditasyon ve Katılım

Türkiye'nin AB'ye uyum süreci kapsamında STK'lar pek çok hibe ve fon imkanından faydalanmaktadır. Yukarıda da belirttiğimiz ERASMUS+ Projelerine STK'lar bazında başvuruda yapılmaktadır. STK'lar Avrupa Dayanışma Programından faydalanmak için akreditasyon gerçekleştirmektedirler. Yeni sistemle beraber bu süreç "Avrupa Dayanışma Programı Kalite Sertifikası Başvurusu" olarak adlandırılmaktadır. Bu başvuru ile STK'lar Destekleyen Kuruluş veya Ev Sahibi Kuruluş statüsü alabilirler. Kalite Sertifikası başvurusu için ESC52 numaralı başvurunun doldurulması gerekmektedir. Kalite Sertifikası başvurusu adı altında iki tip başvuru yapılabilmektedir.

- 1- Standart Başvuru:** Destekleyen veya ev sahibi olmak isteyen kuruluşlar sadece kendileri için standart başvuru yapabilirler.
 - 2- Şemsiye Başvuru:** Birden fazla bağlı kuruluşu olan kuruluşlar bu tip başvuruda bulunmaktadır. Kalite Sertifikasyonu alabilmek için başvuran kuruluşun en az iki yıldır tüzel kişiliğe sahip bulunması gerekmektedir.
- » Başvuran kurum başvuru için gerekli tüm koşulları sağlıyor ise Avrupa Komisyonu'nun katılımcı portalına kayıt olup PIC kodu temin edilmelidir. Eğer daha önceden temin edilmiş bir PIC kodu var ise başvuru formunu doldurabilirsiniz.

- » Doldurulması gereken başvuru formu “ESC52”dir.
- » Başvuru dili İngilizce’dir.
- » Başvuru formuna internet üzerinden ulaşabilirsiniz.
- » Başvuru formu doldurduktan sonra komisyon veritabanına göndermeli; akabinde başvurunuzu Başkanlığın TURNA elektronik proje yönetimi sistemi’ne kaydetmek gerekmektedir.
- » Herhangi bir son başvuru tarihi bulunmamaktadır.
- » Başvuru sürecini tamamladıktan sonra Ulusal Ajans başvurunuzu ön değerlendirmeye alacaktır. Ön değerlendirmeyi geçtikten sonra başvurunuz kalite değerlendirmesine tabii tutulacaktır.
- » Kalite değerlendirmesi için proje uzmanları kuruluşun başvuru formunda belirttiği yasal temsilci ve irtibat kişisi ile iletişime geçilecektir. Kuruluşun idari, mali ve beşeri kapasitesiyle ilgili gözlemlerine dayalı bir rapor kalite sertifikası komitesine sunulacak ve sonrasında komite kalite sertifikası başvurunuz hakkında nihai kararı verecektir. Bu süreçte Ulusal Ajans tarafından kurum ziyareti de yapılmaktadır.
- » Karar olumlu ise akredite kuruluş olarak profiliniz Kalite Sertifikası Kuruluşları Veritabanında yer alacaktır.
- » Sonrasında bir akredite kuruluş eğitimine davet edilecek ve bu davete başvuru sırasında proje sorumlusu olarak belirlediğiniz kişi katılmaz ise akreditasyonunuz askıya alınacaktır.

AVRUPA GÜVENLİK VE İŞBİRLİĞİ TEŞKİLATI (AGİT)

Kurum İsmi:	Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı (AGİT)
Orijinal İsim:	Organization for Security and Co-operation in Europe (OSCE)
Kuruluş Tarihi:	1 Ağustos 1975
Kurum Merkezi:	Viyana, Avusturya
Türkiye’nin Üyelik Durumu:	Türkiye kurucu üye statüsündedir.
Sivil Toplum Akreditasyonu:	Sivil Toplum Kuruluşları Teşkilat bünyesinde gerçekleşen İnsani Boyut Uygulama Toplantılarına (HDIM) katılım sağlayabilmektedirler.
Kurum İnternet Sitesi:	https://www.osce.org

AVRUPA GÜVENLİK VE İŞBİRLİĞİ TEŞKİLATI (AGİT)

“Soğuk Savaş” döneminin çatışmalarını diyalog yoluyla en aza indirmek için bir müzakere forumu ve konferanslar diplomasisi olarak 1975 yılında Avrupa Güvenlik ve İş Birliği Konferansı (AGİK) ortaya çıkmıştır. Siyasi-askeri, ekonomi-çevre ve insani açıdan güvenliği ele alan AGİK, Sovyetler Birliği’nin dağılmasıyla birlikte yeni bir yapıya evrilmiştir. 1990’da “Yeni Bir Avrupa için Paris Şartı” kabul edilmiş ve Soğuk Savaşa simgesel olarak son verilmiştir. Yine Paris Şartı kapsamında AGİK’in siyasi danışma mekanizmaları ve bir dizi daimi organ aracılığıyla kurumsallaşma ihtiyacının ortaya çıktığına karar verilmiş, 1992 Helsinki Zirvesi’nde, bugün halen işlevsel olan kurum ve kuruluşlarının temeli atılmıştır. 1994 Budapeş-

***Türkiye, AGİT’te
kurucu üye
statüsündedir
ve karar alma
süreçlerine
kuruluşundan bu
yana aktif biçimde
katılmaktadır.***

te Zirvesi’nde ise AGİK bir uluslararası teşkilata dönüşerek, Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı-AGİT adını almıştır.

Türkiye’nin de kurucuları arasında yer aldığı Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı’na Avrupa, Kuzey Amerika ve Asya’dan toplam 57 devlet üyedir.

***Avrupa Güvenlik
ve İşbirliği Teşkilatı
Demokratik Kurumlar
ve İnsan Hakları
Ofisi (ODIHR)
ülkelerde seçimlerin
demokratik bir biçimde
gerçekleştirilmesini,
insan haklarına saygıyı,
ayrımcılık yasağının
uygulanmasını ve
hukukun üstünlüğünü
geliştirmek üzere, 1991
yılında kurulmuştur.***

Türkiye, AGİT’te kurucu üye statüsündedir ve karar alma süreçlerine kuruluşundan bu yana aktif biçimde katılmaktadır. AGİT, kurulduğu ilk yıllarda ekonomi ve güvenliğin yanı sıra, insan hakları alanında da “esnek hukuk” (soft law) olarak tanımlanan normların geliştirilmesine önemli katkıda bulunmuştur. Özellikle 1990’ların başından itibaren, Balkanlar’da ve eski Sovyetler Birliği coğrafyasında ortaya çıkan yeni bağımsız ülkelere demokrasi kültürünün ve demokratik kurumla-

rının işleyişine ilişkin deneyimlerin aktarılması konularında önemli bir işlev üstlenmektedir.

Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı Demokratik Kurumlar ve İnsan Hakları Ofisi (ODIHR) ülkelerde seçimlerin demokratik bir biçimde gerçekleştirilmesini, insan haklarına saygıyı, ayrımcılık yasağının uy-

gulanmasını ve hukukun üstünlüğünü geliştirmek üzere, 1991 yılında kurulmuştur. ODIHR'e göre güvenlik kavramı, geleneksel güvenlik anlayışına ek olarak, insan hakları ve demokrasiyle ilgilidir. İnsan haklarına saygı ve demokratik bir biçimde işleyen kurumlar olmadan, kalıcı bir barış sağlanamaz. ODIHR, güvenliğin bu boyutunu "insani boyut" olarak adlandırmakta ve İnsani Boyut Mekanizmasıyla, taraf devletlerin insan hakları ve demokrasi uygulamalarını izlemektedir.

İnsani Boyut Mekanizması, Viyana Mekanizması ve Moskova Mekanizması olarak ikiye ayrılmaktadır. Viyana Mekanizması'yla taraf devletler, diğer taraf devletlerdeki insani boyuta ilişkin çeşitli sorular sorabiliyorken, Moskova Mekanizması'yla aynı taraf devletler, belirli insani boyut sorunlarının çözülmesi amacıyla, bağımsız uzmanlardan oluşan heyetlerin kurulmasını isteyebilmektedirler. ODIHR, Moskova Mekanizması'nın uygulanmasına yardımcı olmaktadır. 2015 yılına kadar, Moskova Mekanizması yedi kez harekete geçirilmiştir.

AGİT ve Sivil Toplum

Her yıl AGİT Demokratik Kurumlar ve İnsan Hakları Ofisi bünyesinde düzenlediği hoşgörünün desteklenmesi ve ulusal azınlıkların haklarının korunması da dahil olmak üzere, AGİT'in insan haklarına dair geniş kapsamlı ve çeşitli taahhütlerinin gözden geçirilmesi için, Varşova'da, İnsani Boyut Uygulama Toplantısını (HDIM) organize etmektedir. HDIM, on iş günü sürmektedir ve toplantıya AGİT katılımcısı devletlerin temsilcileri, STK'lar, uluslararası örgütler ve kuruluşlar katılmaktadır.

HDIM toplantıları STK temsilcilerine görüşlerini yazılı olarak dağıtma ve konferans tartışmalarına katılma olanağı tanımaktadır. Si-

vil toplum temsilcilerinin hükümetlerle eşit koşullarda katıldığı Avrupa'daki tek insan hakları toplantısıdır. Ortalama bin Sivil Toplum Kuruluşunun katıldığı toplantılarda insan haklarına dair konu başlıkları ele alınmaktadır.

Akreditasyon ve Katılım:

- Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatına bireysel üyelik hakkı bulunmamaktadır, devletler AGİT'e üye olabilmektedir.
- Sivil Toplum Kuruluşları, Teşkilat tarafından faaliyet esasına göre belirlenmiş akreditasyon süreçlerini tamamladıktan sonra AGİT bünyesindeki etkinliklere katılabilmektedir.
- Sivil Toplum Kuruluşlarının yıl içerisinde katılım sağlayabilecekleri HDIM özel konulu konferanslar ya da ek toplantılar/konferanslar düzenlenmektedir.
- STK'lar, Türkiye Cumhuriyeti Daimi Temsilcilikleri'nin destekleri veya kurum içerisinde kurulacak doğru ilişki ağları ile konferanslarda yer alabilmektedir.
- Her yıl eylül ayının son haftası ve ekimin ilk haftasına denk gelen günlerde yapılan HDIM toplantılarında, akreditasyon şartını sağlayan Sivil Toplum Kuruluşları paneller düzenleyebilmekte ve Genel Kurulda söz alıp taleplerini Kurula yansıtabilmektedir.

AGİT ve Gençlik

AGİT'in, gençliğin barış ve güvenlik gündemindeki rolünü ve katılımını destekleme taahhüdü, kuruluş belgesine, Helsinki Nihai Yasası'na dayanmaktadır ve daha sonraki AGİT kararları ile güçlen-

dirilmiştir. Ardışık iki Bakanlar Konseyi bildirimi, 2014 ve 2015 yıllarında, gençlerin siyasi, ekonomik ve sosyal kalkınmaya ve AGİT'in kapsamlı güvenlik kavramının üç boyutu üzerindeki çalışmalarına katkıda bulunma potansiyelini kabul etmiştir. Örgüt, gençliğin terörizmden korunmasını, kültürlerarası diyalogu, eğitimi, hoşgörü ve ayrımcılık yapmamayı teşvik etmektedir. Ayrıca şiddetli aşırılığı ve radikalleşmeyi önleme, bunlara karşı koyma gibi alanlarda gençlik katılımının artırılmasına özellikle önem vermektedir.

AGİT Batı Balkanlar, Doğu Avrupa, Güney Kafkasya ve Orta Asya'daki saha operasyonları aracılığı ile gençlerle ilgili projeler yürütmekte ve ortaklarıyla birlikte sahada faaliyet göstermektedir.

Astana'daki AGİT Program Ofisi tarafından desteklenen Orta Asya Gençlik Ağı, bölgeden öğrencileri bölgesel güvenlik konusundaki bakış açılarını tartışmak ve paylaşmak, eleştirel düşüncüyü teşvik etmek ve AGİT'in değerleri ve ilkeleri doğrultusunda işbirlikçi bir yaklaşımı teşvik etmek için her yıl bir araya getirmektedir.

Arnavutluk'taki ve Sırbistan'daki AGİT Misyonu, kültürlerarası diyalogu geliştirmek, karşılıklı anlayışı teşvik etmek, önyargılara ve klişelere meydan okumak için işbirliğini güçlendirerek her iki ülkeden gençlerle birlikte yaz okulları düzenlemektedir. Ayrıca, Arnavutluk ve

***AGİT Batı Balkanlar,
Doğu Avrupa,
Güney Kafkasya
ve Orta Asya'daki
saha operasyonları
aracılığı ile gençlerle
ilgili projeler
yürütmekte ve
ortaklarıyla birlikte
sahada faaliyet
göstermektedir.***

Sırbistan'dan gençlik temsilcilerinin bağlantı, işbirliği ve diyalog sağlama çabalarında destek vermektedirler.

AGİT Özel Temsilcilerinin Facebook ve Twitter'daki AGİT Gençlik etkinlikleri ile ilgili hesapları takip edilerek güncel duyuru ve haberlere ulaşılabilir.

AGİT ve Medya

AGİT, üye devletlerin medya sektöründe yaşanan gelişmeleri ve bu kapsamda ifade özgürlüğü alanlarındaki ihlalleri izlemektedir. Bu yetkisi ile ülkelerde gazetecilerin ve diğer medya mensuplarının mesleki faaliyetlerinden ötürü yaşadıkları sorunlarla ilgili takipte bulunmaktadır. İfade özgürlüğünü etkileyebilecek medya mevzuatını gözden geçirerek, gerekli durumlarda ülkelere raporlar hazırlamaktadır. AGİT ayrıca editörler ve gazeteciler için eğitim ve destek çalışmalarında bulunarak medya sektörüne yönelik kapasite geliştirme faaliyetleri düzenlemektedir.

AGİT ve Seçim İzleme Misyonu

AGİT seçim izleme misyonları, hükümetlerin daveti üzerine Genel Seçimler ve Devlet Başkanlığı seçimlerinin izlemesini yapmaktadır. Yerel Seçimlerde ise izleme faaliyeti yapılmamaktadır.

AVRUPA KONSEYİ (AK)

Kurum İsmi:	Avrupa Konseyi (AK)
Orijinal İsim:	Council of Europe
Kuruluş Tarihi:	5 Mayıs 1949
Kurum Merkezi:	Strazburg, Fransa
Türkiye'nin Üyelik Durumu:	Türkiye kurucu üye statüsündedir.
Sivil Toplum Akreditasyonu:	Sivil Toplum Kuruluşları Uluslararası Sivil Toplum Kuruluşları Konferansı aracılığı ile katılım sağlayabilmektedir. Ayrıca STK'lar Avrupa Konseyi Sözleşmeleri kapsamında ülke raporlarının dışında Gölge Raporlar hazırlayıp ilgili mercilere sunabilmekte, Avrupa Konseyi'nde aktif savunuculuk faaliyetleri yürütebilmektedirler.
Kurum İnternet Sitesi:	https://www.coe.int

AVRUPA KONSEYİ (AK)

Avrupa Konseyi (AK), İkinci Dünya Savaşı'ndan büyük maddi ve manevi kayıpla çıkan Avrupa'da, halklar arasında uzlaşmayı sağlamak ve kıtada süregelen gerginlik ve çatışmanın yerine, ortak kurumlar, standartlar ve sözleşmelere dayalı güven ve işbirliği ortamı tesis etmek için 1949 yılında kurulmuştur. Avrupa Konseyi'nin merkezi Fransa, Strazburg'dadır.

Avrupa Konseyi Sözleşmesi'nin 1. Maddesinde Konseyin amacı şu şekilde tanımlanmıştır:

“Avrupa Konseyi'nin amacı, üyeleri arasında, müşterek malları olan ülkü ve prensipleri korumak ve yaymak ve siyasi, iktisadi ilerlemelerini sağlamak maksadıyla daha sıkı bir birlik meydana getirmektir.”

Türkiye Avrupa Konseyi'ne kuruluşundan üç ay sonra, Ağustos 1949'da davet edilmiş ve örgütün kurucu üyeleri arasında sayılmıştır.

Konsey, 1950 yılında Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'ni kabul etmiştir. Sözleşme, Avrupa ülkelerindeki vatandaşları, insan hakları ihlallerine karşı korumaktadır. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM) insan haklarının korunması için Konsey bünyesindeki temel mekanizma olarak 1959 yılında kurulmuştur. Sözleşmeye taraf olan ülkelerin

vatandaşları ilgili sözleşmenin ihlal edildiği gerekçesiyle AİHM'e başvurabilir.

Konsey, hükümetlerarası kanat, parlamenter kanat ve yerel yönetim kanadı dışında, 200'ü aşkın sözleşme ile bir sözleşmeler sistemini de içerir.

Konsey, son yıllarda Kuzey Afrika ve Orta Doğu'daki halk hareketleri kapsamında da çalışmalar yürütmeye başlamıştır.

Avrupa Konseyi'nin Yapısı

Bakanlar Komitesi: Avrupa Konseyi'nin karar organı Bakanlar Komitesi, tüm üye devletlerin Dışişleri Bakanları ya da Strazburg'da bulunan daimi temsilcilerden oluşur. Bakanlar Komitesi Avrupa Konseyi'nin izleyeceği politikaya karar verir, faaliyet programlarını ve bütçesini onaylar.

Avrupa Konseyi'nin karar organı
Bakanlar Komitesi,
tüm üye devletlerin
Dışişleri Bakanları
ya da Strazburg'da
bulunan daimi
temsilcilerden
oluşur.

Parlamenter Asamblesi: Parlamenter Asamblesi 47 üye ülkeden 324 parlamenterden oluşur. Asamble Genel Sekreteri, İnsan Hakları Komiseri'ni ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi hâkimlerini seçer, tartışma için demokratik bir platform oluşturur ve seçimleri izler.

Avrupa Yerel ve Bölgesel Yönetimler Kongresi: Yerel ve Bölgesel Yönetimler Kongresi Avrupa Konseyi'nin 47 üye ülkesinde yerel ve bölgesel demok-

rasiyi güçlendirmekten sorumludur. İki meclisten -Yerel Yönetimler Meclisi ve Bölgesel Yönetimler Meclisi- ve üç komiteden oluşan Kongre, 200.000'i aşkın yerel ve bölgesel yönetimi temsil eden 648 seçilmiş görevliyi bir araya getirir.

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi: Bu kurum tüm Avrupalılar için, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nde güvence altına alınan hakların kullanılmasını teminat altına alan daimi yargı organıdır. Avrupa Konseyi'nin 47 üyesi bu sözleşmeye taraf ülkelerdir.

Uluslararası Sivil Toplum Kuruluşları Konferansı: Konferans, 400 Uluslararası Sivil Toplum Kuruluşunu bir araya getirir. Politikacılar ve halk arasında çok önemli bağlar kurar ve sivil toplumun sesini Konsey'e duyurur. Konsey çalışmalarında, STK'ların deneyiminden ve Avrupa vatandaşlarına erişiminden büyük çapta yararlanır.

Sivil Toplum Kuruluşları ve Avrupa Konseyi

Uluslararası Sivil Toplum Kuruluşları Konferansına Katılım: Avrupa düzeyinde temsil edilen ve Avrupa Konseyi ile ilişkileri olan uluslararası STK'lar Konseyde katılımcı statüsü alabilirler. Başvuruda bulunmak isteyen STK'larda aşağıdaki yeterlilikler aranmaktadır:

» Avrupa Konseyi'nin değerlerine ve ilkelerine saygı duyan ve savunan,

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, tüm Avrupalılar için, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nde güvence altına alınan hakların kullanılmasını teminat altına alan daimi yargı organıdır.

- » Demokratik ilkeler kapsamında kurulan ve yönetilen,
- » Avrupa Konseyi'nin çalışma alanları ile örtüşen bir uzmanlığa sahip olan ve bu çerçevede faaliyetler yürüten,
- » Avrupa düzeyinde temsil edilen, Avrupa Konseyi'nin en az beş üye devletinde üyesi bulunan,
- » Başvuru yapılan tarihten en az iki yıl önce kurulmuş,
- » Avrupa Konseyi ile hali hazırda çalışma ilişkileri olan,
- » Avrupa Konseyi müzakerelerine ve faaliyetlerine aktif olarak katkıda bulunma ve bunlara katılma imkânına sahip olan,
- » Avrupa Konseyi'nin çalışmalarını topluma kazandırmayı hedefleyen STK'lar başvuruda bulunabilirler.

Katılımcı Statü başvuruları resmi formatta Fransızca veya İngilizce sunulmalıdır. Ekte,

- » Doldurulmuş başvuru formu,
- » STK'nın statüsü,
- » Üye kuruluşlarının listesi,
- » Önceki iki yılı kapsayan faaliyet ve mali rapor bulunmalıdır.

Başvurularda Avrupa Konseyi Sözleşmesi'nin 1. Maddesinde belirtilen ilkeleri kabul ettiği yönünde bir beyan bulunmalıdır.

Katılımcı statüsü yılda bir kez verilmektedir. Sivil Toplum Kuruluşları yukarıda listelenen tüm koşulları yerine getiriyorsa başvuru formunu ve destekleyici dokümanları NGO-Unit@coe.int adresine göndererek başvurusunu gerçekleştirebilir.

İrkçılığa ve Hoşgörüsüzlüğe Karşı Avrupa Komisyonu (ECRI)

Sivil Toplum Kuruluşlarının faaliyetlerini takip etmesi gereken bir diğer Avrupa Konseyi organı İrkçılığa ve Hoşgörüsüzlüğe Karşı Avrupa Komisyonu (ECRI)'dur.

ECRI, eşitliğin sağlanmasını, ırkçılığa ve hoşgörüsüzlüğe karşı mücadeleyi, demokratik toplumların sürdürülebilir gelişimi için olmazsa olmaz bir şart olarak kabul etmektedir. Bunun sonucunda ortaya çıkan sosyal kaynaşmanın, Avrupa Konseyi üyesi devletlerde ve bunlar arasında barış ve güvenlik için önemli bir güvence olması sebebiyle; Avrupa'daki ve üye devletlerdeki eşitsizliğin, ırkçılığın ve hoşgörüsüzlüğün boyutlarının, eşitlik kurumlarının ırkçılıkla ve hoşgörüsüzlükle mücadelesine yatırım yapılmasını ve mücadele edilmesini hedeflemektedir. Bu sebeple Komisyon, Avrupa Konseyi'ne üye devletleri ziyaret edip bu ziyaretler sonucunda ülke raporları hazırlamakta ve tavsiyelerde bulunmaktadır. Komisyon çalışmalarını 5 yıllık dönemlerde, yılda 9-10 ülkeyi ele alacak şekilde sürdürmektedir.

Sivil Toplum Kuruluşları bulundukları ülke ile ilgili hazırlanacak raporlara katkıda bulunabilmektedirler. Rapor yazım sürecinde saha gezilerinde bulunan ECRI heyeti ile iletişime geçilerek karşılıklı fikir alışverişi ve değerlendirmelerde bulunarak ECRI faaliyetlerinin yürütülmesine katkı sağlayabilmektedirler.

ECRI çalışmaları kapsamında, Sivil Toplum Kuruluşları bulundukları ülke ile ilgili hazırlanacak raporlara katkıda bulunabilmektedirler.

Gençler ve Avrupa Konseyi

Avrupa Konseyi Genel Sekreterliği Staj İmkânları

Avrupa Konseyi'nde staj imkânı, gerçekleştirilecek savunuculuk faaliyetleri için önemli bir enstrümandır. Avrupa Konseyi her sene gençler için, belirli sayıda kontenjan açmaktadır.

Konseyin belirlediği hizmet gereksinimlerine bağlı olarak, genellikle kariyerlerinin başlangıcındaki gençlere Konsey çalışanlarının işlerine benzer görevler tanımlanmaktadır. Bu görevlerden bazıları;

- » Toplantı düzenlemek ve tutanakları hazırlamak,
- » Konsey hazırlık organlarının ve Coreper'in (AB üye devletlerin Hükümetlerinin Daimi Temsilcileri Komitesi) toplantılarına katılmak,
- » Belirlenmiş bir proje araştırması,
- » Doküman çevirileri,
- » Dokümantasyon hazırlamak, rapor yazmak.

Stajyerler ayrıca Brüksel, Lüksemburg ve Strazburg'daki diğer AB kurumlarının ziyaretlerini ve konferanslarını içeren bir çalışma programına katılmaya davet edilebilmektedir.

Genel Sekreterlik bünyesindeki ücretli ve ücretsiz staj imkânlarından faydalanmak isteyen gençlerin Konseyin internet sitesindeki iş imkânları ve staj sayfasını incelemeleri gerekmektedir.

Avrupa Gençlik Vakfı

1972 yılında kurulan Avrupa Gençlik Vakfı (AGV); Avrupa Konseyi'nin, üye devletlerde yaşayan gençler arasında işbirliğini teşvik etme ve gençlerin sivil topluma ve karar verme sürecine aktif katılımını kolaylaştırmaya yönelik çalışmalarında önemli bir role sahiptir.

Avrupa Gençlik Vakfı, Avrupa Konseyi tarafından Avrupa'daki gençlik aktivitelerini desteklemek amacıyla kurulan bir fondur. Fon, gençlik ile ilgili projeleri destekleyerek Avrupa'da yaşayan gençler arasındaki işbirliğini artırmayı hedeflemektedir. Desteklenecek gençlik aktiviteleri, barış, insan hakları bağlamında karşılıklı anlayış ve işbirliği, demokrasi, hoşgörü ve beraberlik konularında olmalıdır.

Avrupa Gençlik Vakfı; gençlik toplulukları, gençlere ait oluşumlar ve vakfın işlerine uygun çalışmalar yapabilecek oluşumlar için hibe programları yürütmektedir.

Kimler Katılabilir?

- » En az 7 üye ülkede yapılmış olan uluslararası gençlik STK'ları
- » En az 7 üye ülke ile ilişkileri olan uluslararası gençlik STK ağıları
- » 4-6 üye ülkede faaliyetleri olan bölgesel gençlik STK ağıları
- » Herhangi bir üye ülkede kurulmuş ulusal gençlik STK'ları
- » Bir üye ülkede kurulu yerel gençlik STK'ları

Vakıf; gençlik toplulukları, gençlere ait oluşumlar ve vakfın işlerine uygun çalışmalar yapabilecek oluşumlar için hibe programları yürütmektedir.

Bu kuruluşlar, kendi tüzük ve yönetmelikleri bulunan, kâr amacı gütmeyen, devletle bağlantısı olmayan ve 15-30 yaşları arasındaki gençler için çalışan veya bu gençler tarafından yönetilen kuruluşlar olmalıdır. Ayrıca bahse konu kuruluşlar, Avrupa Konseyi amaçlarıyla uyumlu çalışmalıdır.

Aşağıdaki alanlarda çalışmalar desteklenmektedir:

- » Avrupa'da eğitim, sosyo-kültürel alanlarda yürütülen projeler,
- » Avrupa'daki işbirliklerini ve ilişkileri güçlendirmeyi amaçlayan projeler,
- » Avrupa'daki gençler arasındaki bilgi alışverişini geliştirmeyi öncelik edinen, işbirliğine ve daha yakın ve daha anlayışlı bir ilişki kurmayı hedefleyen projeler,
- » Avrupa ülkelerinin sosyo-kültürel, eğitim hedeflerini yardımlaşma ile canlandırmayı amaçlayan oluşumlar.

Avrupa Gençlik Vakfı'na başvuran oluşumların/projelerin Avrupa Konseyi'nin değerlerine, çalışmalarına ve önceliklerine uygun olması şartı bulunmaktadır. Ayrıca gençlerin haklara erişimi, gençlerin önceliği ve genç çalışmaları, kapsayıcı ve huzurlu toplumlar gibi alt metinlerin önemli olduğu projeler kabul edilmektedir.

Avrupa Gençlik Vakfı'na başvuran oluşumların/projelerin Avrupa Konseyi'nin değerlerine, çalışmalarına ve önceliklerine uygun olması şartı bulunmaktadır.

Farklı kuruluşlara açık dört hibe kategorisi mevcuttur:

- » Uluslararası faaliyetler (yerel STK'lar hariç tüm kuruluşlara açık)
- » Yapısal hibeler (ulusal ve yerel STK'lara açık değildir)
- » Pilot faaliyetler (uluslararası STK'lara/ ağlara açık değildir)
- » İş planları (sadece uluslararası STK'lara/ağlara açık olup, pilot faaliyetleri de içerebilir)

AGV'nin Destekleyebileceği Çalışmalar

a. Uluslararası Etkinlikler: Avrupa'da gençlerin ve genç liderlerin katılım göstereceği, kültürlerarası öğrenmenin destekleneceği aktiviteler. AGV bütçenin üçte ikisini üstlenebilir.

b. Yıllık Çalışma Planı: Birbirini takip eden yıllarda düzenlenecek uluslararası aktiviteler, pilot aktiviteler ve aynı zamanda bunların yayınlanmasını da içeren (web tabanlı da olmak üzere) etkinlikler.

c. Kurumsal Hibe: AGV, her iki yılda bir, gençlerin kurmuş olduğu Sivil Toplum Kuruluşlarına ya da oluşumlarına destek olmak için, genel idari masraflarını karşılayabilir.

d. Tek Seferlik Kurumsal Hibe (yenilenemez): Vakıf bölgesel gençlik oluşumlarının Avrupa yapısına uygun hale gelmeleri için genel idari masraflarını karşılayabilir.

e. Pilot Etkinlik: Bölgesel bağlamda spesifik toplumsal konularda aracılık.

Avrupa Gençlik Merkezleri (European Youth Centres-EYCs)

Avrupa Konseyi'nin gençler ile ilgili politikalarına yönelik kurulmuş olan bir diğer kurum da Avrupa Gençlik Merkezleri'dir.

Avrupa Konseyi'nin gençler ile ilgili politikalarına yönelik kurulmuş olan bir diğer kurum da Avrupa Gençlik Merkezleri'dir. Avrupa Konseyi'nin gençlik projelerini hayata geçirmek amacıyla kurmuş olduğu Gençlik Merkezleri Strazburg ve Budapeşte'de bulunmaktadır.

Uluslararası eğitim ve toplantılara ev sahipliği yapan merkezler bu amaçla çok fonksiyonlu olarak donatılmıştır.

Ayrıca; Strazburg Gençlik Merkezi (EYCS), Avrupa Gençlik Vakfı (European Youth Foundation) ve Gençlik Hareketliliği Dayanışma Fonu (Solidarity Fund for Youth Mobility)'na ev sahipliği yapmaktadır. Gençlik Merkezi, gençlik alanında çalışan sivil toplum örgütleri ile parti politikaları, eğitim, kültür, dini gençlik grupları, gençlik hareketleri, sendikalar, genç işçi örgütleri, çocuk dernekleri ve çevre ağları gibi alanlarda projeler gerçekleştirmektedir.

Avrupa Gençlik Yönlendirme Komitesi (CDEJ, Comité Directeur Européen pour la Jeunesse)

Avrupa Konseyi'nin gençlik alanındaki faaliyetleri Avrupa Gençlik Yönlendirme Komitesi aracılığıyla icra edilir. Bu Komite, Avrupa Kültürel Varlıkların Korunması Sözleşmesi'nin 50 Taraf Devletinde gençlik işlerinden sorumlu bakanlıkları veya kamu yönetimlerini bir araya getirmektedir. CDEJ, politika üreten ve karar alma mekanizmasının

daki yetkilileri, gençlik alanında araştırma yapanları ve gençlik çalışmalarını uygulamaya geçirenleri ilgilendiren faaliyetlerini denetler. Komite aynı zamanda üye ülkelerde gençlik politikalarının geliştirilmesine odaklanır.

Uluslararası Teknik Stajyer Öğrenci Değişimi Birliği (IAESTE)

IAESTE ile üniversite eğitimine devam eden gençler yurt dışında staj yapma imkânı bulmaktadır.

Uluslararası Teknik Stajyer Öğrenci Değişimi Birliği (IAESTE) gençlere başka bir kültüre dâhil olma şansını vermekte ve yurtdışında ücretli staj yoluyla iş deneyimi sağlamaktadır.

Başvurmak isteyen gençlerin aşağıdaki koşulları sağlaması gerekmektedir:

- » IAESTE'nin temsil edildiği 100 civarındaki ülkeden birinde yer alan bir yükseköğrenim kurumunda tam zamanlı bir öğrenci olmak,
- » Fen bilimleri, teknoloji, mühendislik, tarım veya uygulamalı sanat alanlarında eğitim almak.

Uluslararası Teknik Stajyer Öğrenci Değişimi Birliği (IAESTE) gençlere başka bir kültüre dâhil olma şansını vermekte ve yurtdışında ücretli staj yoluyla iş deneyimi sağlamaktadır.

Nasıl başvurulur?

Kriterleri karşıladığınızdan emin olduktan sonra, kendi ülkenizdeki IAESTE aracılığıyla başvuruda bulunabilirsiniz. Her IAESTE ülkesinin kendi başvuru kriterleri ve son başvuru tarihleri bulunmaktadır.

IAESTE Türkiye, İstanbul Teknik Üniversitesi Rektörlüğü'ne liderliğinde, üniversite temsilciliklerinden oluşmaktadır.

Tüm IAESTE stajyerleri genellikle o ülkedeki yaşam masraflarına bağlı bir geçim ödeneği almaktadırlar:

- » Gıda, konaklama ve işe geliş gidiş masrafları ödenek tarafından karşılanır,
- » Gideceğiniz ülkeye yolculuk masrafları ve stajyerliğiniz süresince ferdi sigorta stajyerler tarafından ödenir.

BİRLEŞMİŞ MİLLETLER (BM)

Kurum İsmi:	Birleşmiş Milletler (BM)
Orijinal İsim:	United Nations (UN)
Kuruluş Tarihi:	24 Ekim 1945
Kurum Merkezleri:	New York, ABD (Ayrıca Genel Sekreterliğin Cenevre, Nairobi ve Viyana'da Genel Sekreterlik binaları ile dünyanın her yerinde varlıkları bulunmaktadır.)
Türkiye'nin Üyelik Durumu:	Türkiye kurucu üye statüsündedir.
Sivil Toplum Akreditasyonu:	Birleşmiş Milletler bünyesinde Sivil Toplum Kuruluşlarının aktif olabileceği ve akreditasyon sağlayabileceği organ Ekonomik ve Sosyal Konseydir (ECO-SOC). Ayrıca BM çalışmalarına dahil olabilecekleri, fon imkanlarından faydalanabilecekleri organ ve programlar mevcuttur.
Kurum İnternet Sitesi:	http://www.un.org

BİRLEŞMİŞ MİLLETLER (BM)

Türkiye'nin de kurucuları arasında yer aldığı Birleşmiş Milletler, dünyanın en geniş coğrafi alanına yayılmış uluslararası örgüt olup 24 Ekim 1945 yılında kurulmuştur. Birinci ve İkinci Dünya Savaşlarının oluşturduğu derin hasar sonucunda, insanlığı (veya daha doğru bir ifadeyle galip devletleri) yeni tehditlere karşı koruyabilmek için bir formül arayışının sonucu olarak Birleşmiş Milletler uluslararası sisteme kazandırılmıştır.

26 Haziran 1945 tarihinde imzalanan Birleşmiş Milletler Antlaşmasının Genel Çerçevesi.^[1]

“Biz Birleşmiş Milletler halkları:

Bir insan yaşamı içinde iki kez insanlığa tarif olunmaz acılar getiren savaş felaketinden gelecek kuşakları korumaya, temel insan haklarına, insan kişiliğinin onur ve değerine, erkeklerle kadınların ve büyük uluslarla küçük ulusların hak eşitliğine olan inancımızı yeniden ilan etmeye, adaletin korunması ve antlaşmadan doğan yükümlülüklerle saygı gösterilmesi için gerekli koşulları yaratmaya ve daha geniş bir özgürlük içinde daha iyi

yaşama koşulları sağlamaya, sosyal bakımdan ilerlemeyi kolaylaştırmaya ve bu ereklere ulaşmak için:

Hoşgörüyle davranmaya ve iyi komşuluk anlayışı içinde birbirimizle barışık yaşamaya, uluslararası barış ve güvenliği korumak için güçlerimizi birleştirmeye, ortak yarar dışında silahlı kuvvet kullanılmamasını sağlayacak ilkeleri kabul etmeye ve yöntemleri benimsemeye, tüm halkların ekonomik ve sosyal bakımdan ilerlemesini kolaylaştırmak için uluslararası kurumlardan yararlanmaya, istekli olarak, bu amaçları gerçekleştirmek için çaba harcamaya karar verdik.”

Yine bu Antlaşmada Birleşmiş Milletlerin amaçları aşağıdaki şekilde ifade edilmiştir:

1. Milletlerarası barış ve güvenliği muhafaza etmek, ve bu maksatla barışın uğrayacağı tehditleri önlemek ve uzaklaştırmak ve her türlü saldırma fiilini veya barışın başka suretle bozulması halini ortadan kaldırmak üzere, müessir müşterek tedbirleri almak; barışın bozulmasını intaç edebilecek milletlerarası mahiyette uyuşmazlıkların veya durumların düzeltilmesini veya çözülmesini, adalet ve devletlerarası hukuku prensiplerine uygun olarak barış yolları ile gerçekleştirmek;
2. Milletlerarasında, milletlerin hak eşitliği prensibine ve kendi mukadderatlarını kendilerinin tayin hakkına saygı üzerine kurulmuş dostane münasebetler geliştirmek ve dünya barışının sağlamaştırılması için elverişli her türlü diğer tedbirleri almak;
3. Ekonomik, sosyal, fikrî ve insani mahiyetteki milletlerarası davaları çözerek ve ırk, cins, dil veya din farkı gözetmeksizin herkesin insan haklarına ve ana hürriyetlerine karşı saygıyı geliştirerek ve teşvik ederek milletlerarası işbirliğini gerçekleştirmek,

^[1] <https://www.tbmm.gov.tr/komisyon/insanhaklari/pdf01/3-30.pdf>

4. Milletlerin bu müşterek amaçlara doğru sarf ettikleri gayretlerin ahenkleştiği bir merkez olmak.

BM'nin finansal yapısını, üye ülkelerin BM sistemindeki yerleri ve ekonomik güçleriyle orantılı katkıları oluşturmaktadır. Türkiye, BM'ye en fazla katkı yapan ülkeler arasında 2013 yılında 16. sıraya yükselmiş, katkı payıyla birlikte BM'deki rolü ve etkililiği de artmıştır.

Birleşmiş Milletler, insan hakları, küresel sorunlar, sürdürülebilir kalkınma, iklim değişikliği, silahlı silanma, barışın muhafaza edilmesi, mülteciler ve göçmenler, insani problemler, sağlık problemleri, gıda üretimi ve cinsiyet eşitliği gibi konularda çalışmalar yürütmektedir.

İlerleyen sayfalarda bu kitabın kapsamı içinde yer alan Birleşmiş Milletler'in organ, program ve teşkilatları ile ilgili özet bir bilgi bulunmaktadır.

Birleşmiş Milletler, insan hakları, küresel sorunlar, sürdürülebilir kalkınma, iklim değişikliği, silahlı silanma, barışın muhafaza edilmesi, mülteciler ve göçmenler, insani problemler, sağlık problemleri, gıda üretimi ve cinsiyet eşitliği gibi konularda çalışmalar yürütmektedir.

BM ANA ORGANLARI

Genel Kurul

Genel Kurul, Birleşmiş Milletler'e üye ülkelerin tamamını kapsamaktadır. Kurul'da her üyenin bir oy hakkı bulunmaktadır. Olağan dönem toplantısını her yıl eylül ve aralık ayları arasında yapan Genel Kurul, Güvenlik Konseyi ya da BM üyelerinin çoğunluğu tarafından olağanüstü toplantıya çağırabilir.

Genel Kurul'da kararlar üçte iki çoğunlukla (barış, güvenlik, bütçe ya da yeni üye kabulü gibi önemli konularda) veya oy çokluğuyla alınır.

Üye ülkeler, genellikle devlet ya da hükümet başkanı düzeyinde temsil edildikleri genel görüşmede çeşitli uluslararası sorunlar hakkındaki görüşlerini açıklarlar. Genel görüşmenin ardından, Genel Kurul gündeminde bulunan konuların büyük bölümü altı ana komitede ele alınır:

- » Birinci Komite: Silahlı silanma ve Uluslararası Güvenlik,
- » İkinci Komite: Ekonomik ve Mali,

- » Üçüncü Komite: Sosyal, İnsani ve Kültürel,
- » Dördüncü Komite: Siyasi Sorunlar ve Sömürgecilik,
- » Beşinci Komite: İdari İşler ve Bütçe,
- » Altıncı Komite: Yasal Konular.

Komitelerde veya Genel Kurul'da ele alınan her gündem maddesi Genel Kurul'da oylanır. Bu kararlar, Örgütün çalışmalarına yön verir, Genel Sekreter ve Sekreteryaya çalışanlarının yeni dönemdeki önceliklerini ve görevlerini belirler.

Güvenlik Konseyi (BMGK)

Güvenlik Konseyi, BM'nin temel kuruluş amacı olan uluslararası barış ve güvenliğin korunması kapsamında birincil sorumlu olarak görev yapar. Konsey, beş daimi üye (ABD, Çin, Fransa, İngiltere ve Rusya) ile iki yıllığına seçilen on geçici üyeden oluşmaktadır. Geçici üyeler Genel Kurulda seçimle ve coğrafi denge gözetilerek belirlenmektedir.

Antlaşma'nın 25'inci Maddesi gereğince, Birleşmiş Milletler'in tüm üyeleri Güvenlik Konseyi'nin aldığı kararları kabul edip uygulamak zorundadır. Güvenlik Konseyi'nin diğer Birleşmiş Milletler organlarından en önemli farkı gücüdür. Diğer organlar üye ülkelere ancak tavsiyede bulunurken, Konsey'in üye devletlerin uyması gereken kararları alma yetkisi vardır.

Güvenlik Konseyi'nde her üyenin bir oy hakkı bulunmaktadır. İdari konulardaki kararlar on beş üyenin dokuzunun "evet" oyuyla alınmaktadır. Diğer konularda karar alınabilmesi için beş daimi üyenin hepsinin onayı ve toplamda dokuz evet oyu gerekmektedir.

Birleşmiş Milletler, temelde evrensel değerler, katılımcılık ve hak eşitliği prensibi ile kurulmuş olmasına rağmen, Güvenlik Konseyi'nin mevcut yapısı kurumun güvenilirliğine ve son yıllarda yaşanan ülkeler arası krizlerdeki pozisyonu da etkililiğine yönelik eleştirilerin odağında yer almaktadır.

Ekonomik ve Sosyal Konsey (ECOSOC)

Ekonomik ve Sosyal Konsey, BM'nin ekonomik ve sosyal alanlardaki önceliklerini belirleyen ve çalışmalarını planlayan ana organdır.

Ekonomik ve Sosyal Konsey, uluslararası ekonomik ve sosyal konuların ele alındığı üye devletlere siyasi tavsiyelerin paylaşılmasını sağlayan bir platformdur.

Konsey, kalkınma, çevre, insan hakları, suç, konut, sanayileşme, ticaret, kadın hakları, nüfus, ırk ayrımı gibi çeşitli alanlarda faaliyet göstermektedir. Konseyin üç yıllık süreyle görev yapan 54 üyesi bulunmaktadır. Konseyde kararlar salt çoğunlukla alınır, her üyenin bir oy hakkı vardır.

Ekonomik ve Sosyal Konsey, uluslararası ekonomik ve sosyal konuların ele alındığı üye devletlere siyasi tavsiyelerin paylaşılmasını sağlayan bir platformdur. Konsey rapor hazırlar ve tavsiyelerde bulunur. Hazırlanan

raporlarda insan haklarına ve temel özgürlüklere saygı gösterilmesi ilkelere dikkat çeker.

Konsey çalışmalarını aşağıdaki komisyonlar aracılığıyla yürütmektedir.

- » İnsan Hakları Komisyonu
- » Uyuşturucu Maddeler Komisyonu
- » Sosyal Kalkınma Komisyonu
- » Nüfus ve Kalkınma Komisyonu
- » Kadının Statüsü Komisyonu
- » İstatistik Komisyonu
- » Suç Önleme ve Adli Yargı Komisyonu
- » Sürdürülebilir Kalkınma Komisyonu
- » Bilim ve Teknoloji Komisyonu

Konsey bünyesinde, Program ve Koordinasyon Komitesi, Beşeri Yerleşim Komitesi, Sivil Toplum Kuruluşu Komitesi, Uluslararası Kuruluşlarla Müzakere Komitesi, Enerji ve Doğal Kaynaklar Komitesi ve Kamu Yönetimi Komitesi bulunmakta, ayrıca farklı coğrafi bölgelerin sorunları üzerinde çalışan bölgesel komisyonlar da yer almaktadır.

ECOSOC, her takvim yılı içinde, hazırlık toplantıları, yuvarlak masa toplantıları yapar ve Sivil Toplum Kuruluşlarının temsilcilerinin katılımıyla programlar düzenler. Her sene Temmuz ayında New York ve Cenevre’de dört hafta süren oturumlar organize eder. Bu programlarda devletlerin üst düzey yetkililerinin katılımıyla ekonomik, sosyal ve beşeri konular tartışılır. Konseyin çalışmalarının idari yönü yardımcı ve ilgili organlarca yürütülür.

**ECOSOC
bünyesinde
bulunan daimi
komisyon ve
uzman birimler
arasında Sivil
Toplum Kuruluşu
Komitesi de
bulunmaktadır.**

ECOSOC bünyesinde bulunan daimi komisyon ve uzman birimler arasında Sivil Toplum Kuruluşu Komitesi de bulunmaktadır.

ECOSOC ve Sivil Toplum Kuruluşları

Ekonomik ve Sosyal Konsey, uluslararası kurumlar arasında STK’larla ilişkileri kurumsallaşmış en etkili yapıdır. Faaliyetlerini Sivil Toplum Kuruluşlarının danışmanlığıyla yürütür. ECOSOC’a STK’lar üç statüde akredite olmaktadır.

- » Genel Statü
- » Özel Danışmanlık Üye Statüsü
- » Geçici Danışmanlık

**Ekonomik ve Sosyal
Konsey, uluslararası
kurumlar arasında
STK’larla ilişkileri
kurumsallaşmış
en etkili yapıdır.
Faaliyetlerini
Sivil Toplum
Kuruluşlarının
danışmanlığıyla
yürütür.**

Binlerce STK’nın sahip olduğu danışmanlık statüsü kuruluşlara görüşlerini ifade etme fırsatı sağlamaktadır.

Konseye akreditasyonda “Genel Statü” uluslararası yapılanmış STK’lara tanınan bir statüdür ve Konsey faaliyetleriyle en ilgili olan kuruluşlara verilmektedir. “Özel Danışmanlık Üye Statüsü” en yaygın alınan STK statüsüdür ve kuruluşlara BM faaliyetlerini takip etme, yan etkinlikler düzenleme imkanı sağlamaktadır. Üçüncü statü “Geçici Danışmanlık”, liste üyeliği sağlar.

Danışmanlık Statüsündeki STK'lar, Konsey toplantılarına ve onun yardımcı organlarına gözlemci gönderebilir ve alanıyla ilgili konularda yazılı beyanlarda bulunabilmektedir. Ayrıca, her iki tarafı da ilgilendiren konularda Birleşmiş Milletler Genel Sekreterliği ile istişarede bulunabilirler.

Vesayet Konseyi

Birleşmiş Milletler Anlaşması, başka bir ülke yönetimi altında bulunan topraklarda yaşayan halkların siyasi, ekonomik, sosyal ve eğitim alanlarındaki ilerlemeleri ile ilgili olarak Yönetim Birimi tarafından hazırlanan raporları inceleme ve görüşme; bölgelerden dilekçe kabul etme ve bölgelerde özel görevleri üstlenme yetkisini Vesayet Konseyi'ne vermiştir.

Daha net bir ifadeyle Vesayet Konseyi sömürge ülkelerin bağımsızlıklarını kazanmaları sürecinde görev yapmak üzere kurulmuştur. 1990 yıllarına gelindiğinde sömürge ülkelerin bağımsızlıklarını kazandığı düşüncesiyle Vesayet Konseyi'nin işlevsiz kaldığı öngörülmüş ve Güvenlik Konseyi'nin beş daimi üyesine (Çin, Fransa, Rusya Federasyonu, İngiltere, Amerika Birleşik Devletleri) bu alanda gerek görülmesi halinde danışılması kararı alınmıştır.

***Danışmanlık Statüsü
alan STK'lar, Konsey
toplantılarına
katılabilir alanıyla
ilgili konularda
yazılı beyanlarda
bulunabilir.***

Uluslararası Adalet Divanı

Uluslararası Adalet Divanı BM'nin ana yargı organıdır. Divan, her biri farklı bir ülkeden olmak üzere Genel Kurul ve Güvenlik Konseyi tarafından seçilen 15 yargıçıdan oluşmaktadır. Yalnızca devletler arası uyuşmazlıklar konusunda yetkili olan Divan, uluslararası hukuk çerçevesinde çalışmaktadır. Uluslararası Adalet Divanı, Hollanda'nın Lahey kentinde faaliyet göstermektedir.

Genel Sekreterlik/Sekretarya

Genel Sekreterlik, çeşitli görevlerde çalışan ve günlük işleri yürüten çalışanlardan oluşur. Birleşmiş Milletler'in ana organlarına hizmet etmekte ve bu organların açıkladığı program ve politikaları uygulamaktadır. Birimin başı olan Genel Sekreter, Güvenlik Konseyi'nin tavsiyesi üzerine Genel Kurul tarafından beş yıllık bir süre için atanmaktadır. Genel Sekreter en fazla iki dönem bu görevde bulunabilir.

***Genel Sekreter,
Güvenlik Konseyi'nin
tavsiyesi üzerine
Genel Kurul
tarafından beş
yıllık bir süre için
atanmaktadır.***

BM sekretaryasında 170 ülkeden 5.000'in üzerinde kişi görev almaktadır. Sekretarya barış gücü operasyonlarının yönetilmesinden uluslararası uyuşmazlıklarda arabuluculuk yapılmasına, ekonomik ve toplumsal sorunların araştırılmasından insan hakları ve sürdürülebilir kalkınma etkinliklerine kadar farklı alanlarda çalışmalar yapmaktadır. Sekretarya Genel Kurul kararları doğrultusunda uluslararası konfe-

ranslar düzenlemekte, BM organlarının kararlarının ne ölçüde uygulandığını araştırmakta ve tüm bu çalışmalarla ilgili olarak bilgilendirme faaliyetleri yapmaktadır.

Genel Sekreter

BM Genel Sekreteri, Güvenlik Konseyi'nin tavsiyesi ve Genel Kurul'un onayıyla 5 yıllık süre için seçilmektedir. Genel Sekreter, Birleşmiş Milletler Anlaşmasına göre Teşkilatın 'Baş Yöneticisi' konumundadır.

Genel Sekreter, BM'nin işleyişinden ve BM'in çeşitli organlarınca alınan kararların uygulanmasından sorumludur, uluslararası anlaşmazlıkların önlenmesi de görev alanı içerisindedir.

BİRLEŞMİŞ MİLLETLER BÜNYESİNDE STK'LARLA İLGİLİ ORGANLAR, PROGRAMLAR VE ÖZEL TEŞKİLATLAR

Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP)

UNDP, Birleşmiş Milletler'in bireylere bilgi, deneyim ve daha iyi bir yaşam kurmaları için kaynak ulaştıran ve değişimi savunan küresel kalkınma ağıdır. UNDP 177 ülkede, ortakları ile birlikte çalışmalar yürütmektedir.

UNDP, hükümetler, STK'lar, uluslararası şirketlerle işbirliği halinde, kalkınma alanında ekonomik ve sosyal çalışmalar yapmaktadır. UNDP, ülkelerin bu alanda politika geliştirmelerine ve kurumsal kapasitelerinin artmasına destek olmaktadır. Çalışmalarını planlarken ülkelerin ihtiyaçları ve UNDP'nin Stratejik Planı ile BM'nin Bin Yıl Kalkınma Hedefleri genel çerçeveyi oluşturur.

UNDP'nin Stratejik Planı (2018-2021) ülkelerin farklı ihtiyaçları doğrultusunda çalışmalar yürütmektedir. UNDP'nin merkezi New York'tadır, ayrıca Türkiye'de ofisi bulunmaktadır.

Birleşmiş Milletler Nüfus Fonu (UNFPA)

Genel Kurul tarafından 1969 yılında kurulan Birleşmiş Milletler Nüfus Fonu, gelişmekte olan ve geçiş ekonomisine sahip ülkelere nüfus ile ilgili konularda destek sağlayan en büyük uluslararası fondur. Talepleri doğrultusunda ülkelere üreme sağlığı ve aile planlama hizmetleri hususlarında yardım eder ve sürdürülebilir kalkınma çabalarına destek olacak nüfus politikalarının belirlenmesine katkıda bulunur. Genel Kurulun yardımcı bir organı olmakla birlikte UNDP ile aynı İcra Kurulu'na sahiptir.

Birleşmiş Milletler Nüfus Fonu, gelişmekte olan ve geçiş ekonomisine sahip ülkelere nüfus ile ilgili konularda destek sağlayan en büyük uluslararası fondur.

UNFPA'nın bütçesi bağışlardan oluşmaktadır. UNFPA bütçesinin büyük bir kısmı ergenlere üreme sağlığı hizmetleri vermek; obstetrik fistül gibi annelerde görülen rahatsızlıkları azaltmak; HIV/AIDS'e dikkat çekmek, anne sağlığı, aile planlaması ve cinsel sağlık konularında kullanılmaktadır. UNFPA merkezi New York'tadır, ayrıca Türkiye'de ofisi bulunmaktadır.

Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği (UNHCR)

Zorla yerinden edilmiş topluluklar ve vatansız insanlar için daha iyi bir gelecek inşa etmek, mültecilerin haklarını korumak için faaliyet gösteren küresel bir organizasyondur.

UNHCR, zorla yerinden edilmiş topluluklar ve vatansız insanlar için daha iyi bir gelecek inşa etmek, mültecilerin haklarını korumak için faaliyet gösteren küresel bir organizasyondur.

Genel Kurul tarafından 1950 yılında, İkinci Dünya Savaşı sonrasında, evlerinden kaçan ya da kaybolan milyonlarca Avrupalı'ya yardım etmek amacıyla kurulmuştur.

UNHCR'nin "uluslararası koruma" olarak bilinen en büyük sorumluluğu mültecilerin sığınma hakkını da içeren temel insan haklarına saygı gösterilmesini sağlamak ve zulüm görmekten korktukları ülkelere rızaları dışında gönderilmelerinin önüne geçmektir. UNHCR uluslararası mülteci anlaşmalarını desteklemekte; hükümetlerin uluslararası hukuka uygun davranıp davranmadığını gözlemlemekte ve

göç eden sivillere gıda, su, barınak ve tıbbi bakım gibi parasal yardım yapmaktadır.

UNHCR, mülteciler için gönüllü olarak ülkelerine geri dönmeleri, sığınma talep ettikleri ülkeye entegrasyonları veya üçüncü bir ülkede yerleşmelerini sağlamak gibi uzun vadeli çözümler üretmeye çalışmaktadır.

UNHCR, aralarında hükümetler, hükümetler arası kuruluşlar, uluslararası teşkilatlar ve STK'lar olmak üzere 700'ün üzerinde ortakla çalışmalarını yürütmektedir.

Yüksek Komiserliğin programları, 64 üye ülkeden oluşan UNHCR İcra Komitesi tarafından onaylanmakta ve denetlenmektedir. Prog-

ramlar, başta hükümetler olmak üzere bireylerin ve çeşitli teşkilatların gönüllü katkıları ile finanse edilmekte; UNHCR, Birleşmiş Milletler düzenli bütçesinden yalnızca idari giderlerde kullanılan toplam bütçe-nin yüzde 2'sine tekabül eden bölümü almaktadır.

UNHCR merkezi Cenevre'dedir, ayrıca Türkiye'de ofisi bulunmaktadır.

Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu (UNICEF)

Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu 1946 yılında; yoksulluk, şiddet, hastalık ve ayrımcılığın çocuklar üzerindeki etkileriyle mücadele etmek için kurulmuştur. Dünya genelinde en çok kabul gören insan hakları anlaşması olan Çocuk Hakları Sözleşmesi doğrultusunda çalışmalarını yürütür. UNICEF, çocukların bakımının ve haklarının korunmasının insanlığın gelişiminin temeli olduğuna inanmaktadır.

UNICEF, doğumdan itibaren ergenlik süresince çocuk sağlığının her yönüyle ilgilenmektedir. Çocukların yaygın çocuk hastalıklarına karşı aşılınmalarını ve çocuk ve annelerin iyi beslenmelerini hedeflemektedir. Gençler arasında HIV/AIDS'in yayılmasını önlemeye çalışmakta ve bu virüsü taşıyan çocukların ve ailelerin toplum tarafından dışlanmasının önlenmesi için faaliyetlerde bulunmakta, şiddete, tecavüze ve istismara maruz kalan çocuklara destek hizmetleri sağlamaktadır.

UNICEF, 36 ülkenin delegelerinden oluşan ve politikalarını, programlarını ve finansmanını idare eden İcra Kurulu tarafından yönetilir.

UNICEF, aynı zamanda kız çocuklarının eğitimini desteklemektedir. Çocuklar için Küresel Hareket'in bir parçası olarak, gençleri, hayatlarını ilgilendiren konularda seslerini yükseltmeleri ve karar verme sürecine katılmaları konusunda teşvik etmektedir. UNICEF, çocukların ve gençlerin tüm çalışmalarına aktif olarak katılmasını desteklemektedir.

UNICEF 36 ülkenin delegelerinden oluşan ve politikalarını, programlarını ve finansmanını idare eden İcra Kurulu tarafından yönetilir. UNICEF fonu tamamen gönüllü katkılarla desteklenmektedir. En güçlü destekçisi hükümetler olmakla birlikte özel sektör ve sanayileşmiş ülkelerdeki Ulusal Komiteler aracılığıyla önemli ölçüde yardım almaktadır.

UNICEF, 1965 yılında Nobel Barış Ödülü ile ödüllendirilmiştir.

UNICEF merkezi New York'tadır, ayrıca Türkiye'de ofisi bulunmaktadır.

Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Yüksek Komiserliği (OHCHR)

Genel Kurul 1993 yılında, Birleşmiş Milletler insan hakları faaliyetlerinin resmi sorumlusu olarak Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Yüksek Komiserliği kadrosunu kurmuştur. Yüksek Komiserlik; tüm sivillerin, kültürel, ekonomik, siyasi ve sosyal haklarının kullanımını teşvik etmek ve korumakla yükümlüdür. Bu görevi İnsan Hakları Yüksek Komiserliği Bürosu ile yürütülmektedir.

OHCHR, Birleşmiş Milletler insan hakları çalışmalarının ana uygulayıcısıdır. Komiserlik belirlenen konularda rapor hazırlayarak Genel Kurul'un ve diğer karar organlarının talebi üzerine araştırmalar yapmaktadır. İnsan haklarının teşviki ve korunması konularında hükü-

metlerle, uluslararası, bölgesel ve Sivil Toplum Kuruluşları ile işbirliği geliştirmektedir. Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Organları'nın toplantılarında sekreteryaya görevini üstlenmektedir.

OHCHR beş bölüme ayrılmaktadır

- » **Araştırma ve Kalkınma Bölümü:** İnsan hakları konularında araştırma ve analizler yaparak; bireyin refah seviyesini geliştirmesine imkan tanıyan “kalkınma hakkını” gerçekleştirilmesi için stratejiler belirlemekte ve uygulamalarını denetlemektedir.
- » **Faaliyet ve Program Bölümü:** Ülkelere kapsamlı teknik program desteği sağlamakta; soruşturma heyetlerine destek vermekte ve insan hakları eğitimi alanlarındaki faaliyetlere katkıda bulunmaktadır.
- » **Destek Hizmetleri Bölümü:** İnsan Hakları Komisyonu ve diğer Birleşmiş Milletler insan hakları organlarına destek vermektedir.
- » **Dış İlişkiler Bölümü:** Medya ile ilişkilerden sorumludur, STK'lar ve sivil toplumla ortaklıkları koordine etmekte ve bağış toplama sürecini takip etmektedir.
- » **Yeni oluşturulan Özel Prosedürler Bölümü:** Dünya çapında meydana gelen insan hakları ihlallerini belgelemek, insan hakları ihlalleri mağdurlarını korumak ve haklarını savunmak amacıyla kurulan İnsan Hakları Komisyonu'nun özel raportör, özel temsilci ve tematik çalışma grupları gibi mekanizmalarına destek vermektedir.

Merkezi Cenevre'dedir, ayrıca Türkiye'de ofisi bulunmaktadır.

Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü (UNESCO)

UNESCO, 1946 yılında insanoğlunun entelektüel ve ahlaki dayanışmasından güç alan kalıcı bir dünya barışı oluşturma amacıyla kurulmuştur. Faaliyet alanları; eğitim, doğa bilimleri, sosyal ve beşeri bilimler, kültür ve iletişimdir.

**UNESCO
bünyesinde
Sivil Toplum
Akreditasyonu,
Danışman Ortaklık
ve Bağlı Ortaklık
Statüsü olmak
üzere 2 şekilde
olmaktadır.**

UNESCO Programlarının hedefi barış kültürünü, beşeri ve sürdürülebilir kalkınmayı teşvik etmektir. Herkes için eğitim; uluslararası bilimsel programlar aracılığıyla çevre araştırmaları yapmak; kültürel kimliklerin ifade edilmesini desteklemek; doğal ve kültürel dünya mirasını korumak ve geliştirmek; geliştirmekte olan ülkelerin haberleşme kapasitelerini güçlendirirken serbest bilgi akışını ve özgür medyayı teşvik etmek öncelikleri arasındadır.

UNESCO'nun, 190 Ulusal Komisyondan oluşan bir sistemi vardır. Yaklaşık 350 STK ile resmi ilişkileri olan örgüt, çeşitli vakıflar ve uluslararası ve bölgesel ağlarla işbirliği yapar.

UNESCO'nun yönetim organı olan Genel Konferans tüm üye devletlerden oluşur ve iki yılda bir toplanır. Konferansın seçtiği 58 üyeden oluşan İcra Kurulu, Konferansın onayladığı programları denetlemekle görevlidir.

Merkezi Paris'dedir, ayrıca Türkiye'de ofisi bulunmaktadır.

UNESCO ve Sivil Toplum Akreditasyonu:

Sivil Toplum Kuruluşları iki statüde UNESCO ile ortak çalışmalara katılabilmektedir.

1. Danışman Ortaklık Statüsü: UNESCO'nun çalışma alanlarında faaliyet gösteren Sivil Toplum Kuruluşlarıyla esnek ve dinamik ortaklıklar kurmasını ve sürdürmesini sağlamaktadır.

2. Bağlı Ortaklık Statüsü: En az iki yıl boyunca UNESCO ile sürekli ve etkili bir ortaklığa sahip olan uluslararası veya bölgesel kuruluşlara açık bir ortaklık sistemidir.

Bu ortaklıkları kurarken UNESCO aşağıdaki ilkeleri benimsemektedir:

- » Kurulacak ortaklık karşılıklı yarar sağlayacak şekilde belirlenmelidir,
- » Ortaklar ortaklık içinde eşit statüye sahip olmalıdır,
- » Ortaklar yasal statüye sahip olmalıdır,
- » Tarafların, rolleri ve katkıları açıkça tanımlanmalıdır,
- » Ortaklık taraflara haksız bir avantaj sağlamamalıdır,
- » Somut, ölçülebilir sonuçlar üretmek için ortaklıklar eylem odaklı olmak zorundadır.

UNESCO akreditasyon sürecini tamamlamak ve ortak faaliyetlerde bulunmak isteyen Sivil Toplum Kuruluşları, Ankara'da bulunan UNESCO ofisi ile iletişime geçip detaylı bilgi talebinde bulunabilirler.

Dünya Sağlık Örgütü (WHO)

Dünya Sağlık Örgütü 1948 yılında kurulmuş olup sağlık alanında uluslararası teknik işbirliğini teşvik eder; hastalıkları kontrol altına almak ve ortadan kaldırmak için programlar yürütür; böylece yaşam kalitesini arttırmayı amaçlar. Hedefi tüm insanların mümkün olan en yüksek sağlık düzeyine ulaşmasıdır.

Stratejik hedefleri şunlardır,

- » Özellikle yoksul ve dışlanmış nüfuslarda aşırı ölümleri, hastalıkları ve sakatlıkları azaltmak;
- » Sağlıklı yaşam tarzını teşvik etmek ve çevresel, ekonomik, sosyal ve davranışsal nedenlerle ortaya çıkan sağlık risklerini azaltmak;
- » İnsanların yasal taleplerine cevap veren, mali açıdan adil olan daha eşit ve etkili sağlık sistemleri geliştirmek;
- » Uygun sağlık politikaları yapılandırarak, sosyal ve ekonomik, çevre ve kalkınma politikalarının sağlık boyutunu şekillendirmek.

WHO'nun yönetim kurulu üye devletlerden oluşan ve her yıl toplanan Genel Kurul'dur. Karar ve politikaları, hükümetlerin atadığı 32 sağlık uzmanından oluşan ve iki yılda bir toplanan İcra Kurulu tarafından hayata geçirilir.

Merkezi Cenevre'dedir, ayrıca Türkiye'de ofisi bulunmaktadır.

Türkiye'nin BM Bünyesinde Taraf Olduğu Uluslararası İnsan Hakları Sözleşmeleri

Her Türlü İrk Ayrımcılığının Ortadan Kaldırılmasına İlişkin Uluslararası Sözleşme (ICERD):

21 Aralık 1965 tarihinde Genel Kurul tarafından kabul edilen bu sözleşme, 4 Ocak 1969 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Sözleşmenin Denetim Organı İrk Ayrımcılığının Ortadan Kaldırılması Komitesidir. Türkiye sözleşmeyi 13 Ekim 1972'de imzalamıştır.

Medeni ve Siyasi Haklara İlişkin Uluslararası Sözleşme (ICCPR):

16 Aralık 1966 tarihinde Genel Kurul tarafından kabul edilen bu sözleşme, 41.maddesi dışında 23 Mart 1976 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Sözleşmenin denetim organı İnsan Hakları Komitesi'dir. Sözleşme 24 Ekim 2006 tarihinde Türkiye'de yürürlüğe girmiştir.

Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklara İlişkin Uluslararası Sözleşme (ICESCR):

16 Aralık 1966 tarihinde Medeni ve Siyasi Haklara İlişkin Uluslararası Sözleşme ile aynı gün Genel Kurul tarafından kabul edilen ve "İkiz Sözleşmeler" olarak anılan bu sözleşme 3 Ocak 1976 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Sözleşmenin Denetim Organı Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklar Komitesidir. Sözleşme 23 Aralık 2003 tarihinden itibaren Türkiye'de yürürlüğe girmiştir.

Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi (CEDAW):

19 Aralık 1979 tarihinde Genel Kurul tarafından kabul edilen bu sözleşme, 3 Eylül 1981 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Sözleşmenin Dene-

tim Organı Kadınlara Karşı Ayrımcılığın Ortadan Kaldırılması Komitesidir. Sözleşme Türkiye'de 19 Ocak 1986 tarihinde yürürlüğe girmiştir. STK'lar bu Komiteye ülke resmi raporunun dışında Gölge Rapor hazırlayarak, sözleşmenin ülkelerinde ne ölçüde uygulandığını belgeleyebilmektedirler. Ülkemizde STK'lar bu mekanizmayı son derece aktif kullanmaktadırlar.

İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsani veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesi (CAT):

10 Aralık 1984 tarihinde Genel Kurul tarafından kabul edilen bu sözleşme, 26 Haziran 1987 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Sözleşmenin Denetim Organı İşkenceye Karşı Komite'dir. Sözleşme Türkiye'de 1 Eylül 1988 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

Çocuk Haklarına Dair Sözleşme (CRC):

20 Kasım 1989 tarihinde Genel Kurul tarafından kabul edilen bu sözleşme 2 Eylül 1990 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Sözleşmenin Denetim Organı Çocuk Hakları Komitesi'dir. Sözleşme Türkiye'de 4 Mayıs 1995 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

Tüm Göçmen İşçilerin ve Aile Fertlerinin Haklarının Korunmasına Dair Uluslararası Sözleşme (ICMW):

18 Aralık 1990 tarihinde Genel Kurul tarafından kabul edilen bu sözleşme, 1 Temmuz 2003 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Sözleşmenin Denetim Organı Tüm Göçmen İşçiler ve Aile Fertlerinin Haklarının Korunması Komitesi'dir. 8 Temmuz 2004 tarihinde Türkiye'de yürürlüğe girmiştir.

Engelli Bireylerin Haklarına İlişkin Sözleşme (CRPD):

13 Aralık 2006 tarihinde Genel Kurul tarafından kabul edilen bu sözleşme, 3 Mayıs 2008 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Sözleşmenin Denetim Organı Engelli Hakları Komitesidir. 28 Ekim 2009 tarihinde Türkiye’de yürürlüğe girmiştir.

Engellilerin Haklarına İlişkin Ek İhtiyarı Protokol:

Birleşmiş Milletler’de 3 Mayıs 2008 tarihinde yürürlüğe giren protokol, Türkiye’de 10 Şubat 2015 tarihinde Resmi Gazetede yayımlanmıştır.

Mültecilerin Hukuki Durumuna Dair 1967 tarihli Protokol:

Protokol Türkiye’de 31 Temmuz 1968 tarihinden itibaren geçerli sayılmıştır. Türkiye Protokol’ü onaylarken, Mültecilerin Hukuki Durumuna Dair Sözleşme’ye konulan coğrafi sınırlamanın geçerli olmaya devam edeceğini beyan etmiştir.

Soykırımın Önlenmesi ve Cezalandırılması Hakkında Sözleşme:

Türkiye, Sözleşme’ye katılma yoluyla taraf olmuştur. Türkiye’de 31 Temmuz 1951 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

BM ve Sivil Toplum

Birleşmiş Milletler bünyesinde Sivil Toplum Kuruluşlarının aktif olabileceği en önemli organ yukarıda da bahsettiğimiz üzere Ekonomik ve Sosyal Konsey (ECOSOC)’dır. Konsey, STK’ları üç sınıfa ayırmıştır:

Birinci kategorideki kuruluşlar Konsey’in faaliyetleri ile en çok ilgili olan kuruluşlardır; ikinci kategorideki kuruluşların belli alanlarda özel yetkileri vardır, üçüncü statü Konseye ara sıra katkıda bulunan kuruluşlar için verilen geçici danışmanlıktır.

Danışmanlık Statüsündeki STK’lar, Konsey toplantılarına ve onun yardımcı organlarına gözlemci gönderebilir ve alanıyla ilgili konularda yazılı beyanlarda bulunabilir. Ayrıca, her iki tarafı da ilgilendiren konularda Birleşmiş Milletler Genel Sekreterliği ile istişarede bulunabilirler.

Ekonomik ve Sosyal Konsey, STK’ların çalışma alanlarına giren birçok başlığı içinde barındırdığı ve ayrıca Sivil Toplum Kuruluşlarına Konseye akredite olma fırsatı sunduğu için son derece aktif ve etkin bir organdır.

Bir STK ECOSOC’a neden akredite olmalıdır sorusunun en önemli cevabı, ECOSOC politika yapıcılar, parlamenterler, akademisyenler,

Ekonomik ve Sosyal Konsey, STK’ların çalışma alanlarına giren birçok başlığı içinde barındırdığı ve ayrıca Sivil Toplum Kuruluşlarına Konseye akredite olma fırsatı sunduğu için son derece aktif ve etkin bir organdır.

büyük gruplar, vakıflar, ticaret sektörü temsilcileri ve binlerce kayıtlı Sivil Toplum Kuruluşuyla sürdürülebilir kalkınma için çalışmalar yürütmektedir. Konsey'in çalışmaları, konuya dayalı bir yaklaşımla yönlendirilir ve her bir programatik döngüde eşlik eden yıllık bir tema vardır, böylece birden çok paydaş arasında sürekli ve odaklanmış bir tartışma yapılmaktadır.

Danışmanlık statüsü alan Sivil Toplum Kuruluşları karar alma noktasında aktif yer alabilmektedirler. ECOSOC'a akredite STK'lar yazılı ve sözlü olarak bildirimler hazırlayıp paylaşabilmekte ve Birleşmiş Milletler'de kendi etkinliklerini düzenleyebilmektedirler. Bununla birlikte yan oturumlarda BM kuruluşları ile ortak faaliyetlerde bulunma imkanını elde edebilmektedirler. Danışma statüsü STK'lara sadece ECOSOC'a erişim değil aynı zamanda birçok alt organlarına, Birleşmiş Milletler'in çeşitli insan hakları mekanizmalarına ve özel etkinliklere erişim imkânı sağlamaktadır.

***ECOSOC'a akredite
STK'lar yazılı
ve sözlü olarak
bildirimler hazırlayıp
paylaşmakta ve
Birleşmiş Milletler'de
kendi etkinliklerini
düzenlemektedirler.***

ECOSOC'A KİMLER BAŞVURABİLİR?

ECOSOC'a en az iki yıldır faaliyette olan dernek ve vakıflar başvuru yapılabilir.

Başvuru adımları ise kısaca;

- » “ECOSOC”a akredite olmak için öncelikle <http://csonet.org/> web adresine giriniz.
- » Bu web sitesinde yer alan “Danışmanlık Statüsü için Başvuru” linkine tıklayınız.
- » Açılan “Danışmanlık Statüsü için Başvuru” sayfasında ECOSOC'a nasıl başvuru yapacağınız ile ilgili özet halinde başvuru adımları yer almaktadır.

Birinci adımda kurumunuz için profil oluşturmalsınız.

Kurum Profili Nasıl Oluşturulur?

- » “Danışmanlık Statüsü için Başvuru” sayfasında birinci maddede yer alan Kurumunuz için Profil Ekle” bağlantısına tıklayınız.
- » Bağlantıya tıkladıktan sonra açılan sayfada hesap oluşturma linkine tıklayınız.
- » Açılan sayfada kuruma ait bilgileri birkaç adımda doldurmanız gerekmektedir. (Örn: Kurum Adı, İletişim Bilgileri vb.)
- » Bütün bilgileri ekledikten sonra kaydediniz.
- » Kurum profili başvurunuz 3-4 gün içerisinde esa.civilsociety@un.org adresinden profilinizin onaylandığına dair mail alacaksınız. Aynı zamanda BM ECOSOC veri tabanına da kaydolmuş olacaksınız. Bu adımdan sonra BM etkinliklerinden haberdar olacaksınız.

Kurum Profilinizi oluşturduktan sonra; ECOSOC'a Danışmanlık Statüsü'nde başvurabilmek için:

a. Faaliyet Belgesi: Dernek iseniz; İl Dernekler Müdürlüğünden, Vakıf iseniz; Vakıflar Genel Müdürlüğünden kurumunuzun faaliyette olduğuna dair belgeyi temin edebilirsiniz.

Faaliyet belgesi Türkçe olduğundan dolayı yeminli bir tercüman tarafından İngilizceye çevrilerek onaylatılmalıdır.

b. Mali Tablo: Kurumunuza ait bir senelik mali tablo ve banka hesaplarının dokümü hazırlanmalıdır.

c. Kurum Tüzüğü/Senedi: Kurumun ilgili belgesi İngilizce veya Fransızcaya tercüme edilmelidir.

Ekonomik ve Sosyal İşler Dairesi (DESA)

DESA, sürdürülebilir kalkınma, toplumsal cinsiyet eşitliği ve kadının statüsünün güçlendirilmesi, kalkınma politikalarının analizi, nüfus, istatistik, kamu yönetimi ve dijital yönetim, sosyal politika ve kalkınma alanlarında faaliyet gösterir. Sivil Toplum Kuruluşları ve diğer sivil toplum temsilcileri ile yakın işbirliği içindedir.

DESA, konferanslar düzenlemekte, sosyo-ekonomik sorunları ve gelişmeleri takip etmekte, çalışmalarını ya-

DESA, Sivil Toplum Kuruluşları ve diğer sivil toplum temsilcileri ile yakın işbirliği içindedir.

yınlar aracılığıyla paylaşarak BM hedeflerine ulaşılması için katkıda bulunmaktadır.

Sivil Toplum Kuruluşları Komitesi

Komite, Birleşmiş Milletler Ekonomik ve Sosyal Konseyi tarafından benimsenen işlevleri, Konseye akredite olmuş Sivil Toplum Kuruluşlarıyla istişare düzleminde, bu kuruluşlarla bağlantılı olarak yürütür.

Komite, eşit coğrafi dağılıma dayanan ve dört yıllık süre için seçilen 19 üyeden oluşmaktadır. Beş üye Afrika ülkelerinden, dört üye Asya ülkelerinden, dört üye Latin Amerika ve Karayipler'den, dört üye Batı Avrupa ve diğer ülkelerden, iki üye de Doğu Avrupa ülkelerinden olmak üzere temsilciler yer almaktadır.

BM ve Kadın

Birleşmiş Milletler Ekonomik ve Sosyal Konseyi (ECOSOC) Birleşmiş Milletler Şartı'nın 68.maddesi ile kendisine tanınmış olan ekonomik ve sosyal alanlarda komisyon kurma yetkisine dayanarak, 1946 yılında İnsan Hakları Komisyonu'na bağlı çalışacak Kadının Statüsü Alt Komisyonu'nu kurmuştur. İnsan Hakları Komisyonu'nun diğer görevleriyle çok meşgul olacağından duyulan endişe sonucunda kuruluşundan dört ay sonra Komisyon'un statüsü değiştirilerek bağımsız, kendi başına çalışan bir Komisyon haline getirilmiştir.

Kadının Statüsü Komisyonu Birleşmiş Milletler'in toplumsal cinsiyet eşitliğinin geliştirilmesi ve kadınların güçlendirilmesi amacıyla kurmuş olduğu, kadın haklarıyla bağlantılı ilk organdır.

Kadın haklarının bağımsız uzmanlar tarafından savunulmasının daha sağlıklı olacağı yönündeki önerilere rağmen ECOSOC bu öneriyi kabul etmemiş, Komisyon üyelerinin dengeli bir coğrafi dağılımı güvenceye alacak bir şekilde devletlerin temsilcilerinden oluşmasına karar vermiştir.

Komisyon'un başlangıçtaki üye sayısı 15 olup bu sayı 1990 yılında 45 yükseltilmiştir. Üyelerin görev süresi 4 yıldır. Günümüzde 13 üye Afrika'dan, 11 üye Asya'dan, 9 üye Güney Amerika ve Karayiplerden, 8 üye Batı Avrupa ve diğer ülkelerden, 4 üye Doğu Avrupa ülkelerinden seçilmektedir.

**Kadının Statüsü
Komisyonu
Birleşmiş
Milletler'in
toplumsal
cinsiyet eşitliğinin
geliştirilmesi
ve kadınların
güçlendirilmesi
amacıyla kurmuş
olduğu, kadın
haklarıyla
bağlantılı ilk
organdır.**

Kadının Statüsü Komisyonu'nun temel görevi, kadın haklarının siyasi, medeni, ekonomik, sosyal ve eğitim alanlarında geliştirilmesi için ECOSOC'a tavsiyeler ve raporlar hazırlamaktır.

Komisyon'un küresel politikalar geliştirebilmesi amacıyla ECOSOC, BM üyesi ülkelerden kendi ülkelerindeki kadınların hukuki statüleri ve kadınlara yönelik muameleye ilişkin verileri Komisyona sunmalarını istemiştir.

Komisyonun başlangıçtaki etkinliği azalmaya başlayınca yetkilerinin ECOSOC'a devredilmesi önerilmiş ancak bu öneri kabul edilmemiş hatta 1987 yılında alınan bir kararla yetki

ve sorumluluğu arttırılmıştır. Bu kararda ulusal, bölgesel ve uluslararası düzeyde devletler ve sivil toplum örgütlerinin yardımıyla Komisyondan her oturumunda eşitlik, gelişme ve barış konularını ele alması istenmiştir. Üç başlıkta da ortak olarak kadının siyasi, ekonomik, toplumsal konularda ulusal- bölgesel-uluslararası karar alma mekanizmalarına etkili şekilde katılabilmeleri amaçlanmıştır.

Kadının Statüsü Komisyonu, her sene Mart ayında New York'ta iki haftaya yakın bir sürede gerçekleşen bir kısmı Genel Oturumlar, bir kısmı teknik çalışmalar ve STK'ların yan etkinliklerinden oluşan programlar düzenlemektedir. Bu programlar kapsamında Türkiye'den ve dünyanın farklı yerlerinden STK'lar da Komisyon tarafından ilan edilmiş temalar çerçevesinde BM'nin gösterdiği salonlarda etkinlikler gerçekleştirmektedir.

Birleşmiş Milletler Toplumsal Cinsiyet Eşitliği ve Kadının Güçlendirilmesi Birimi (UN Women / BM Kadın Birimi)

UN Women, kadınların güçlendirilmesi ve toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanması amacıyla kurulmuş BM birimidir. UN Women, toplumsal cinsiyet eşitliğinin yaygınlaşması için BM üyesi devletleri desteklemekte ve küresel standartların etkili bir şekilde uygulanmasına katkı sağlamaktadır. Bu kapsamda kadın ve kız çocuklarına yönelik yasa, poli-

**UN Women, toplumsal
cinsiyet eşitliğinin
yaygınlaşması için
BM üyesi devletleri
desteklemekte ve küresel
standartların etkili bir
şekilde uygulanmasına
katkı sağlamaktadır.**

tika, program ve hizmetleri tasarlamak için hükümetler ve sivil toplum ile eşgüdümle faaliyetlerini yürütmektedir.

Genel Kurul 2010 yılında Birleşmiş Milletler Kadınlar için Kalkınma Fonu, Kadınların İleriye Götürülmesi Birimi, Toplumsal Cinsiyet Özel Danışmanı Ofisi, Birleşmiş Milletler Kadınların İlerlemesi için Uluslararası Araştırma ve Eğitim Enstitüsü olarak bilinen dört BM kuruluşu ve ofisinin mevcut görev ve fonksiyonlarını birleştirerek Birleşmiş Milletler Toplumsal Cinsiyet Eşitliği ve Kadının Güçlendirilmesi Birimini oluşturmuştur.

UN Women, politikalar oluşturulması konusunda Kadının Statüsü Komisyonu ve diğer hükümetler arası organları; ayrıca kadınlarla ilgili hususlarda standartların uygulanması konusunda üye devletleri desteklemektedir.

UN Women'ın Türkiye'de ofisi bulunmaktadır.

BM ve Gençlik

Birleşmiş Milletler üye devletlerindeki gençleri karar alma mekanizmalarına ve toplumsal hayata daha fazla dahil etmeyi hedeflemektedir. Bu kapsamda gençliğe verdiği önemi 1995 yılında, 2000 yılı ve ötesi için Dünya Gençlik Eylem Planı (DGEP) ve Milenyum Kalkınma Hedefleri Stratejisini kabul ederek göstermiştir. DGEP hala kullanılmakta olan bir uluslararası stratejidir. Gençlik politikasında DGEP tarafından belirlenmiş 10 Ana Eylem Planının tüm BM üyesi devletler takip etme sözü vermişlerdir.

10 Ana Eylem Planı:

- » Eğitim
- » İstihdam
- » Açlık ve Yoksulluk
- » Sağlık
- » Çevre
- » Madde Bağımlılığı
- » Çocuk Suçluluğu
- » Boş zaman faaliyetleri
- » Kızlar ve genç kadınlar
- » Gençlerin toplumsal hayata ve siyasi kararlara tam ve etkin katılımından oluşmaktadır.

1998 yılında yapılan Dünya Gençlik Forumu ve Gençlikten Sorumlu Bakanların ilk Dünya Konferansı BM tarafından gençliğe dair atılmış adımlardan bir diğeridir. Lizbon'da gerçekleşen konferansta Gençlik Politikası ve Programları hakkında Lizbon Bildirgesi benimsenmiştir. 2005 yılında BM Genel Kurulu'nun teyidi ile gençliğe dair belirlenen 10 Ana Eylem Planına ek olarak;

- » Küreselleşme
- » Bilgi ve İletişim Teknolojileri
- » HIV/AIDS
- » Silahlı Çatışmalar
- » Nesiller arası ilişkiler başlıkları eklenmiştir.

Bu süreçler bütüncül olarak değerlendirildiğinde gençlik politikalarının ve gençlerin katılımının sağlanması için çalışmalar gerçekleştirilmekte, genç neslin karar alma mekanizmalarında etkin olmalarının önemine dair üye devletlerde farkındalık oluşturulması hedeflenmektedir.

Birleşmiş Milletler Üniversitesi

Japonya merkezli küresel bir düşünce kuruluşu ve lisansüstü eğitim kurumudur. Misyonu, işbirlikçi araştırma ve eğitim yoluyla, Birleşmiş Milletlerin, halklarının ve Üye Devletlerinin kaygısı olan insan hayatı, gelişimi ve refah konularına katkıda bulunmaktadır.

Dünyanın her yerinden yüzlerce uzmana araştırma yapma olanağı sağlayan Birleşmiş Milletler Üniversitesi'nin amacı, küresel meselelerde daha fazla bilimsel araştırma ve bilgi paylaşımı gerçekleşmesini sağlamaktır. Doktorasını sürdürülebilirlik alanında yapmayı hedefleyenler için Birleşmiş Milletler Üniversitesi ve Tokyo Üniversitesi ortaklaşa çalışma imkanları sunmaktadır.

BM Gençliğin Odak Noktası, BM Gençlik Programı

Birleşmiş Milletler Ekonomik ve Sosyal İşler Dairesi'nin (UNDESA) Kapsayıcı Sosyal Gelişimi Bölümü altındadır. Birleşmiş Milletler sistemi içerisinde, gençlerin küresel durumuyla ilgili farkındalık oluşturmayı ve haklarını, beklentilerini desteklemeyi amaçlamaktadır. Ayrıca gençlerin barış ve kalkınmanın bir yolu olarak karar alma süreçlerine daha fazla katılımını sağlamak için çalışmaktadır.

Genç Delege Programı

Birleşmiş Milletlere gençlik katılımının bir biçimi de genç delegele- rin, Birleşmiş Milletler Genel Kurulu resmi delegasyonuna ve Ekonomik ve Sosyal Konsey'in çeşitli fonksiyonel Komisyonlarına dâhil edilmesidir. Ulusal düzeyde bir gençlik temsilci programı oluşturmak ve ülkelerin kimin tarafından temsil edileceğine karar vermek Üye Devletlerin sorumluluğundadır. Bir gençlik temsilcisinin rolü ülkeden ülkeye değişir, ancak çoğunlukla gençlikle ilgili konularda delegasyonlarına katkı sağlamayı, toplantılara ve gayri resmi müzakerelere iştirak ederek delegasyonlarının genel çalışmalarına katılmayı içermektedir.

BM Genç Profesyoneller Programı

Genç Profesyoneller Programı, Birleşmiş Milletler Sekreteryasında uluslararası bir memur olarak kariyerine başlamak için yetenekli, yüksek nitelikli profesyonellerin işe alım girişimidir. Yılda bir kez yapılan sınav, yıllık işe alım uygulamasına katılan ülkelerin vatandaşlarına açıktır. Katılan ülkelerin listesi yıllık olarak yayınlanmaktadır ve yıldan yıla değişmektedir.

Katılımcı olarak ilan edilmiş ülke vatandaşı olan, başvuru alanla ilgili en az lisans mezuniyeti bulunan, 32 yaş ve altında, İngilizce veya Fransızca bilenler başvuru yapabilmektedir.

Birleşmiş Milletler Gençlik Gönüllüleri

BM Gençlik Gönüllüleri, 18 ila 29 yaşları arasında, BM faaliyetlerinde gönüllü olarak görev alan gençlerdir. Gençler kendi ülkesinde veya

dünyanın başka bir ülkesinde barış ve sürdürülebilir kalkınmanın gelişmesi için yapılan faaliyetlere destek sağlar.

Birleşmiş Milletler Gençlik Gönüllüleri, farklı kurumlarda görev yapabildiğinden, görev süresinin uzunluğu talep eden kurumun ihtiyaçlarına göre değişmektedir. Ancak BM Gençlik Gönüllülerinin çoğunlukla görev süreleri altı ila yirmi dört ay arasındadır. Bazı durumlarda, ulusal ve uluslararası BM Gençlik Gönüllüleri atamaları altı aydan daha kısadır ve bu görevler “kısa vadeli” görevler olarak adlandırılmaktadır.

BM Gençlik Gönüllüleri bir akademik kurum tarafından desteklendiğinde, BM Gençlik Üniversite Gönüllüleri olarak adlandırılırlar. BM Gençlik Üniversitesi Gönüllüleri genellikle üç ile altı ay arası gibi daha kısa süreli görevler üstlenirler.

BM Gençlik Gönüllüsü olmak için, web sitesi (<https://www.unv.org/become-volunteer>) ve sosyal medya hesaplarındaki duyuruların takip edilmesi gerekmektedir. Ayrıca 25 yaş ve üzerinde, belirli bir uzmanlık alanında birkaç yıl iş tecrübesine sahip gençler, UNV (UN VOLUNTEERS) Küresel Yetenek Havuzu’na kayıtlarını yapabilirler.

Dünya Gençlik Raporu

Dünya Gençlik Raporu (WYR), Birleşmiş Milletler Ekonomik ve Sosyal İşler Dairesi’nin (UNDESA), Kapsayıcı Sosyal Gelişme Birimi’nin (DISD) bir yayınıdır. Rapor, dünya çapında gençlik gelişimi konularını ele almaktadır. İnternet üzerinden erişilebilir, gençlik alanında yapılacak çalışmalar için kaynak bir belge olarak kullanılabilir.

Birleşmiş Milletler Gençlik Geliştirme Ajansları Ağı (IANYD), çalışmaları gençlikle ilgili olan ve temsil edilen BM kurumlarından oluşan bir ağıdır. Amacı, BM’nin gençlik gelişiminde işbirliğini güçlendirerek ve ilgili tüm BM kurumları arasındaki değişimi güçlendirmektedir.

IANYD, BM Kararları, Sözleşmeleri ve gençlerle ilgili uluslararası kabul görmüş kalkınma hedeflerinin uygulanmasındaki ilerlemeyi desteklemekte ve geliştirmektedir.

IANYD, BM Sisteminin gençlik gelişimi konusundaki çalışmalarının anlaşılmasına ve görünürlüğünün arttırılmasına katkıda bulunmaktadır.

IANYD tematik alt çalışma grupları şu şekilde sıralanmaktadır:

- » Gençlik katılımı
- » İş
- » Çevre
- » Barış inşasına gençliğin katılımı
- » Sosyal medya
- » Gençlik politikası
- » Kapsayıcı gençlik gönüllüsü
- » BM Gençlikte Sistem Geneline Eylem Planı

G20

Kurum İsmi:	G20
Orijinal İsim:	Group of 20
Kuruluş Tarihi:	25 Eylül 1999
Kurum Merkezi:	Her yıl değişen dönem başkanlığı mekanizması bulunmaktadır. G20 etkinlikleri dönem başkanının ülkesinde düzenlenmektedir.
Türkiye'nin Üyelik Durumu:	Katılımcı üyedir.
Sivil Toplum Akreditasyonu:	G20'de sivil toplum akreditasyonu bulunmamaktadır ancak alt toplantısı olan C20- Sivil Toplum Kuruluşları tarafından organize edilmektedir.
Kurum İnternet Sitesi:	www.g20.org

G20

G20, uluslararası ekonomik işbirliği için çalışan bir forumdur. Dünya ekonomisinin yaklaşık %85'ini, ticaretin %75'ini ve nüfusunun 2/3'ünü temsil etmekte olan G20, farklı kıtalardan gelişmiş ve yükselen ekonomileri aynı platformda bir araya getiren, kapsayıcı yapısıyla uluslararası ekonomik düzlemde profili giderek yükselen bir oluşumdur.

G20'nin gündemi küresel ekonomi ile bağlantılı olarak, kalkınma, enerji güvenliği, iklim değişikliği, yoksulluğun giderilmesi, istihdam, yolsuzlukla mücadele ve gıda güvenliği gibi diğer alanları da kapsamakta, günümüz ihtiyaçları doğrultusunda ekonomik ve mali sistemin yeniden yapılandırılmasına odaklanmaktadır.

G20'nin bir merkezi veya daimi bir Sekreteryası bulunmamaktadır. Sekreteryaya hizmeti, G20'nin Dönem Başkanlığını üstlenen ülke tarafından bir yıl boyunca yürütülmektedir. G20 hazırlığında ve çalışmalarında üçlü bir sistem bulunmaktadır. Bu sisteme göre, bir önceki yılın başkanı, mevcut başkan ve bir sonraki yılın başkanı ortak çalışmalar yürütmektedir. Böylece merkezi bir yapısı olmayan G20'nin sürdürülebilirliği hedeflenmektedir.

G20 katılımcıları 19 ülke liderleri ve Avrupa Birliği'nden oluşmaktadır. G20 Zirvesi kapsamında liderler yıl boyunca gerçekleştirilen toplantılarda politika tartışmalarına dayanarak bir bildiri veya tebliğ yayınlamaktadır.

G20 çatısı altında B20, C20, L20, T20, W20 ve Y20 yer almaktadır. B20 küresel ekonomi aktörlerini bir araya getirirken C20 sivil toplumu, L20 işçiler ve işçi sendikalarını, T20 düşünce kuruluşlarını, W20 kadınları, Y20 gençleri bir araya getiren toplantılar gerçekleştirmektedir.

Ülkemiz 2015 yılında dönem başkanlığını üstlenmiştir.

Y20 (Youth 20)

G20 Zirvesinin bir gençlik açılım grubu olan Y20, 2010 yılından beri her yıl 18-30 yaş arası üye ülkelerin genç delegelerinin katılımı ile düzenlenmektedir. Her ülkeden beş kişilik bir ekip çeşitli konuların ele alındığı yuvarlak masa toplantılarına katılarak fikirlerini, çekincelerini ve politika önerilerini dile getirirler. Her toplantı sonunda ortak kararları içeren bir bildiri hazırlanmakta ve bu bildiri G20 liderlerine ve resmi muhataplara iletilmektedir. Y20, gençler arasında dünya gündemine dair farkındalık oluşturmak ve karar alma süreçlerine dahil olmak isteyenler için önemli bir enstürmandır. Y20 çalışmaları kapsamında hazırlanan raporlar, G20 Zirvesine sunulmaktadır.

Her sene Y20'nin gerçekleşeceği ülkenin kesinleşmesi ile birlikte Y20'ye bireysel başvuruda bulunmak mümkündür. Ülkemizde Y20 Zirvesine gidecek katılımcıların belirlenmesi ve organizasyonun takibi Diplomasi ve İşbirliği Derneği tarafından yürütülmektedir.

Başvuru için sağlanması gereken genel şartlar:

- » Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olmak,
- » 18-30 yaşları arasında olmak,
- » İngilizce'yi akıcı konuşmak,
- » Y20 gündemlerinden en az biriyle ilgili güçlü bir bilgi altyapısına sahip olmak,
- » 12 ay boyunca Y20'nin faaliyetleri için ayda 10 saat çalışmayı taahhüt etmek,
- » Küresel sorunları çok kültürlü bir perspektifle anlama kapasitesine sahip olmak.

Bu genel şartlar dışında o dönemin Y20 ana konuları ve diğer şartlara dair detaylı bilgi sahibi olmak için <http://youth20.org> incelenebilir.

C20 (Civil 20)

G20' nin 2013 yılından beri sivil toplum katılım grubu olan C20, hükümetler ve iş dünyasından ayrı olarak sivil toplumun sesini duyurabildiği bir platformdur. Küresel Sivil Toplum Kuruluşlarının G20'ye sürdürülebilir ve yapılandırılmış bir şekilde katkı sağlamasına fırsat sunmaktadır. Yürütme Komitesi tarafından yönetilen C20'nin üyelerine ev sahibi ülke tarafından karar verilmektedir. Üyeler ve Yürütme Komitesi sivil toplumun genel kaygılarını ana hatlarıyla açıklayan bir pozisyon raporu hazırlayıp G20 Zirvesinde sunarlar. Her sene C20'de ele alınacak başlıklar değişiklik göstermektedir.

İSLAM İŞBİRLİĞİ TEŞKİLATI (İİT)

Kurum İsmi:	İslam İşbirliği Teşkilatı (İİT)
Orijinal İsim:	Organisation of Islamic Cooperation (OIC)
Kuruluş Tarihi:	25 Eylül 1969
Kurum Merkezi:	Cidde, Suudi Arabistan
Türkiye'nin Üyelik Durumu:	Türkiye kurucu üye statüsündedir.
Sivil Toplum Akreditasyonu:	Sivil Toplum Kuruluşları teşkilat bünyesindeki alanlarına göre ayrılmış uzman kuruluşlarla işbirliğinde bulunmaktadır.
Kurum İnternet Sitesi:	https://www.oic-oci.org

İSLAM İŞBİRLİĞİ TEŞKİLATI (İİT)

İslam Konferansı Örgütü, 21 Ağustos 1969 tarihinde Avustralyalı radikal bir Yahudi tarafından Kudüs'te bulunan Mescid-i Aksa'nın, kundaklanması sonrasında İslam dünyasında uyanan tepkiler üzerine, 22–25 Eylül 1969 tarihlerinde Rabat'ta ilk kez düzenlenen İslam Zirve Konferansı'nda alınan bir kararla İslam Dünyasının hak ve çıkarlarını korumak, Üye Devletler arasında işbirliği ve dayanışmayı güçlendirmek amacıyla kurulmuştur.

İslam İşbirliği Teşkilatı, Birleşmiş Milletler Örgütü'nden sonra dünya üzerinde en geniş ikinci katılımlı hükümetler arası örgüttür.

Türkiye'nin kuruluşundan beri üye olduğu Teşkilatın 57 üyesi bulunmaktadır.

1970 Mart ayında Cidde'de gerçekleştirilen Birinci İslam Dışişleri Bakanları Konferansında Genel Sekreterliğin oluşturulmasına ve Sekreteryanın Cidde'de faaliyet göstermesine karar verilmiş, ayrıca bir Genel Sekreter atanmıştır. Teşkilatın en üst düzeyde karar alma organı olan Zirve toplantıları üç yılda bir, Devlet ve Hükümet Başkanları seviyesinde düzenlenmektedir. Üye ülkeler zirve toplantılarına coğra-

fi gruplar (Arap, Asya ve Afrika) esasına göre dönüşümlü olarak ev sahipliği yapmaktadır.

İslam İşbirliği Teşkilatı'nın Organları

İslam Zirvesi:

Teşkilatın, karar alma konusunda en üstte yer alan organıdır. Zirve, üye ülkelerin devlet başkanlarından oluşmakta ve her üç yılda bir üye toplantıları yapmaktadır. İİT hedeflerine ulaşmak için görüşmeler yapılmakta ve izlenecek yol ve yöntemler belirlenmektedir.

Zaman zaman gündemi ilgilendiren ve İslam dünyasının müdahale etmesi gereken konular için olağanüstü zirve toplantıları da yapılmaktadır.

Türkiye, 2016 yılında “Adalet ve Barış İçin Birlik ve Dayanışma” temasıyla İstanbul ev sahipliğinde düzenlenen zirveyle üç yıl süre için dönem başkanlığını üstlenmiş, 2019 yılında bu başkanlığı Mekke’de düzenlenen zirveyle Suudi Arabistan’a devretmiştir.

Dışişleri Bakanları Konseyi:

İslam Zirvesinden sonra Teşkilatta bulunan en önemli karar alma mekanizmasıdır. Yılda bir kere olmak üzere üye ülkelerde toplantılar gerçekleştirilmektedir. Bu toplantılarda Teşkilatın amacına yönelik kararlar alınmakta ve bir önceki toplantıda alınan kararların takip edilmektedir.

Daimi Komiteler:

İslam İşbirliği Teşkilatı ve üye ülkeler için önem taşıyan konularda sürdürülebilir çalışmalar yapmak üzere çeşitli komiteler kurulmuştur. Bu komitelere devlet başkanları ev sahipliği yapmaktadır.

- » **Kudüs Komitesi:** Fas Kralı başkanlık etmektedir.
- » **Enformasyon ve Kültürel İşler Daimi Komitesi (COMIAC):** Senegal Cumhurbaşkanı başkanlık etmektedir.
- » **Ekonomik ve Ticari İşbirliği Daimi Komitesi (COMCEC- İSEDAK):** Türkiye Cumhurbaşkanı başkanlık etmektedir.
- » **Bilim ve Teknolojik İşbirliği Komitesi (COMSTECH):** Pakistan Cumhurbaşkanı başkanlık etmiştir.

İcra Komitesi:

İcra Komitesi gerekli durumlarda toplanmakta ve İslam dünyasını ilgilendiren bu konularda çözüm bulmak için çalışmalar yapılmaktadır.

Uluslararası İslami Adalet Divanı:

1987 yılında Kuveyt’te yapılan 5. Konferansta Uluslararası İslam Adalet Divanı kurulmuş ve misyon tanımlaması yapılmıştır. Dakar’da düzenlenen 11. Konferansta İKÖ’nün asli organı olarak kabul edilmiştir.

Bağımsız Daimi İnsan Hakları Komisyonu:

Mekke’de düzenlenen 3.Olağanüstü İslam Zirvesinde kabul edilen İİT on yıllık eylem planı çerçevesinde kurulması kararlaştırılan Bağımsız Daimi İnsan Hakları Komisyonu (BBİHK) 2011 tarihinde resmi olarak faaliyete geçirilmiştir.

Genel Sekreterlik:

Genel Sekreter Teşkilatın baş idari yetkilisi sıfatını taşır. En fazla iki dönem görev yapabilen Genel Sekreterin görevleri:

- » Teşkilatı ilgilendiren konuları yetkili organların gündemine taşımak,
- » Toplantılarda alınan karar ve tavsiyelerin uygulanmasını denetlemek,
- » Teşkilatın organlarının çalışmalarını koordine etmek,
- » Genel Sekreterliğin program ve bütçesini hazırlamak,
- » Teşkilatın çalışmaları hakkında yıllık rapor hazırlamak.

Alt Organlar:

Örgüt çatısı altında İslam Zirvesi ve DBK tarafından oluşturulmuş, bütçesi DBK tarafından belirlenen kurumlardır.

Kurumlar:

- » İslam Ülkeleri İstatistik, Ekonomik ve Sosyal Araştırma ve Eğitim Merkezi (SESRIC)/Ankara
- » İslam Tarih, Sanat ve Kültür Araştırma Merkezi (IRCICA)/İstanbul
- » İslam Teknoloji Üniversitesi (IUT)/Dakka
- » İslami Ülkeleri Ticareti Geliştirme Merkezi (ICDT)/Kazablanka
- » İslam Fıkıh Akademisi (Cidde)
- » İslami Dayanışma Fonu ve Vakfı (Cidde)

Uzmanlık Kuruluşları:

- » İslam Kalkınma Bankası (İKB)
- » İslam Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü (ISESKO)
- » İslami Devletler Yayın Organizasyonu (ISBO)
- » Uluslararası İslam Haber Ajansı (IINA)
- » Uluslararası Kızılay İslami Kurulu (ICIC)
- » Bilim, Teknoloji ve Yenilik Organizasyonu (STIO)

İlgili Kuruluşlar:

- » İslam Ticaret Sanayi ve Tarım Odası (Karaçi) (ICCIA)
- » İslami Başkentler ve Şehirler Organizasyonu (Cidde) (OICC)
- » İslami Dayanışma Oyunları Sporları Federasyonu (Riyad) (ISSF)
- » Uluslararası Arap-İslami Okullar Dünya Federasyonu (Kahire)
- » İslami Armatörler Cemiyeti Örgütü (Cidde)
- » İslam İşbirliği Teşkilatı Gençlik Forumu (ICYF) (İstanbul)
- » Uluslararası Müslüman İzciler Birliği (Cidde) (IUMS)
- » İslam Ülkeleri Müşavirlik Federasyonu (FCIC)/İstanbul
- » İslam Dünyası Bilimler Akademisi/Amman
- » İslam Bankaları ve İslam Finans Kuruluşları Genel Konseyi/Cidde
- » İİT Bilgisayar Acil Müdahale Ekibi/Selengor
- » İslam Ülkeleri için Standartlar ve Metroloji Enstitüsü (SMIIC)/İstanbul
- » Uluslararası Malezya İslam Üniversitesi (IIUM)/Kuala Lumpur

Ülkemizdeki İİT Kuruluşları

Daimi Komite:

- » İslam İşbirliği Teşkilatı Ekonomik ve Ticari İşbirliği Daimi Komitesi (İSEDAK)

Alt kuruluşlar:

- » İslam Ülkeleri İstatistik Ekonomik ve Sosyal Araştırma ve Eğitim Merkezi (SESRIC)
- » İslam İşbirliği Teşkilatı İslam Tarih, Sanat ve Kültür Araştırma Merkezi (IRCICA)

Üç ilgili kuruluş:

- » İslam İşbirliği Diyalog ve İşbirliği Gençlik Forumu (ICYF),
- » İslam Ülkeleri Müşavirler Federasyonu (FCIC),
- » İslam Ülkeleri Standartlar ve Metroloji Enstitüsü (SMIIC)

Söz konusu kuruluşlar ve Komite görev yönergeleri çerçevesinde üye ülkeler arasındaki işbirliğini artırmaya yönelik çeşitli projeler üretmekte ve mevcut projelere destek vermektedir.

İSLAM İŞBİRLİĞİ TEŞKİLATI VE GENÇLİK

İslam İşbirliği Teşkilatı ve gençlik kapsamında ele alınması gereken en önemli başlık, İslam İşbirliği Teşkilatı Gençlik Forumu (ICYF)'dur. Bu yapıyla ilgili detaylı bilgi kitabın ilgili sayfalarında yer almaktadır.

Aşağıda bunun dışındaki başlıklar özetlenmiştir. Çeşitli kaynaklardan ulaştığımız bu teorik bilgilerin fonksiyonelliği veya kapsayıcılığıyla ilgili yeterli dokümantasyon bulunmamaktadır. İslam İşbirliği Teşkilatı bünyesinde gençlik ve katılımcılığın artması için Sivil Toplum Kuruluşlarının aktif savunuculuk yapması önemlidir.

İslam İşbirliği Teşkilatı Uluslararası Staj Programı (OIC INTERN)

İslam İşbirliği Teşkilatı Uluslararası Staj Programı (OIC INTERN); SESRIC, YTB, Ensar Vakfı ve TOBB paydaşlığı ile İslam İşbirliği Teşkilatı'na üye ülkelerin vatandaşı olan öğrencilere yönelik yürütülen uluslararası bir staj programıdır.

Programın temelleri ilk olarak 2010 yılında İslam Ülkeleri Mesleki Eğitim İşbirliği Programı (OIC-VET) kapsamında Türkiye'de okuyan uluslararası öğrencilere yönelik gerçekleştirilen örnek staj uygulaması ile atılmıştır.

OIC INTERN; staj süresince verilecek çeşitli eğitim ve danışmanlık hizmetleriyle stajyerlerin liderlik, girişimcilik ve iletişim becerileri kazanması amaçlanmaktadır.

OIC-SCOPE

İİT Bursu Eğitim Olanakları (OIC-SCOPE), SESRIC aracılığı ile, İİT Üyesi Ülkelerin ilgili makamları tarafından, diğer İİT Üyesi Ülkelere ait öğrenciler için özel olarak uluslararası arenaya duyurulmuş farklı çalışma alanlarındaki bursların paylaşılması için başlatılan bir bilgi aracıdır.

Dünyanın farklı yerlerinden gelen burs olanakları ile ilgili soruları cevaplamak amacıyla merkez açıklayıcı bir kitapçığın web sitesinde yayınlayacağını duyurmuştur. Birçok İİT Üyesi Ülke, diğer ülkelerden gelen öğrencilere burs imkanları sunsa da, İİT Üyesi Ülkelerde çalışma bursuyla ilgili bilgilerin toplanabileceği belirli ve tek tip bir kaynak bulunmamaktadır. Bu sebeple kurulan OIC-SCOPE başta YTB'nin bursları olmak üzere birçok üye ülkeden burs imkanlarına internet sitesinde yer vermeyi hedeflemektedir.

OIC-UniCaB

SESRIC, İİT Üyesi Ülkelerde üniversitelerin kurumsal kapasitelerinin güçlendirilmesini amaçlayan İİT Üniversite Kapasite Geliştirme (OIC-UniCaB) Programını başlatmıştır. Program, üniversitelerin uluslararası kapasitelere ve uzmanlıklara ulaşmalarını sağlayan üniversiteler arası ortaklıklar kurarak kurumsal kapasitelerini geliştirmelelerini, kendi eğitim ve araştırma faaliyetlerini genişletmelerini, gelişim perspektiflerini geliştirmelerini, yüksek öğrenim konularındaki zorlukların ortaklaşa çözümünü hedeflemektedir. Program henüz faaliyete geçirilmemiştir.

İSLAM İŞBİRLİĞİ TEŞKİLATI VE KADIN

İslam İşbirliği Teşkilatı son yıllarda kadına yönelik birçok faaliyette bulunmakta, üye ülkelerdeki kadınların konumlarının güçlendirilmesini öncelikli hedefleri arasına koymaktadır.

Bu kapsamda 2008 yılında yapılan İKÖ Üye Ülkelerinin Kalkınmasında Kadının Rolü II. Bakanlar Konferansı sırasında kabul edilen “Kadınların İlerlemesi İçin Eylem Planı (OPAAW) ile bir kadın merkezinin kurulması tavsiye edilmiştir. Bu çerçevede 2009 yılında düzenlenen Dışişleri Bakanları Konseyi 36. Toplantısında Kadının İlerlemesi Teşkilatının kurulmasına karar verilmiştir.

İİT'nin uzman kuruluşlarından biri olarak faaliyete geçmesi öngörülen merkezi Kahire olması planlanan teşkilatın tüzüğü 12. İİT Zirvesi sırasında, 4 Şubat 2013 tarihinde imzalanmıştır.

İSLAM İŞBİRLİĞİ TEŞKİLATI VE SİVİL TOPLUM

İslam İşbirliği Teşkilatı Üyesi Ülkelere İlişkin Mesleki Eğitim ve Öğretim Programı (OIC-VET)

SESRIC tarafından kamu ve özel sektördeki mesleki eğitim ve öğretimin kalitesini arttırmak amacıyla tasarlanan ve geliştirilen bir programdır. Üye ülkelerdeki bireylerin bilgi ve becerilerini geliştirme ve böylece ekonomik kalkınmasına, rekabet edebilirliğine katkıda bulunma ve İİT Üye Ülkeleri arasında bilgi paylaşımını kolaylaştırma fırsatlarını destekleme ve geliştirme amacıyla kurulmuştur.

Sivil Toplum Kuruluşları “oicvet.org” üzerinden kayıt işlemlerini gerçekleştirerek ortak kuruluş olarak çalışmalara katılabilmektedirler.

OIC-VET bünyesinde bulunan programlar neticesinde birçok alandan eğitimler/ortaklıklar gerçekleştirilebilmektedir. Sivil Toplum Kuruluşları özelinde açılan “Sivil Toplum Kapasite Geliştirme” Programı ile İslam İşbirliği Teşkilatı üye ülkelerindeki sivil toplumun geliştirilmesi hedeflenmektedir.

Ayrıca insani yardım alanında çalışan STK’lar başvuru yaparak Teşkilat nezdinde istişari statü alabilmektedirler. Bu statü İİT’nin gerçekleştirdiği toplantılara katılım, konuşma yapma, dünyanın farklı bölgelerinde insani yardım faaliyetlerinde öncü rol oynama gibi imkanlar oluşturmaktadır.

Ancak yine sahada yaptığımız gözlem, araştırma ve deneyimlerimiz bu başvuru sürecinin ve akretasyonun Batılı örneklerde olduğu gibi, stradart, şeffaf ve kurallar çerçevesinde yürütülmediğini açıkça ortaya koymaktadır. Bu kapsamda STK’ların takipte olması, sürece yönelik savunuculuk faaliyetleri yapması İslam İşbirliği Teşkilatı’nın STK’larla nitelikli işbirliğini artıracaktır.

İSLAM İŞBİRLİĞİ TEŞKİLATI GENÇLİK FORUMU (ICYF)

İSLAM İŞBİRLİĞİ TEŞKİLATI GENÇLİK FORUMU (ICYF)

Kurum İsmi:	İslam İşbirliği Gençlik Forumu
Orijinal İsim:	Islamic Cooperation Youth Forum (ICYF)
Kuruluş Tarihi:	2004 yılında İslam Konferansı Diyalog ve İşbirliği için Gençlik Forumu adıyla kurulmuş 2009 yılında İslam İşbirliği Gençlik Forumu adını almıştır.
Kurum Merkezi:	İstanbul, Türkiye
Türkiye'nin Üyelik Durumu:	Türkiye kurucu ve koordinatördür
Sivil Toplum Akreditasyonu:	Sivil Toplum Kuruluşları ülkelerindeki Gençlik Bakanlıkları aracılığı ile veya direkt olarak Forumla işbirliğinde bulunabilmektedir.
Kurum İnternet Sitesi:	https://www.icyf-dc.org/

Gençlik Forumu, İslam İşbirliği Teşkilatında zamanla fark edilen gençlik yapılanması eksikliğinden doğmuş olan bir yan kuruluştur. 2004 yılında Türkiye ve Azerbaycan'ın desteğiyle kurulmasına karar verilmiştir.

İslam İşbirliği Teşkilatı Gençlik Forumu, ilk olarak 2004 yılında İslam Konferansı Diyalog ve İşbirliği için Gençlik Forumu adıyla İstanbul'da kurulmuş, 2008 yılında İslam İşbirliği Teşkilatı, Forum ve Türkiye Cumhuriyeti arasında imzalanan uluslararası sözleşme ile uluslararası örgüt ve diplomatik misyon niteliği kazanmış öte yandan İslam İşbirliği Teşkilatı tarafından da ilgili kuruluş olarak resmen tanınmıştır. Son yapılan Genel Kurul ile birlikte ismi İslam İşbirliği Gençlik Forumu (ICYF) olarak değiştirilmiştir.

İslam İşbirliği Teşkilatı üyesi ülkelerin ve diğer ülkelerde yaşayan Müslüman nüfusun gençlerinin her yönüyle gelişmesi, çok yönlü işbirliklerinin sağlanması ve yoğun bir diyalog ortamının oluşturulması temel amaçlarıdır.

Forum Yönetim Organlarının ilgili kararları ve İİT Dışişleri Bakanları Konseyi ile İslam Gençlik ve Spor Bakanlar Konferansı'nın ilgili kararları doğrultusunda çalışmaktadır.

Türkiye, Forum'a 2009 yılında imzalanan anlaşma doğrultusunda İstanbul'da ev sahipliği yapmaktadır.

ICYF Proje Çağrıları

İslam İşbirliği Teşkilatı Gençlik Forumu (ICYF), genç girişimciler, öğrenciler, gençlik önderliğindeki kuruluşların temsilcileri ve aktif topluluk temsilcileri tarafından yürütülen projeler için çağrılarda bulunmaktadır. ICYF diyalogu ve işbirliğini teşvik etmeyi, toplulukları yeniden inşa etmeyi ve İİT devletlerinin refahını olumlu yönde etkilemeyi amaçlayan projeleri finanse edip desteklemeyi hedeflemektedir. Proje başvuruları İİT ülkelerindeki tüm genç kadın ve erkeklere açıktır. Gençlik odaklı STK'lar ve STK'da aktif olan genç girişimciler başvurabilmektedir.

Sürdürülebilir kalkınma, girişimcilik ve toplumsal katma değer oluşturan konularda genç fikirlerin desteklenmesine olanak sağlamaktadır.

Bu fonlar özellikle kriz durumunda olan Filistin, Suriye veya Afrika ülkeleri için kullanılmaktadır.

OIC YOUTH CAPITAL

İslam İşbirliği Teşkilatı üye devletleri bünyesinde olan şehirlerin gençlik başkenti seçerek, İslam Dünyası gençlerinin belirtilen başkentte bir araya gelmesi ve çeşitli etkinliklere katılımı hedeflenmektedir. Bu fa-

aliyet gençlerde kültürel ve değerler odaklı bir etkileşim oluşturmaktadır.

MODAL OIC

Forum tarafından üstlenilen organizasyon; uluslararası ilişkiler teorisi, pratiği, etkin iletişim ve çok taraflı diplomasi konularında katılımcıları eğitmeyi amaçlayan İslam İşbirliği Teşkilatı'nın (OIC) akademik bir simülasyonudur. Üye ülkelerin gençlerinin katıldığı bu faaliyetin etkisi her geçen yıl artmaktadır.

YOUNG BUSINESS HUB

Genç İş Merkezi Platformu (YBH), İslam İşbirliği Örgütü'ne (OIC) bağlı olan İslam İşbirliği Gençlik Forumu'nun (ICYF) ortak bir girişimidir. İslam dünyası genç girişimcilerine güvenli mentorluk ve finansal destek sağlamayı hedeflemektedir.

ICYF Akreditasyon ve Katılım

- » ICYF bünyesinde bireysel temsil için herhangi bir mekanizma bulunmamaktadır.
- » Gençlerin Foruma katılımı üye oldukları bir Sivil Toplum Kuruluşu vasıtası veya etkinliklere iştirak etme şeklinde gerçekleşebilmektedir.
- » Sivil Toplum Kuruluşları, ICYF üyesi olmak için, ülkelerin ilgili bakanlıklarından onay yazısı aldıktan sonra Genel Kurul veya Yönetim Kurulu onayı ile üyelik işlemlerini tamamlayabilmektedir. Böyle bir başvuru için ülkemizde Gençlik ve Spor Bakanlığı'ndan tavsiye mektubu

almak gerekmektedir. ICYF'e üye olmayan Sivil Toplum Kuruluşları faaliyetlerden haberdar olmak ve etkin işbirliği yapmak için protokol imzalayabilmektedir.

- » Forum, gençlerin bireysel katılımlarını desteklemek amacıyla yıl içerisinde ev sahibi ülke ve diğer üye ülkelerde yılın çeşitli zamanlarında etkinlikler, yarışmalar, kamplar düzenlemektedir. Forumun internet sitesi ve sosyal medya hesapları takip edilerek etkinliklerden haberdar olunabilir.

TÜRK DİLİ KONUŞAN ÜLKELER İŞBİRLİĞİ KONSEYİ

Kurum İsmi:	Türk Dili Konuşan Ülkeler İşbirliği Konseyi
Kısa İsim:	Türk Konseyi/Türk Keneşi
Kuruluş Tarihi:	3 Ekim 2009
Kurum Merkezi:	İstanbul, Türkiye
Türkiye'nin Üyelik Durumu:	Türkiye kurucu üye statüsündedir.
Sivil Toplum Akreditasyonu:	STK'lar için Türk Konseyi'nde akreditasyon sistemi bulunmamaktadır. Ancak Türk Konseyi Gençlik Platformu'nun gençlik STK'larına temsiliyet imkanı oluşturması gündemdedir.
Kurum İnternet Sitesi:	https://www.turkkon.org/tr

TÜRK DİLİ KONUŞAN ÜLKELER İŞBİRLİĞİ KONSEYİ

Türk Dili Konuşan Ülkeler İşbirliği Konseyi (Türk Konseyi), Türk dili konuşan ülkeler arasında kapsamlı bir işbirliği geliştirilmesini teşvik etmek amacı ile uluslararası bir örgüt olarak 2009 yılında kurulmuştur. Türk Konseyi'nin kurucu üyeleri Azerbaycan, Kazakistan, Kırgızistan ve Türkiye'dir. 3 Eylül 2018 tarihinde Çolpon Ata'da düzenlenen Zirvede Macaristan Konseye gözlemci üye olarak katılmıştır. 14 Eylül 2019 tarihi itibarıyla Özbekistan Türk Konseyi üye ülkeler arasında yer almaktadır.

***Türk Konseyi,
1992 yılından beri
toplanan, "Türkçe
Konuşan Devletler
Devlet Başkanları
Zirveleri" sonucunda
ortaya çıkan ortak
siyasi irade üzerine
kurulmuştur.***

Türk Konseyi'nin temel belgeleri olan 3 Ekim 2009 tarihli Nahçıvan Anlaşması ve 16 Eylül 2010 tarihli İstanbul Bildirisi'ne göre, TDİK üyesi ülkeler, Birleşmiş Milletler Anlaşması'nın amaçları ve ilkelerinin yanı sıra uluslararası hukukun diğer evrensel olarak tanınan ilkelerini benimsemiştir. Barış ve güven-

liğin korunması ile iyi komşuluk ilişkilerinin geliştirilmesine ilişkin uluslararası normlar, Türk Konseyi çatısı altında yürütülecek işbirliğinin zeminini oluşturmaktadır.

***Türk Konseyi üye
ülkeler arasında
siyaset, ekonomi,
gençlik, spor, eğitim,
bilim, ulaştırma,
turizm, gümrük,
diaspora, medya,
enformasyon,
bilgi ve iletişim
teknolojileri gibi
alanlarda işbirliği
gerçekleştirmektedir.***

Nahçıvan Anlaşmasının önsözünde üye devletler, Birleşmiş Milletler Anlaşması'nın amaç ve ilkelerine bağlılıklarını teyit ederek, Türk Konseyi'nin temel amacını, Türk Dili Konuşan devletler arasında kapsamlı işbirliğini derinleştirmek, bölgesel ve küresel barış ile istikrara katkıda bulunmak olarak tanımlamışlardır. Üye ülkeler ayrıca, demokrasi, insan haklarına saygı, hukukun üstünlüğü ve iyi yönetim gibi temel ilkelere bağlılıklarını ifade etmişlerdir. Türk Konseyi kapsamındaki işbirliği, üye ülkeler arasındaki ortak tarih, kültür, kimlik ve Türk dili konuşan halkların dil birliğinden kaynaklanan özel dayanışma temelinde inşa edilmektedir. Türk Konseyi üye ülkeler arasında farklı

alanlarda işbirliği içerisindedir. Siyaset, ekonomi, gençlik, spor, eğitim, bilim, ulaştırma, turizm, gümrük, diaspora, medya, enformasyon, bilgi ve iletişim teknolojileri gibi alanlarda işbirliği gerçekleştirilmektedir.

Örgütün, Nahçıvan Anlaşması'nın 2. Maddesinde ortaya konulan temel amaç ve görevleri şunlardır:

- » Taraflar arasında karşılıklı güvenin güçlendirilmesi,
- » Bölge ve bölge dışında barışın korunması,
- » Dış politika konularında ortak tutumlar benimsenmesi,
- » Uluslararası terörizm, ayrılıkçılık, aşırılık ve sınır ötesi suçlarla mücadele için eylemlerin koordine edilmesi,
- » Ortak amaçlarla ilgili her alanda etkili bölgesel ve ikili işbirliğinin geliştirilmesi,
- » Ticaret ve yatırım için uygun koşulların yaratılması,
- » Kapsamlı ve dengeli bir ekonomik büyüme, sosyal ve kültürel gelişimin amaçlanması,
- » Hukukun üstünlüğünün sağlanması, iyi yönetim ve insan haklarının korunması konularının tartışılması,
- » Bilim, teknoloji, eğitim ve kültür alanlarında etkileşimin genişletilmesi,
- » Kitle iletişim araçlarıyla etkileşimin ve daha yoğun bir iletişimin teşvik edilmesi,
- » Hukuki konularda bilgi değişimi ve adli işbirliğinin teşvik edilmesi.

Türk Konseyi'nin uluslararası ortakları arasında:

- » Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP),
- » Birleşmiş Milletler Güney-Güney İşbirliği Ofisi (UNOSSC),
- » Gençlik Dayanışması Fonu (UNAOC),

- » Dünya Turizm Örgütü (UNWTO),
- » Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı(OSCE),
- » Ekonomik İşbirliği Örgütü (ECO),
- » Karadeniz Ekonomik İşbirliği Örgütü& (BSEC&PABSEC),
- » İslam İşbirliği Teşkilatı (OIC),
- » Dünya Gümrük Örgütü (WCO),
- » Uluslararası Spor Güvenliği Merkezi(ICSS&SIGA),
- » Asya'da İşbirliği ve Güven Arttırıcı Önlemler Konferansı (CICA) yer almaktadır.

Türk Konseyi ve Gençlik

Üye ülkelerin gençlerinin iletişimlerini güçlendirmek amacı ile Türk Konseyi'nin gençlere yönelik gençlik kampları, gençlik festivalleri, üniversite spor oyunları, Dünya Göçebe Oyunları gibi organizasyonları bulunmaktadır. 3 Eylül 2018 tarihinde "Gençlik ve Ulusal Sporlar" ana teması ile gerçekleşen Zirvenin sonunda gençlik yapılanması kurulmasına karar verilmiştir. Bu kapsamda oluşturulan Genç Liderler Forumu, Türk Konseyi'ne üye ülkelerin genç temsilcilerinin katılımlarıyla gerçekleşen bir programdır. Bu programlarda Türk Dünyası gençleri, gelecek beklentileri, hedefleri ve toplumsal sorunlar gibi konuları, uygun temalar altında buluştukları forumlarda tartışma imkânı bulmaktadırlar. Genç Liderler Forumlarının en önemli çıktılarından biri de Türk coğrafyası gençlerinin, kendi karar mekanizmalarını

oluşturabilecekleri Türk Konseyi Gençlik Platformu'nun kurulmasıdır.

25-29 Kasım 2018 tarihleri arasında "Türk Konseyi Genç Liderler Forumu"nun ilki üye ülkelerden gelen genç temsilcilerinin katılımıyla Nahcivan'da gerçekleştirilmiştir.

Platformun hedefleri arasında;

- » Türk dili konuşan ülkelerdeki gençleri güçlendirmek için devlet ve devlet dışı aktörler ile ortaklaşa çalışarak Nahçıvan Antlaşması'nın hedeflerine katkı sağlamak,
- » Gençleri karar alma süreçlerine dahil etmek,
- » Gençlik gelişimi stratejilerini desteklemek,
- » Üye ülkelerdeki gençleri güçlendirmeye yönelik proje planları ve faaliyetler yapmak,
- » Dünya Gençlik Eylem Planı (WPAY) 2030 sürdürülebilir kalkınma gündemini hayata geçirmek,
- » Etkili koordinasyon ve işbirliği sağlamak amacıyla gençlik politikası üzerine ortaya konulan tüm veri ve araştırma sonuçlarından faydalanmak yer almaktadır.

Tüm bu hedefler doğrultusunda gerçekleştirilen Forum'da gençlerin fikirleri dinlenmiş, Konseyde gençlerin söz hakkı sahibi olması ve

***Türk Dünyası gençleri,
gelecek beklentileri,
hedefleri ve toplumsal
sorunlar gibi konuları,
uygun temalar
altında buluştukları
forumlarda tartışma
imkanı bulmaktadırlar.***

daha fazla iletişimde bulunması amacı ile neler yapılabilir sorusuna cevaplar aranmıştır.

23 Nisan 2019 tarihinde Genç Liderler Forumu'nun ikinci si Türkistan'da gerçekleştirilmiştir. Türk Konseyi çerçevesinde gençlik işbirliğini güçlendirmenin yolları, Üye Devletlerde yaşayan gençliğin beklentileri, Türk Konseyi'nin mevcut ve gelecekteki faaliyetlerine ilişkin öneriler ve bunların gelişim perspektifleri üzerinde durulmuştur. Gençlik Platformunun şekillendirilmesine dair kararlar bu forumda ele alınmıştır.

Türk Konseyi Gençlik Platformu, Özbekistan hariç üye ülkelerin Gençlik ve Spor Bakanlıkları'nın belirlediği delegasyonlardan oluşan bir gençlik yapılanmasıdır. Platformun ilk Genel Kurulu 13 Ekim 2019 tarihinde üye ülkelerden katılan gençlik STK'ları temsilcileri ile Bakü'de gerçekleştirilmiştir.

***Türk Konseyi, yakın
zamanda kurulan
bir yapı olmasına
rağmen Türk
dünyasındaki bağları
kuvvetlendirme ve
işbirliklerini artırma
noktasında etkili
çalışmalar hayata
geçirmektedir.***

Genel Kurul Üyeleri, her üye ülkenin onar kişilik temsil heyetlerinden oluşmuş, Gençlik Platformunun Yönetim Kurulu; üye ülkelerin temsilcileri arasından seçilen üçer kişi ile belirlenmiştir. Kazakistan üç, Kırgızistan üç, Türkiye üç ve Azerbaycan dört kişi ile Platformun Yönetim Kurulunda yer almıştır. Azerbaycan dönem başkanlığı yaptığı için başkan artı üç yönetim kurulu üyesi ile temsil edilecektir. Yönetim Kurulunda her ülkeden birer

kişi başkan yardımcısı olarak seçilmiştir.

Türk Konseyi, yakın zamanda kurulan bir yapı olmasına rağmen Türk dünyasındaki bağları kuvvetlendirme ve işbirliklerini artırma noktasında etkili çalışmalar hayata geçirmektedir. Bu bağlamda gençlerin Konsey içerisinde daha aktif söz hakkı sahibi olacağı ve bunun için çalışmaların devam edeceği düşünülmektedir. Gençler ve Gençlik STK'ları olarak bu bölgelerdeki gençlerle irtibat halinde olmak, projeler üretmek, için Türk Konseyi'nin çalışmalarını yakından takip etmek önem arz etmektedir.

STK'ların Türk Konseyi'ne akredite olabileceği sistem bulunmamaktadır. Ancak Türk Konseyi Gençlik Platformu'nun gençlik STK'larına temsiliyet imkanı oluşturması gündemdedir.

STK'ların Türk Konseyi'ne akredite olacağı bir sistem bulunmamaktadır. Ancak Türk Konseyi Gençlik Platformu'nun gençlik STK'larına temsiliyet imkanı oluşturması gündemdedir.

TÜRK KONSEYİ İLE İLİŞKİLİ KURUMLAR

TÜRKSOY

Azerbaycan, Kırgızistan, Kazakistan, Özbekistan, Türkmenistan ve Türkiye Cumhuriyeti Kültür Bakanları tarafından 1993 yılında imzalanan anlaşma ile kurulmuştur. Türk Dünyasının UNESCO'su olarak tanımlanan TÜRKSOY kurulduğu günden bu yana Türk kültürünü gelecek nesillere aktarmak, Türk halklarının kardeşliğini ve gönül birlikteliğini güçlendirmek için çalışmaktadır.

KKTC, Rusya Federasyonu'na bağlı Tataristan, Başkurdistan, Altay, Saha, Tıva, Hakas Cumhuriyeti ve Moldova'ya bağlı Gagavuz Yeri TÜRKSOY'da gözlemci üye olarak yer almaktadırlar. Türk Dili Konuşan Ülkeler Kültür Bakanları Daimi Konseyi tarafından TÜRKSOY'un gerçekleştireceği faaliyetlere karar verilir ve Daimi Konsey toplantılarında alınan kararlar TÜRKSOY Genel Sekreterliği tarafından hayata geçirilir.

TÜRKSOY'un faaliyetleri, geleneksel etkinlikler, Nevruz Kutlamaları, bilimsel çalışmalar, özel projeler, Türk Dünyası Kültür Başkentleri olarak sıralanabilir.

TÜRKSOY, UNESCO, ISESCO, Türk Konseyi, Türk Akademisi, Türk Kültür Miras Vakfı, pek çok belediye, üniversite ve Sivil Toplum Kuruluşları ile işbirliği gerçekleştirmektedir.

Türk Akademisi

Türk Akademisi, 25 Mayıs 2010 tarihinde Kazakistan'ın başkenti Astana'da bulunan Barış ve Uzlaşma Sarayı'nda Türk halklarının bilimsel kuruluşlarına bilim ve eğitim konusunda yardımcı olmak, Türk dilini konuşan ülkelerdeki aydınların girişimlerine destek vermek ve onları düzenli olarak bir araya getirmek misyonu ile kurulmuştur.

2010 yılından itibaren Astana'da Kazakistan Cumhuriyeti Eğitim ve Bilim Bakanlığına bağlı olarak çalışmalarını yürüten Türk Akademisi, 28 Ağustos 2014 tarihinde uluslararası teşkilat statüsünü kazanmıştır. Böylece, Türk Dili konuşan dört devlet tarafından (Azerbaycan Cumhuriyeti, Kazakistan Cumhuriyeti, Kırgızistan Cumhuriyeti ve Türkiye Cumhuriyeti) gönüllü olarak kurulan uluslararası bilim merkezi, çalışmalarını "Uluslararası Türk Akademisi" (ITA-International Turkic Academy) adı altında sürdürmeye başlamıştır. Türk dünyasının eski çağlardan günümüze kadarki tarih, dil, edebiyat ve kültürünü araştırmayı, Türk devletlerinin insanlık medeniyetindeki yeri ve katkısını orijinal kaynaklar temelinde tespit etmeyi ve Türk dünyasıyla ilgili bilimsel araştırmaları koordine eden bir merkez haline gelmeyi amaçlamaktadır.

***Türk Akademisi,
Azerbaycan,
Kazakistan,
Kırgızistan ve
Türkiye Cumhuriyeti
tarafından gönüllü
olarak kurulan
uluslararası bir
bilim merkezidir.***

Türk Dili Konuşan Ülkeler Parlamenter Asamblesi (TÜRKPA)

21 Kasım 2008 tarihinde İstanbul Dolmabahçe Sarayında Azerbaycan, Kazakistan, Kırgızistan ve Türkiye Cumhuriyeti Parlamento Başkanlarının imzalamış olduğu Anlaşma ile kurulmuştur. Sekreteryası Bakü'de yer almaktadır. TÜRKPA bünyesinde daimi komisyonlar yer almaktadır. Bu komisyonlar, Hukuk İşleri ve Uluslararası İlişkiler Komisyonu, Sosyal-Kültürel ve İnsani Meseleler Komisyonu, Ekonomik İşbirliği Komisyonu, Çevre ve Doğal Kaynaklar Komisyonu'dur. TÜRKPA'nın amaçları arasında parlamento diplomasisi araçlarının yardımıyla devletler arasında politik diyalogun daha da geliştirilmesine katkıda bulunmak; Türk dili konuşan ülkeler ve diğer bölge ülkeleri arasında karşılıklı faydalı ve eşit düzeyli işbirliğinin geliştirilmesine destek olarak, taraflar arasında politik, sosyo-ekonomik, kültürel, insani, hukuki ve diğer alanlarda ilişkilerin geliştirilmesine yardım sağlamak yönünde faaliyetleri devam ettirmek yer almaktadır.

Türk Kültür ve Miras Vakfı

Türk Kültür ve Mirası Vakfı, Türk Konseyi İkinci Zirvesi sırasında 2012 yılının Ağustos ayında kurulmuştur. Türk Kültür ve Mirası Vakfı'nın merkezi Azerbaycan'ın başkenti Bakü'dedir. Üye ülkelerde Türk mirasının korunması ayrıca, üçüncü taraf ülkelerde ortaklık işbirliği çerçevesinde projelerin hayata geçirilmesi yönünde faaliyet göstermektedir. Vakıf çeşitli faaliyet, proje ve programlarını finanse ederek ve destekleyerek, Türk kültür ve mirasının korunması, araştırılması ve teşvikine katkı sağlamaktadır. Türk Kültür ve Mirası Vakfı faaliyetlerini TÜRKSOY ve Türk Akademisi ile işbirliği çerçevesinde gerçekleştirmektedir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

TÜRKİYE'NİN

DIŞ MİSYONUNDA GÖREV ALAN

BAZI KURUMLAR

TÜRKİYE’NİN DIŞ MİSYONUNDA GÖREV ALAN BAZI KURUMLAR

Ülkemizdeki bazı kurumlar, uluslararası alanda faaliyet gösterirken STK’larla etkin işbirliği geliştirme potansiyeli taşımaktadır. İnsani yardım, eğitim, afetlere hazırlık, sağlık, alt yapı, kültür vb. sahalarda çalışan bu kurumların yakından takip edilmesiyle işbirliği geliştirilmesi ve ortak projeler yürütülmesi mümkün olacaktır.

İlerleyen sayfalarda bu kurumlardan Türkiye Maarif Vakfı, Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı (TİKA), Yurt Dışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı (YTB), Yunus Emre Enstitüsü ve Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı (AFAD) hakkında temel bilgilere ulaşabilirsiniz.

Bütün dünyada insanlığın ortak birikimini ve Anadolu'nun irfan geleneğini esas alan kapsamlı eğitim faaliyetleri yürütmek misyonu ile 17 Haziran 2016 tarihinde 6721 sayılı kanun ile kurulan Türkiye Maarif Vakfı, yurt dışında Türkiye Cumhuriyeti adına Milli Eğitim Bakanlığı dışında doğrudan eğitim kurumu açma yetkisine sahip tek kuruluştur.

Maarif Vakfı'nın faaliyet alanlarını şu şekilde sıralayabiliriz;

Eğitim-Öğretim: Okul öncesinden yüksek öğretime kadar eğitim kurumları açar.

Eğitime Destek: Eğitim-öğretimi tamamlayıcı unsurlar olan kütüphane, laboratuvar, sanat ve spor tesisleri gibi merkezler açarak eğitime destekte bulunur. Ayrıca mezunlara katkı sağlamak amacı ile Kariyer Takip ve Rehberlik sistemi ile mezunların kariyer planlamalarına destek olur.

Yayın: Eğitime destek amaçlı yayın organları kurar ve içerik üretir. AR-GE çalışmaları gerçekleştirir. Sempozyum, konferans ve çalıştaylar düzenler ve bu alanda faaliyette bulunan kurumlar ile işbirlikleri gerçekleştirir.

Burs: Eğitimin tüm aşamalarında öğrencilerin çeşitli alanlardaki ihtiyaçlarını karşılamak amacı ile burs ve barınma hizmeti sunar.

Maarif Vakfı, başta eğitim olmak üzere uluslararası alanda faaliyet gösteren STK'ların işbirliği geliştirebileceği kurumlar arasında yer almaktadır.

Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı, Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği'nin dağılması sonucu kurulan, tarihi, kültürel ve soy bağımızın olduğu ülkelerle bağlantı geliştirmek ve bu ülkelere yönelik yatırım projeleri yürütmek amacıyla 1992 yılında kurulmuştur. TİKA, 2018 itibarıyla Kültür ve Turizm Bakanlığı'na bağlı olarak faaliyetlerini sürdürmektedir.

Kurulmasını takiben TİKA, Türki Cumhuriyetlere, ekonomi, teknoloji ve eğitim alanlarında destek sağlamış, yürüttüğü proje ve yatırımlar aracılığı ile bu ülkelerinin gelişmesine yardımcı olmuş, kalkınmalarına ve ekonomi anlamda büyümelerine destek verip geliştirmiştir. 2000'li yıllar itibarıyla TİKA, sadece Türki Cumhuriyetlerde değil, geniş bir coğrafyada hizmet veren bir kuruma dönüşmüştür.

TİKA, kamu kurum ve kuruluşları, üniversiteler, Sivil Toplum Kuruluşları ve özel sektör arasında işbirliği mekanizması görevi yürütmekte; tüm bu aktörleri ortak paydalarda buluşturmakta ve Türkiye'nin kalkınma yardımlarını kayıt altına almaktadır.

TİKA, ofislerinin bulunduğu ülkelerle beraber 5 kıtada 150'ye yakın ülkede kalkınma merkezli işbirliği çalışmaları yapılmaktadır. Ülkemiz TİKA aracılığı ile Pasifik'ten Orta Asya'ya, Ortadoğu ve Afrika'dan Balkanlara, Kafkasya'dan Latin Amerika'ya kadar birçok ülke ile bilgi ve tecrübesini paylaşmayı hedeflemektedir.

TİKA ve STK’lar

TİKA Teşkilat Kanunu’nda “*Kalkınma alanında ulusal ve yararlanıcı ülkelerin kamu kurumları, üniversiteleri, sivil toplum ve özel sektör kuruluşları ile işbirliği halinde program, proje ve faaliyetler gerçekleştirmek ve gerektiğinde uzman desteği sağlamak*” ifadesi kurum amaçları arasında yer almaktadır.

Ayrıca TİKA Dış İlişkiler ve Ortaklıklar Dairesi Başkanlığının görevleri sıralanırken “*Kalkınma yardımları ile teknik destek ve insani yardımları, Sivil Toplum Kuruluşları ve gönüllü kuruluşlarla işbirliği halinde geliştirmek ve uygulamak*” ifadesine yer verilmektedir.

STK’lar TİKA Teşkilat Kanununun ilgili maddeleri doğrultusunda, kurumun desteği ile uluslararası projelerini yürütme imkânına sahip olabilmektedir.

Gençlik ve TİKA

TİKA Tecrübe Paylaşım Programı

Türkiye’deki farklı üniversitelerde eğitim alan öğrencilerin, Afrika, Asya, Balkanlar ve Ortadoğu gibi TİKA’nın faaliyet coğrafyasında yer alan ülkelerdeki gençlerle etkileşimini ve karşılıklı tecrübe paylaşımını sağlamak amacıyla TİKA Tecrübe Paylaşım Programı yürütülmektedir. Bu program aracılığıyla, gençlerin ülkeler arasında “dostluk köprüleri” kurmasına katkı sağlanmaktadır.

Organizasyon, TİKA’nın koordinasyonunda Türk Hava Yolları (THY), Anadolu Ajansı (AA) ve TRT işbirliği ile gerçekleştirilmektedir. Gençler, gittikleri ülkelerde TİKA’nın “gönüllü elçileri” olarak

faaliyetlerde bulunmaktadır. Program kapsamında öğrenciler, Libya, Cezayir, Tunus, Etiyopya, Somali, Tanzanya, Kenya, Senegal, Gine, Kamerun, Nijer, Çad, Sudan, Burkina Faso, Gana, Uganda, Ürdün ve Lübnan gibi ülkelerde gönüllü faaliyetlerde bulunabilmektedir.

TİKA Staj Programı

TİKA, lisans öğrencileri için kurumda staj imkanı sağlamaktadır, başvurular için www.tika.gov.tr web sitesi takip edilebilir.

YURTDIŞI TÜRKLER VE AKRABA TOPLULUKLAR BAŞKANLIĞI (YTB)

YTB, yurtdışındaki Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarına, kardeş topluluklara ve Türkiye’de öğrenim gören uluslararası burslu öğrencilere yönelik çalışmaları koordine etme ve bu alanda verilen hizmetleri, yapılan faaliyetleri geliştirme görevini 6 Nisan 2010 tarihinden itibaren yürütmektedir. YTB, Kültür ve Turizm Bakanlığı’na bağlı olarak faaliyet göstermektedir.

Yapılan çalışmalarla ekonomik, sosyal ve kültürel olarak gerek yurtdışında yaşayan Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarıyla gerekse kardeş topluluklar ile ilişkiler güçlendirilmektedir. Dünyanın dört bir yanında YTB’nin burs verdiği ülkemizin gönüllü elçileri bulunmaktadır.

YTB’nin çalışma alanları:

- » Yurtdışı Vatandaşlar,
- » Kardeş Topluluklar
- » Uluslararası Öğrenciler olarak sınıflandırılmaktadır.

Yurtdışı Vatandaşlar

1960’lı yıllarda farklı ülkelerle yapılan işgücü anlaşmaları kapsamında çeşitli göç dalgaları yaşanmıştır. Bu göçlerle birlikte muhatap ülkelerin kalkınmasında Türk vatandaşları büyük rol oynamıştır. Söz konusu anlaşmalarla çeşitli Avrupa ülkelerine yerleşen ve bugün sayısı 6.5 milyona ulaşan Türk diasporasının önemli bir kısmı artık 4. Nesline ulaşan Avrupa’daki Türk vatandaşlarımızdan oluşmaktadır.

Yurtdışında yaşayan gençlerimizin memleketlerini, kültürlerini, tarihlerini ve diasporanın diğer mensuplarını daha yakından tanıma fırsatı bulması amacı ile YTB tarafından Türkçe ve Eğitim, Hareketlilik Programları gibi çalışmalar yapılmaktadır.

YTB’nin diasporanın genç mensuplarına yönelik çalışmaları:

- » Yaşam ve eğitimlerini yurtdışında sürdüren üniversite çağındaki gençlerin Türkiye ve Türkçe ile olan bağlarını korumak ve güçlendirmek,
- » “İnsan Hakları Eğitim Programı” ile yükseköğrenimlerine devam eden gençlerin insan hakları savunuculuğu ve sivil toplum faaliyetlerine katılımlarını artırmak,
- » “Türkiye Stajları” ile Türkiye’de kurumların işleyişine dair bilgi sahibi olmalarını temin etmek,
- » “Genç Liderler” programı ile gençlere akademik perspektifin yanı sıra tarihi ve kültürel içerikli eğitim programları, seminerler, geziler, atölye çalışmaları, vizyon konuşmaları ve kültür sanat programları aracılığıyla katkı sunmak,
- » “Gençlik Köprüleri” programı ile yurtdışında yaşayan gençlerin Türkiye ile tarihi, sosyal ve kültürel bağlarını güçlendirmek.

Kardeş Topluluklar

Kardeş topluluklar ile eğitimden, kültüre, akademiden sanata, medyadan sivil topluma kadar bir çok alanda çalışmalar yürütülmektedir. Kardeş Topluluklar ile gerçekleştirilen özel projelerin yanı sıra,

- » Türkiye Mezunları Programı (TMP),
- » Akademik ve Bilimsel Araştırmalar Programı (ABAP),
- » Kültürel İşbirliği Programı (KİP),
- » Eğitim İşbirliği ve Kapasite Geliştirme Programı (EİKGP),
- » Sivil Toplum ve İletişim Programı (STİP),
- » Dini Kurumlarla İşbirliği Programı (DKİP),
- » Diaspora İşbirliği Programı (DİP) şeklindeki program başlıkları altında çalışmalar sürdürülmektedir.

Uluslararası Öğrenciler

YTB çalışmaları kapsamında başarılı uluslararası öğrenciler için hazırlanmış kamu kaynaklı bir burs programı da yer almaktadır. Türkiye Bursları programının amacı, Türkiye ile diğer ülkeler arasındaki karşılıklı ilişkileri geliştirmek ve küresel bilgi zenginliğine katkıda bulunmaktır.

Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı kardeş topluluklar, yurtdışında yaşayan vatandaşlar ve ülkemizde burslu olarak öğrenim gören uluslararası öğrencilere yönelik yürütülen çalışmalar kapsamında, tüzel kişiliği olan ve kar amacı gütmeyen Sivil Toplum Kuruluşlarına, üniversitelere, uluslararası kuruluşlara, araştırma merkezlerine proje bazlı destekler sağlamaktadır.

YUNUS EMRE ENSTİTÜSÜ

Yunus Emre Enstitüsü, Türkiye'nin uluslararası alanda güvenilirliğini ve bilinirliğini artırmak ve dünyanın her yerinde Türkiye ile dost ülke sayısını artırmak amacı ile 5 Mayıs 2007 tarihli ve 5653 sayılı kanunla kurulmuş bir kamu vakfıdır. 2009 yılında faaliyetlerine başlayan Yunus Emre Enstitüsü'nün yurt dışında Kültür Merkezleri bulunmaktadır. Kültür Merkezlerinde verilen Türkçe eğitiminin yanı sıra, farklı ülkelerdeki eğitim kurumlarıyla yapılan işbirliği ile Türkoloji bölümleri ve Türkçe öğretimi desteklenmektedir. Kültür merkezleri aracılığıyla kültür ve sanatımızı tanıtmak amacıyla birçok etkinlik düzenlenmekte, ulusal veya uluslararası etkinliklerde ülkemiz temsil edilmektedir.

Yunus Emre Vakfı Türkçe öğretimi, kültür sanat, bilim ve akademi başlıklarında çeşitli çalışmalar yürütmektedir. Bunlardan bazıları Yabancılar İçin Türkçe Kursları, Türkçenin Seçmeli Yabancı Dil Olarak Okutulması Projesi, Türkçe Öğretim Setleri ve Yardımcı Materyallerin Hazırlanması, Uzaktan Türkçe Öğretimi Projesi, Eğitimcilerin Eğitimi, Türkçe Yeterlik Sınavı (TYS), Türkçe Yaz Okulu, Dünya Kültür Mirasını Koruma ve Tanıtma Çalışmaları, Sanatın Her Dalında Etkinlikler, Kültür Sanat Alanında Üretim ve Tanıtım Çalışmalarının

Desteklenmesi, Dünya Üzerinde Sanatçıların Hareketliliğine İmkân Sağlanması, Dünya Üniversitelerinde Türkoloji/Türkiye Çalışmaları, Türkiye'nin Bilimsel ve Akademik Birikimini Tanıtmak ve Yeni İşbirlikleri Oluşturmak, Bilimsel İçerikli Eğitim Programları'dır.

Yunus Emre Enstitüsü ve Sivil Toplum Kuruluşları

Yunus Emre Enstitüsü, Sivil Toplum Kuruluşlarını “Dış Paydaş” olarak tanımlamakta, yurtiçi ve yurtdışında, Enstitünün kuruluş amaçlarına uygun faaliyetler yürüten Sivil Toplum Kuruluşları ile projeler çerçevesinde işbirliği yaptığını ifade etmektedir.

AFET ve ACİL DURUM YÖNETİMİ BAŞKANLIĞI (AFAD)

AFAD vizyonunu “afet ve acil durumlar ile ilgili çalışmalarda sürdürülebilir kalkınmayı esas alan risk odaklı, etkin, etkili ve güvenilir hizmet sunan uluslararası düzeyde model alınabilecek yönlendirici ve koordinatör bir kurum olmak” şeklinde ifade etmektedir. AFAD afetlere dirençli bir toplum oluşturmak misyonunu üstlenmiştir.

AFAD, “Afetlerde Türkiye'nin Ortak Gücü” anlayışıyla afet yönetimi faaliyetlerini planlar, gerçekleştirir, yönlendirir ve koordine eder. AFAD, dünya genelinde arama kurtarma, insani yardım, tahliye ile transfer çalışmaları yürüterek insani altyapılar kurmaktadır. İnsani yardım alanına ilgi duyan gençler veya bu sahada faaliyet gösteren STK'lar AFAD'ın çalışmalarına katkı verebilirler.

AFAD, pek çok ulusal ve uluslararası kurumla işbirliği gerçekleştirip projeler ortaya koyarak gençleri afete hazırlama, farkındalık oluşturma adına çalışmalar yürütmektedir.

Afet ve acil durumlara hazırlık, yerel, ulusal veya uluslararası düzeyde afet müdahalesi, insani yardım alanında gönüllü olmak isteyen gençler AFAD'ın yürütmekte olduğu projeleri takip edilebilirler.

SÖZLÜK

AGİT: Soğuk Savaş döneminde bloklar arasında diyalog tesis etmek ve anlaşmazlık noktalarını azaltarak Avrupalı devletlerin uzlaşa ve işbirliği kanallarını kullanması amacıyla 1 Ağustos 1975 tarihinde kurulmuş bir işbirliği teşkilatıdır.

Akreditasyon: Bir kurum veya kişinin kurumsal bir yapıda temsil edilebilmesi için önceden gerçekleştirdiği tanınırlığı sağlayan prosedür sonucunda elde ettiği statüdür.

Avrupa Birliği: Avrupa Birliği, topraklarının önemli bir kısmı Avrupa kıtasında bulunan siyasi ve ekonomik bir örgütlenmedir. 1992 yılında, Avrupa Birliği Antlaşması olarak da bilinen Maastricht Antlaşması'nın yürürlüğe girmesi sonucu, var olan Avrupa Ekonomik Topluluğu'nun yerini almıştır. Türkiye'nin üyelik süreci devam etmektedir.

Avrupa Dayanışma Programı: Gençlerin kendi ülkelerine, yurtdışındaki topluluklara veya bireylere yarar sağlayan projelerde gönüllü olmaları veya çalışmalarını için imkân sunan bir Avrupa Birliği girişimidir.

Avrupa Gençlik Forumu: Avrupa Birliği, Avrupa Konseyi ve Birleşmiş Milletler gibi uluslararası kurumlarda gençlik hakları için çaba gösteren Avrupa'daki Ulusal Gençlik Konseylerinin ve uluslararası sivil toplum örgütlerinin yer aldığı bir platformdur. Gençlik Forumu gençlerin kendilerinin ve temsil ettikleri kuruluşların ihtiyaç ve çıkarlarını savunarak topluma aktif olarak katılımlarını gerçekleştirmeleri ile kendi yaşamlarını geliştirmelerine fırsat sunar.

Avrupa Gençlik Vakfı: Avrupa Konseyi tarafından Avrupa'daki gençlik

aktivitelerini desteklemek amacıyla kurulan bir fondur. Fon, gençlik ile ilgili projeleri destekleyerek Avrupa'da yaşayan gençler arasındaki işbirliğini artırmayı hedeflemektedir. Vakıf, Avrupa Konseyi'nin, üye devletlerde yaşayan gençler arasında işbirliğini teşvik etme ve gençlerin sivil topluma ve karar verme sürecine aktif katılımını kolaylaştırmaya yönelik çalışmalarında önemli bir role sahiptir.

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi:

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM) insan haklarının korunması için Avrupa Konseyi bünyesindeki temel mekanizma olarak 1959 yılında kurulmuştur. Sözleşmeye taraf olan ülkelerin vatandaşları, ilgili sözleşmenin ihlal edildiği gerekçesiyle AİHM'e başvurabilir.

Avrupa Konseyi: İkinci Dünya Savaşı'ndan büyük maddi ve manevi kayıpla çıkan Avrupa'da, halklar arasında uzlaşmayı sağlamak ve kıtada süregelen gerginlik ve çatışmanın yerine, ortak kurumlar, standartlar ve sözleşmelere dayalı güven ve işbirliği ortamı tesis etmek için

1949 yılında kurulmuş bir uluslararası örgüttür.

Başkan: STK'nın yönetimi ve temsili için dernek tüzüğü veya vakıf senedinde belirtilen hak ve sorumluluklarla görev yapan kişidir.

Belediye İhtisas Komisyonları: 5393 sayılı Kanunun 24. maddesine göre; Belediye meclis üyelerinden oluşan komisyonlardır. STK'ların İhtisas Komisyonlarının çalışmalarına dahil olabileceği katılımcılık düzeyi mevcuttur.

Birleşmiş Milletler: Ülkelerin güvenliğini korumak ve uluslar arasında ekonomik, toplumsal ve kültürel bir iş birliği oluşturmak için 24 Ekim 1945'te Birleşmiş Milletler Sözleşmesi ile kurulmuş dünyanın en geniş coğrafi alanına yayılmış uluslararası örgüttür.

Birleşmiş Milletler Ekonomik ve Sosyal Konsey (ECOSOC): BM'nin ekonomik ve sosyal konularla ilgilenen organıdır. Konsey ayrıca uluslararası ekonomik ve sosyal sorunların tartışıldığı, siyasi tavsiyelerin oluşturulduğu merkezi bir forum niteliğindedir ve Genel Kurula tavsiyelerde bulunma yetkisi

vardır. BM'de STK'larla ilişkileri kurumsallaşmış en etkili yapıdır.

Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi:

BM'nin temel kuruluş amacı olan uluslararası barış ve güvenliğin korunması kapsamında birincil sorumlu olarak görev yapar. Konsey, beş daimi üye (ABD, Çin, Fransa, İngiltere ve Rusya) ile iki yıllığına seçilen on geçici üyeden oluşmaktadır. Güvenlik Konseyi'nin diğer Birleşmiş Milletler organlarından en önemli farkı gücüdür. Diğer organlar üye ülkelere ancak tavsiyede bulunurken, Konsey'in üye devletlerin uyması gereken kararları alma yetkisi vardır.

Birleşmiş Milletler Kadın Birimi (UN Women):

BM Kadın Birimi/UN Women, kadınların güçlendirilmesi ve toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanması amacıyla kurulmuş BM birimidir. Toplumsal cinsiyet eşitliğinin yaygınlaşması için BM Üyesi devletleri desteklemekte ve küresel standartların etkili bir şekilde uygulanmasına katkı sağlamaktadır.

Birleşmiş Milletler Kadının Statüsü Komisyonu:

Birleşmiş Milletler'in

toplumsal cinsiyet eşitliğinin geliştirilmesi ve kadınların güçlendirilmesi amacıyla kurmuş olduğu, kadın haklarıyla bağlantılı ilk organdır. Komisyonun temel görevi, kadın haklarının siyasi, medeni, ekonomik, sosyal ve eğitim alanlarında geliştirilmesi için Ekonomik ve Sosyal Konsey'e tavsiyeler ve raporlar hazırlamaktır.

Civil 20/C20: G20'nin 2013 yılından beri sivil toplum katılım grubu olan C20, hükümetler ve iş dünyasından ayrı olarak sivil toplumun sesini duyurabildiği bir platformdur. Küresel Sivil Toplum Kuruluşlarının G20'ye sürdürülebilir ve yapılandırılmış bir şekilde katkı sağlamasına fırsat sunmaktadır.

Cumhurbaşkanlığı İletişim Merkezi (CİMER):

Vatandaşların talep, ihbar ve şikâyetlerini doğrudan cumhurbaşkanlığına iletebilmesi amacıyla kurulan bir web servisi olup 20 Kasım 2006 tarihinde Resmî Gazete'de yayımlanarak faaliyete geçmiştir.

Denetim Kurulu: Dernek veya vakfın faaliyet ve hesaplarını dernek tüzüğü

veya vakıf senedi doğrultusunda denetlemek üzere seçilen organdır.

Dernek: Kazanç paylaşma dışında, kanunlarla yasaklanmamış belirli ve ortak bir amacı gerçekleştirmek üzere, en az yedi gerçek veya tüzel kişinin, bilgi ve çalışmalarını sürekli olarak birleştirmek suretiyle oluşturdukları tüzel kişiliğe sahip kişi topluluklarıdır.

Dernek Genel Kurulu: Derneğin en yetkili karar organı olup; kayıtlı üyelerden oluşur. Genel kurul, tüzükte belirtilen zamanda yönetim kurulunun çağrısı üzerine toplanır.

Erasmus+: 2014-2020 yıllarını kapsamakta olan AB eğitim, gençlik ve spor alanındaki hibe programıdır.

Eurodesk Avrupa Gençlik Bilgi Aktarım

Ağı: Gençler için eğitim ve gençlik alanlarındaki Avrupa fırsatları ulaşmaları ve gençlerin Avrupa faaliyetlerine katılımı hakkında bilgi sağlayan Avrupa Bilgi Ağıdır.

Europass: AB’de bir eğitim programına girmek isteyen ya da iş arayanların beceri ve yeterliliklerinin Avrupa’da açıkça ve kolay anlaşılmasını sağlamak

amacıyla yetkinlik ve yeterliliklerde şeffaflığı sağlayan bir portfolyodur.

Federasyon: Kuruluş amaçları aynı olan en az beş derneğin, amaçlarını gerçekleştirmek üzere üye sıfatıyla bir araya gelmeleri suretiyle kurulur. Her federasyonun bir tüzüğü bulunur.

Gençlik Beyaz Kitabı (White Paper): Avrupa Komisyonuna üye ülkelerdeki gençlik politikasını düzenlemek ve yeniden organize etmek için oluşturulan en temel belgedir. “Avrupa Gençliği İçin Yeni Bir İtici Güç” başlıklı bu kitap Avrupa Komisyonu tarafından 2001 yılında hazırlanmıştır. Beyaz Kitap AB üyesi ülkeler kadar Türkiye gibi üyelik sürecindeki ülkelerin gençlik politikalarının yapılandırılmasında AB ile uyum yakalanması açısından önemlidir.

Gençlik Kulübü: Gençlik faaliyetlerinde bulunmak amacıyla kurularak T.C. Gençlik Spor Genel Müdürlüğüne kayıt ve tescilini yaptıran derneklerdir.

Gençlik Topluluğu: Lise ve üniversitelerdeki usulüne uygun olarak

kurulmuş kulüp ve öğrenci konseylerini ifade etmektedir.

Gençlik ve Spor Kulübü: Gençlik ve spor faaliyetlerinde bulunmak amacıyla kurularak T.C. Gençlik Spor Genel Müdürlüğüne faaliyetleri yönünden ayrı ayrı kayıt ve tescillerini yaptıran derneklerdir.

Girişim Grubu/Sivil İnisiyatif: Kişilerin herhangi bir yasal prosedürü tabi olmadan oluşturdukları Sivil Toplum Kuruluşlarıdır. Bu tip örgütlenmeler kamusal alanda bir STK olarak tanınmakla birlikte resmi yüklenici olarak proje yürütme, bağış toplama vb. faaliyetler yapamaz. Ancak başta çalışma sahalarıyla ilgili bakanlıklar olmak üzere kamu kurumları, üniversiteler, medya vb. aktörler tarafından bir muhatap olarak kabul edilmektedirler.

Gönüllü: Sahip olduğu fizikî güç, zaman, bilgi, yetenek ve deneyim özelliklerinden birini veya birkaçını maddi bir beklentisi olmadan bir STK için sunan kişilerdir.

Group of 20/G20: Uluslararası ekonomik işbirliği için çalışan bir forumdur. G20’nin gündemi küresel

ekonomi ile bağlantılı olarak, kalkınma, enerji güvenliği, iklim değişikliği, yoksulluğun giderilmesi, istihdam, yolsuzlukla mücadele ve gıda güvenliği gibi diğer alanları kapsamakta, günümüz ihtiyaçları doğrultusunda ekonomik ve mali sistemin yeniden yapılandırılmasına odaklanmaktadır.

Hesap Verebilirlik ve Şeffaflık: Bir STK’nın faaliyet ve mali etkinliklerinin tümünün kamu yönetimi ve kamuoyuyla paylaşılabilir nitelikte olmasıdır. Hesap verebilirliğin ilk koşulu şeffaflıktır. Şeffaflık, kararların, kurallar ve düzenlemeler doğrultusunda alınması ve uygulanması, alınan kararlardan etkileneceklerin bilgiye erişiminin sağlanması ve bu bilginin ulaşılabilir, anlaşılabilir ve somut olma prensibidir. STK’ların hem kurum içinde (Yönetici/Üye/Gönüllü) hem de kurum dışında hesap verebilirlik ve şeffaflık ilkelere uygun davranması önemlidir. Saygın ve güvenilir bir STK sadece kamu yönetiminin değil, kamuoyunun güvenini sağlamakla da yükümlüdür.

Hibe/Fon: Kamu yararına geliştirilen proje veya çalışmalara finansman sağlamak için yerel, ulusal veya uluslararası kurum ve kuruluşların sağladığı geri ödemesi olmayan desteklerdir.

İrkcılığa ve Hoşgörüsüzlüğe Karşı Avrupa Komisyonu (ECRI): Avrupadaki ve üye devletlerdeki eşitsizliğin, ırkcılığın ve hoşgörüsüzlüğün boyutlarının, eşitlik kurumlarının ırkcılıkla ve hoşgörüsüzlükle mücadelesine yatırım yapılmasını ve mücadele edilmesini hedefleyen, Avrupa Konseyi bünyesinde kurulmuş bir komisyondur.

İslam İşbirliği Teşkilatı: İslam dünyası ülkelerinin hak ve çıkarlarını korumak ve üye devletler arasındaki işbirliği, yardımlaşma ve dayanışmayı kuvvetlendirmek amacıyla 25 Eylül 1969 tarihinde kurulmuş teşkilattır.

Kampanya: STK'lar tarafından ele alınan sorunun geniş bir kitle tarafından desteklenmesi için yürütülen faaliyetlerdir.

Kamu Yararına Çalışan Dernek: Bakanlar Kurulu kararıyla verilen bir statüdür. Bu statüye sahip olan

derneklerin çalışmalarının topluma yararlı sonuçlar verecek nitelikte olması beklenir. Kamu yararına çalışan dernekler izin almadan yardım toplar ve vergi konusunda avantajlardan faydalanırlar.

Kent Konseyi: 5393 sayılı Belediye Kanunu ve 26313 sayılı Kent Konseyi Yönetmeliği doğrultusunda kurulan, merkezi yönetimin, yerel yönetimin, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının ve sivil toplumun ortaklık anlayışıyla, hemşehrilik hukuku çerçevesinde bulunduğu; kentin kalkınma önceliklerinin, sorunlarının, vizyonlarının sürdürülebilir kalkınma ilkeleri temelinde belirlendiği, tartışıldığı, çözümlerin geliştirildiği ortak aklın ve uzlaşmanın esas olduğu demokratik yapılar ile yönetim mekanizmalarıdır.

Kent Konseyi Meclisleri: Kadın ve gençlik meclisleri başta olmak üzere Kent Konseylerinin görev alanlarında, yönetim anlayışına dayalı ve sürdürülebilir kalkınma içinde çeşitli toplum kesimlerinin kent yönetimine katkıda bulunmalarını, kaliteli ve yaşanabilir

bir kentin yönetiminde aktif rol almalarını hedefleyen ve gönüllülük esasında oluşmuş ortak yapılardır.

Konfederasyon: Kuruluş amaçları aynı olan en az üç federasyonun amaçlarını gerçekleştirmek üzere üye sıfatıyla biraraya gelmeleri suretiyle kurulur.

Misyon: STK'ların varlık nedenini ifade eder. Misyon, STK'nın ruhunun ve özünün ortaya koyulduğu bir deklarasyondur. Bir STK'ya üye olmak isteyen kişiler kendilerinin o misyonun neresinde olduğunu değerlendirebilirler.

Platform: Derneklerin kendi aralarında veya vakıf, sendika ve benzeri sivil toplum kuruluşlarıyla ortak bir amacı gerçekleştirmek üzere oluşturdukları tüzel kişiliği bulunmayan sivil toplum yapılanmalarıdır.

Savunuculuk – Lobicilik: Savunuculuk, STK'ların değerleri ve ilkeleri doğrultusunda kamu politikalarını etkileme veya kamuoyunu belirlenen hedefle ilgili bilgilendirme ve yönlendirme çalışmalarıdır. Lobicilik, çıkartılmış veya tasarı konumunda olan bir yasal mevzuatla

ilgili destekleme veya eleştirmeye yönelik faaliyetler ve bu konuyla ilgili kamu görevlilerini etkilemek için yapılan her tür çalışmadır. STK'lar amaç ve hedefleri doğrultusunda savunuculuk yaparak karar alma mekanizmalarını etkileyebilirler. Savunuculuk ve lobicilik yapabilmek için bilgi, deneyim, plan ve güven ilişkisinin geliştirilmesi son derece önemlidir.

Sivil Ağ (Network): Belli amaç ve hedef doğrultusunda ortak paydada bir araya gelen Sivil Toplum Kuruluşlarının oluşturduğu yapılardır.

Sivil Toplum Kuruluşu: En genel ifadeyle, aile (özel/bireysel alan), devlet (kamu otoritesi) ve piyasa dışında yer alan örgütlenmelerdir. Sivil Toplum Kuruluşları kişiler tarafından devlet organizasyonlarından bağımsız bir şekilde ilgili kanunlar kapsamında kurulmuş organizasyonların genel adıdır. Devlet ve özel sektörden sonra üçüncü sektör olarak da adlandırılır. Batı literatüründe STK'nın kavramsal karşılığı "Non-Governmental Organizations NGO/Hükümet Dışı Kuruluşlar"dır.

Sivil: Latince kökenli bir kelimedir. Yurttaş, vatandaş anlamına gelir. Türk Dil Kurumu ‘sivil’ kavramını, “askerî olmayan, asker sınıfından olmayan, üniforma veya özel giysi giymemiş olan” şeklinde tanımlar.

Sivil Toplum: Türk Dil Kurumu Sivil Toplumu, “devletin denetimi altında olmayan, kararlarını bağımsız olarak vererek toplumsal etkinliklerde bulunan bireyler topluluğu” olarak ifade eder.

Sosyal Girişimci: Yaşadığı çevredeki toplumsal bir sorunu veya ihtiyacı belirleyerek, bu sorunun ortadan kaldırılması veya ihtiyacın giderilmesi için girişimcilik prensiplerini kullanarak kalıcı çözümler üreten kişidir. Sosyal Girişimci orijinal ve girişimci fikirlerini sosyal ihtiyaçların karşılanması için kullanır.

Sosyal Sorumluluk: Bir kuruluşun ya da bir bireyin kendi çıkarlarının olduğu kadar toplumun genel çıkarlarının yararına da hareket etmesidir. Son yıllarda özel sektör de bu alanda varlık göstererek, çalışanlarının da desteğini sağlayarak sivil alanda “sosyal sorumluluk”

çerçevesinde kamusal hizmetler üretmektedir.

Sponsor/Donör/Bağışçı: Bir STK’ya hibe veren, katkıda bulunan veya spor, sanat, kültür ve sosyal etkinliklerini destekleyen kişi veya kuruluştur.

STK’lar için Kaynak Kılavuz Toplantısı (HDM): Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı Demokratik Kurumlar ve İnsan Hakları Ofisi bünyesinde hoşgörünün desteklenmesi ve ulusal azınlıkların haklarının korunması da dahil olmak üzere, AGİT’in insan haklarına dair geniş kapsamlı ve çeşitli taahhütlerinin gözden geçirilmesi için düzenlenen toplantılardır.

Stratejik Planlama: Bir STK’nın orta ve uzun vadeli amaçları çerçevesinde temel politikalarını, önceliklerini, bunlara ulaşmak için izlenecek yol ve yöntemler ile kaynak dağılımını düzenleyen bir süreçtir.

Vakıf Mütevelli Heyeti: Bir vakfın yönetim işlerinin doğrudan bağlı bulunduğu kuruldur. Vakfın en yetkili organıdır. Vakfın Yönetim ve Denetim Kurulunu seçer.

Sürdürülebilirlik: Gerçekleştirilen çalışmaların belirli bir stratejik plan çerçevesinde devamlılığıdır. Sürdürülebilirlik, sürekli olabilmek yeteneği olarak da nitelendirilebilir. STK’ların sürdürülebilirliği iki açıdan değerlendirilebilir: Çalışmalarının ve projelerinin sürdürülebilirliği, hedef kitlede oluşturduğu etkilerin sürdürülebilir olması STK’nın kendi varlığını devam ettirebilme stratejileri

Türk Konseyi: Türk Dili Konuşan Ülkeler İşbirliği Konseyi, Türk dili konuşan ülkeler arasında kapsamlı işbirliğini teşvik etmek amacı ile uluslararası bir örgüt olarak 2009 yılında kurulmuştur. Türkiye; Azerbaycan, Kazakistan, Kırgızistan ile birlikte Türk Konseyi’nin kurucu üyelerindendir.

Türk Konseyi Genç Liderler Forumu: Türk Konseyi’ne üye ülkelerin genç temsilcilerinin katılımlarıyla gerçekleşen bir program başlığıdır. Bu programlarda Türk Dünyası gençleri, gelecek beklentileri, hedefleri ve toplumsal sorunlar gibi konuları, uygun temalar altında

buluştukları forumlarda tartışma imkânı bulmaktadırlar.

Tüzel Kişi: Hukuk bakımından birçok kişinin veya malın topluluğundan doğan ve tek bir kişi sayılan varlık.

Tüzük: STK’nın, çalışmalarını, yönetim ve yürütme işlerini düzenleyen hükümlerdir. İçeriği sadece o kuruluşun yetkili organlarınca değiştirilebilir. Tüzükler genellikle, yönetim kurulu üyelerinin seçimi ve yükümlülüklerinin tanımı, kurullarının oluşturulması ve toplantıların yapılma biçimleriyle ilgili usulleri içerir.

Ulusal Ajans: Avrupa Birliği Eğitim ve Gençlik Programları Merkezi, Dışişleri Bakanlığı’nın bağlı kuruluşu olan Avrupa Birliği Başkanlığı’nın ilgili kuruluşudur. Ulusal Ajansın görevleri kapsamında, AB eğitim programlarını ve fırsatları ülke içerisinde duyurma, koordine etme, yürütme, izleme, Avrupa Komisyonu’na rapor halinde sunma, sözleşmeleri imzalama yer almaktadır.

Ulusal Gençlik Politikası: Gençliğin girişimi için temel değerleri oluşturmak, hedefler belirlemek ana hedef

gruplarını tanımlamak, ülkelerdeki genç bireyler ve tüm ilgili kurum-kuruluş ve gruplar arasında işbirliği ve koordinasyonu sağlamak için geliştirilen politikalardır.

Uluslararası Sözleşmeler: Devletler arasında bir hukuki ilişki doğurmak, mevcut bir ilişkiyi değiştirmek veya ortadan kaldırmak üzere, karşılıklı irade beyanlarının uyuşmasıyla yapılan bir hukuki işlemdir. Türk hukukunda, usulüne göre onaylanıp yürürlüğe konulmuş uluslararası antlaşmalar iç hukuk bakımından bağlayıcıdır ve kanun değerindedir.

Üniversite Kulübü: Fakülte ve yüksekokullarda öğrencilerin başvurusu üzerine ilgili dekanlık ve müdürlük tarafından kurulurlar. Bir fakülte ve yüksekokulda diploma veren bölümlerin her biri için alana yönelik birden fazla kulüp kurulamaz.

Üye: Bir STK'yı oluşturan unsurlardır. STK'nın üyeleri gerçek kişiler olabilir gibi tüzel kişiler/kuruluşlar da olabilir. Üyelerin aidat ödeme yükümlülüğü vardır.

Vakfı Senedi: Bir vakfın oluşumunu ve işleyişini gösteren resmi belgedir.

Vakıf: Gerçek veya tüzel kişilerin yeterli mal ve hakları belirli ve sürekli bir amaca özgülemeleriyle oluşan tüzel kişiliğe sahip mal topluluklarıdır. Bir malvarlığının bütünü veya gerçekleşmiş ya da gerçekleşeceği anlaşılan her türlü geliri veya ekonomik değeri olan haklar vakfedilebilir.

Vizyon: Gelecekte olması istenilen durumları ifade eder. Ulaşılmak istenen noktaya giden yolda kılavuz niteliğindedir. STK'ların uzun vadeli hedefini, hangi amaç için ilerlediğini ve gelecekte kendisini nerede görmek istediğini belirttiği alandır.

Youth 20/Y20: G20 Zirvesinin gençlik açılım grubudur. Yuvarlak masa toplantılarıyla oluşturukları bildirileri G20 liderlerine ve resmi muhataplara iletilir.

Yönetim Kurulu: Genel Kuruldan belirli bir süre ve kapsamda aldığı yönetim ve temsil yetkisi ile görev yapan Sivil Toplum Kuruluşunun en üst düzey idare organıdır. Yönetim Kurulu kendi içinde Başkan, Başkan Yardımcısı, Genel Sekreter ve Saymanını belirler.

KAYNAKÇA

- » United Nations, 2019 Call to Civil Society to Apply for Funding | United Nations Democracy Fund. <https://www.un.org/democracyfund/content/call-project-proposals-open>
- » OSCE, Adviser on Youth and Security | OSCE Employment. <https://jobs.osce.org/vacancies/adviser-youth-and-security-vnsecs01453>
- » United Nations, Annan, Kofi & United Nations. Department of Public Information. (2000). We the peoples : the role of the United Nations in the 21st century. United Nations, Dept. of Public Information.
- » Ateş, Mustafa. Ekonomik ve Sosyal Konsey Sekreteryası, 2016 (Avrupa Birliği Ekonomik ve Sosyal Komitesi), http://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2018/11/Avrupa_Birliginin_Ekonomik_ve_Sosyal-Komitesi%E2%80%8B.pdf
- » Avrupa Birliği Avrupa Ombudsmanı. https://www.ab.gov.tr/avrupa-ombudsmani_45639.html
- » Avrupa Birliği, Türkçe Kronoloji <https://www.ab.gov.tr/siteimages/kronoloji-trkce-17.07.2019.pdf>
- » Birleşmiş Milletler Teşkilatı ve Türkiye / T.C. Dışişleri Bakanlığı. 2019, from <http://www.mfa.gov.tr/birlesmis-milletler-teskilati-ve-turkiye.tr.mfa>
- » BM Türkiye | UNIC. <http://www.unicankara.org.tr/language/tr/bm-sistemi-bm-turkiye/#Giris>
- » Bölgeler Komitesi. https://www.ab.gov.tr/bolgeler-komitesi_45637.html
- » CIVIL-20, Working Groups, <https://civil-20.org/working-groups/>

- » Dışişleri, T. C., Avrupa, B., Başkanlığı, B., Avrupa, T., İlişkilerinde, B., & Tarihler, Ö. (1959).
- » DW | Dünya, G20'nin işlevi nedir? (29.11.2018). <https://www.dw.com/tr/g20nin-islevi-nedir/a-46487017>
- » Europass, <https://europass.cedefop.europa.eu/tr>
- » European Youth Portal. https://europa.eu/youth/culture-and-creativity_tr
- » Bin Yıl Kalkınma Hedefleri Raporu, http://www.surdurulebilirlikalkinma.gov.tr/wp-content/uploads/2016/07/UNDP-TR-TR-2010-MDG-Report_TR.pdf
- » Info Japonya | Birleşmiş Milletler Üniversitesi'nde Okumak <https://infojaponya.com/2018/05/09/birlesmis-milletler-universitesinde-okumak/>
- » İstanbul Bilgi Üniversitesi, İnsan Hakları Hukuku Uygulama ve Araştırma Merkezi, (Birleşmiş Milletler Sözleşmeleri), <https://humanrightscenter.bilgi.edu.tr/tr/content/26-birlesmis-milletler-sozlesmeler/>
- » T.C. Dışişleri Bakanlığı Avrupa Birliği Başkanlığı|Ekonomik ve Sosyal Komite. <https://www.ab.gov.tr/45636.html>
- » TIHEK | <https://www.tihek.gov.tr/hakimizda/>
- » TIHEK | Başvurular, <https://www.tihek.gov.tr/gorev-alani-3/>
- » Türk Akademisi Uluslararası Teşkilatı <http://twesco.org/tr/>
- » Türkiye Ulusal Ajansı, Avrupa Dayanışma Programı Başvuru, <http://www.ua.gov.tr/programlar/erasmus-program%C4%B1/gen%C3%A7lik-program%C4%B1/avrupa-dayani%C5%9Fma-programi/ba%C5%9Fvuru-nasil-yapilir>
- » Türkiye Ulusal Ajansı, Avrupa Dayanışma Programı Kalite Sertifikası Başvuru Formu Doldurma Kılavuzu, <http://www.ua.gov.tr/docs/default-source/gen%C3%A7lik-program%C4%B1/kalite-sertifika%C4%B1-doldurma-k%C4%B1lavuzu.pdf?sfvrsn=0>
- » Gençlik Çalışmaları Birimi, Ulusal Gençlik Stratejisi Nasıl Geliştirilir?: Gençlik Politikaları Kılavuzu, https://issuu.com/genclikcalismalari/docs/genclik_politikalari_kilavuzu
- » Türkiye Maarif Vakfı, <https://turkiyemaarif.org/>
- » Türk Dili Konuşan Ülkeler Parlamenter Asamblesi, Faaliyetler, https://turk-pa.org/tr/content/about_turkpa/activities
- » Türk Dili Konuşan Ülkeler Parlamenter Asamblesi, Tarihçe https://turk-pa.org/tr/content/about_turkpa/history
- » Türk Dili Konuşan Ülkeler Parlamenter Asamblesi, Türk Kültür ve Miras Vakfı, <https://turk-pa.org/tr/content/cooperation/cultureandheritage>
- » Anadolu Ajansı | Dünya, İstanbul BM'nin Gençlik Üssü Haline Gelecek (23.09.2019), <https://www.aa.com.tr/tr/dunya/istanbul-bmnin-genclik-ussu-haline-gelecek/1591884>
- » T.C. Dışişleri Bakanlığı Avrupa Birliği Başkanlığı, Avrupa Birliği Konseyi, <https://www.ab.gov.tr/45630.html>
- » T.C. Dışişleri Bakanlığı Avrupa Birliği Başkanlığı, Türkiye-AB Karma İstişare Komitesi, https://www.ab.gov.tr/turkiye-ab-karma-istisare-komitesi_46236.html
- » T.C. İçişleri Bakanlığı Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı <https://www.afad.gov.tr/>
- » T.C. İçişleri Bakanlığı Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı, Gönüllülük Projesi, <https://www.afad.gov.tr/afad-gonulluluk-projesi>
- » ERYICA, Our Network, <https://www.eryica.org/our-network>
- » Cihangir,Damla. İKV Değerlendirme Notu, Şubat 2011, (Avrupa Birliği ve Sivil Toplumun Rolü) https://www.ikv.org.tr/images/upload/data/files/32avrupa_birligi_ve_sivil_toplum_ogutlerinin_rolu_subat_2011_.pdf
- » Kamu Denetçiliği Kurumu, Kamu Denetçiliği Kurumu Kanunu, <https://www.ombudsman.gov.tr/contents/files/1.5.6328.pdf>
- » TB Europe Coalition, How Can Civil Society Organisations Influence The G20 Health Negotiations?, <https://www.tbcoalition.eu/2018/07/13/how-can-civil-society-organisations-influence-the-g20-health-negotiations/>
- » TB Europe Coalition, G20 and C20 – know what is what!, <https://www.tbcoalition.eu/2019/02/13/g20-and-c20-know-what-is-what/>
- » TİKA| Faaliyet Raporu 2019 <https://www.tika.gov.tr/upload/2019/Faaliyet%20Raporu%202018/Stratejik%20Plan%202019-2023/TIKAStratejikPlan2019Web.pdf>

- » TÜRKSOY Uluslararası Türk Kültür Teşkilatı, <https://www.turksoy.org/>
- » United Nations, Rules of Procedure of the Economic and Social Council, <https://www.un.org/en/ecosoc/about/pdf/rules.pdf>
- » Yunus Emre Enstitüsü, <https://www.yee.org.tr/>
- » Yunus Emre Enstitüsü, 2018 Stratejik Plan, https://www.yee.org.tr/sites/default/files/yayin/2017-2018_staratejik_plan_21.12.2017.pdf
- » European Youth Portal, <https://www.youthforum.org/european-youth-forum-our-goals-vision>
- » European Youth Portal, Membership Application Procedure, https://www.youthforum.org/sites/default/files/page-pdfs/0019-19_Membership%20application%20procedure.pdf
- » T.C. Kültür Ve Turizm Bakanlığı Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı, <https://www.ytb.gov.tr/>
- » BM Enformasyon Merkezi, Birleşmiş Milletler Teşkilatı. <http://www.unicankara.org.tr/today/1.html>
- » BM Enformasyon Merkezi, Ekonomik ve Sosyal Kalkınma., <http://www.unicankara.org.tr/today/3.html>
- » BM Enformasyon Merkezi, Kısaca Birleşmiş Milletler | UNIC. <http://www.unicankara.org.tr/language/tr/kisaca-birlesmis-milletler/#.Xeqo7ugwQ2x>
- » OIC | Ministers in Charge of Women. <https://www.oic-oci.org/confdetail?cID=35&lan=en>
- » OIC | Ministers of Youth. <https://www.oic-oci.org/confdetail?cID=47&lan=en>
- » OIC Statistical Commission. <http://www.oicstatcom.org/index.php>
- » OSCE | Organization for Security and Co-operation in Europe <https://www.osce.org/whatistheosce>
- » ERYICA, Our Members, The European Youth Information and Counselling Agency. <https://www.eryica.org/our-network>
- » Ceylan, Harun, (2016) Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, (Avrupa Gençlik Politikaları ve Gönüllülük), www.sosyalarastirmalar.com
- » OIC-INTERN | Stajyer. <https://www.oicintern.org/stajyer>

- » T.C. Kamu Denetçiliği Kurumu, <https://www.ombudsman.gov.tr/hakkimizda/index.html>
- » OCHA ,Turkey Cross-border . <https://www.unocha.org/syrian-arab-republic/turkey-cross-border>
- » Türk Keneşi | Haberler | Türk Keneşi İkinci Genç Liderler Forumu ve Türk Dünyası Gençlik Kültür ve Sanat Festivali, https://www.turkkon.org.tr/haberler/turk-kenesi-ikinci-genc-liderler-forumu-ve-turk-dunyasi-genclik-kultur-ve-sanat-festivali-turkistanda-baslamistir_1797
- » Türk Keneşi, <https://www.turkkon.org/>
- » Türk Keneşi, Türk Konseyi Hakkında , <https://www.turkkon.org.tr/turk-konseyi-hakkinda>
- » Türkiye-AB İlişkilerinin Tarihçesi. https://www.ab.gov.tr/turkiye-ab-iliskilerinin-tarihcesi_111.html
- » Ulusal Ajans. (2019). <http://www.ua.gov.tr/programlar/erasmus-programi>
- » UNODA-OSCE Scholarship for Peace and Security 2019 | Flickr. (2019). <https://www.flickr.com/photos/dnpeducation/albums/72157705080643812>
- » UNU Sustainable Development Explorer, United Nations University. <https://unu.edu/explore>
- » Vocational Education and Training Programme for OIC Member Countries (OIC-VET). <http://www.oicvet.org/oic-scope.php>
- » Vocational Education and Training Programme for OIC Member Countries (OIC-VET). <http://www.oicvet.org/>
- » Türkiye Bursları, <https://www.turkiyeburslari.gov.tr>
- » YOUTH-20, <http://youth20.org/>
- » OSCE, Youth in Peace and Security, 2019, <https://www.osce.org/youth>
- » Yeşiladalı, Burcu. Proje Hazırlama Kılavuzu, Türkiye Ekonomik ve Toplumsal Tarih Vakfı
- » Tekindağ, Faruk Cengiz. (2015) Proje Döngüsü Yönetimi Mantıksal Çerçeve Yaklaşımı, Sivil Toplum Geliştirme Programı

- » İstanbul Kadın ve Kadın Kuruluşları Derneği, Genç Sivil Toplumcunun El Rehberi, İstanbul (2016)
- » İstanbul Kadın ve Kadın Kuruluşları Derneği, Bir Sivil Toplum Kuruluşu Modeli: Platformlar, İstanbul (2016)
- » TUSEV, Haberler, Avrupa Konseyi Politik Karar Alma Süreçlerine Sivil Katılım Rehberi, <https://tusev.org.tr/tr/haberler>
- » ÇAHA, Ömer (2005), Sivil Toplum ve Demokrasi, Kaknüs Yayınları, S: 17
- » Türkiye Büyük Millet Meclisi, Yeni Sisteme Göre Yasama El Kitabı (2018), <https://www.tbmm.gov.tr/yayinlar/>

KARAR ALMA MEKANİZMALARINA
GENÇLİK
ve
SİVİL TOPLUM
KATILIMI

